WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

informacje polityczno-gospodarcze

Biblioteka Wyższej Szkoły Handlu Zagranicznego SOPOT

ROK III 29 LUT 1952 1952
Nr. 8 (43)

MINISTERSTWO HANDLU ZAGRANICZNEGO

Tylko do użytku służbowego

S P I S R Z E C Z Y
/ważniejsze informacje/

W S T E P

Handel miedzy Europa Wschodnia i Zachodnia

I POLITYKA GOSPODARCZA

		str.
Zwiazek Radziecki	Maszyny radzieckie produkcji 1952 roku	3
Bułgaria	Handel zagraniczny	5
Chinska Republika Ludowa	Sukcesy gospodarcze w roku 1951	7
Rumunia	Wykonanie narodowego planu gospodarczego w roku 1951	13
Wegry	Zwiekszenie zadan planu pieciolatniego w dziedzinie rolnictwa	18
Dania	Handel zagraniczny	22
Francja	Sytuacja gospodarcza	26
Niemcy Zachodnie	Sytuacja gospodarcza	31
Norwegia	Sytuacja gospodarcza	34
Szwajcaria	Sytuacja gospodarcza	36
Wielka Brytania	Sytuacja gospodarcza	43
Włochy	Sytuacja gospodarcza	47
	Wyzysk narodow azjatyckich pod pozorem "pomocy"	51
Korea Południowa	Gospodarowanie Amerykanow	60
Stany Zjednoczone	Ruina drobnych i srednich farmerow	

II UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE 71

III REGLAMENTACJA OBROTOW HANDLOWYCH 77

IV C Ł A 85

Z A Ł A C Z N I K

Upadek gospodarki brytyjskiej

Redakcja i administracja:

Polska Izba Handlu Zagranicznego, Warszawa, ul.Hoża Nr.35, tel.8-98-90

WSTĘP

Handel między Europą Wschodnią i Zachodnią

Przeszkody, jakie stawiają obecnie Stany Zjednoczone A.P. na drodze przywrócenia normalnych stosunków handlowych między Europą Zachodnią i Wschodnią, oraz czynione przez nie próby zlikwidowania istniejącej jeszcze wymiany towarowej między tymi dwoma obszarami, wywołują szereg protestów ze strony licznych kół gospodarczych i polityków Europy Zachodniej, coraz bardziej rozszerza się krąg ludzi, pragnących wziąć udział w zbliżającej się konferencji moskiewskiej, na której spotkają się przedstawiciele szerokich warstw i najróżniejszych specjalności: przemysłowcy, ekonomiści, działacze związkowi itd.

W komentarzach poświęconych Międzynarodowej Moskiewskiej Konferencji Gospodarczej, prasa podkreśla szczególnie duże znaczenie tego międzynarodowego spotkania ekonomistów i działaczy państwowych, z których wielu zajmuje poważne stanowiska w gospodarce narodowej różnych krajów. Austriacki dziennik "Die Union" zaznacza, że Międzynarodowa Konferencja Gospodarcza "będzie wiele obiecującym początkiem w dziele ustanowienia światowej równowagi gospodarczej". W analogiczny sposób ocenia znaczenie Konferencji dziennik urugwajski "Justicia".

Koła gospodarcze wielu krajów kapitalistycznych widzą w zwołaniu Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej drogę do przezwyciężenia tych olbrzymich trudności gospodarczych, jakie powstały wskutek hamowania stosunków handlowych między Zachodem i Wschodem.

Szereg organizacji handlowych Anglii przedłożyło na początku roku bieżącego ministrowi handlu memorandum, w którym zwraca uwagę na pogorszenie się sytuacji angielskiego handlu zagranicznego w wyniku zakazu wymiany handlowej ze Wschodem. Wskutek zredukowania eksportu na Wschód do 1/10 uprzedniej wysokości Anglia straciła możność otrzymywania ze Wschodu zboża, paszy, materiału masztowego i innych towarów potrzebnych gospodarce narodowej. Wypowiadając się za rozszerzeniem stosunków handlowych ze Wschodem, autorzy memorandum domagają się udziału przedstawicieli Anglii w Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie.

Analogiczna sytuacja wytworzyła się i w innych krajach Europy Zachodniej. Tak np. według danych prasy belgijskiej, w wyniku zaprzestania handlu ze Wschodem, poważny kryzys przeżywa belgijski przemysł włókienniczy, obuwiowy oraz przemysł budowy wagonów. Liczba robotników zatrudnionych w przemyśle budowy maszyn transportowych spadła z 18.000 w r.1948 do 2.500 w r.1952. Unormowanie handlu mię-

dzynarodowego przyczyniłoby się wydatnie do polepszenia sytuacji tych gałęzi przemysłu.

Znaczenie rozwoju więzi ekonomicznych dla polepszenia sytuacji gospodarczej Europy zachodniej omawiają też szeroko poważne organa prasowe zachodnio-niemieckich kół gospodarczych. Czasopisma "Handelsblatt" "Hanburger Anzeigen und Nachrichten" podkreślają, że ograniczenia w dziedzinie handlu zagranicznego wywarły wielce ujemny wpływ na sytuację takich gałęzi przemysłu, jak przemysł budowy maszyn rolniczych, urządzeń elektrycznych itp., które pracują głównie na eksport. Dziennik "Hamburger Anzeigen und Nachrichten" pisze: "Oficjalne kierownicze organizacje handlowe i przemysłowe winny wystąpić z wyraźną inicjatywą... Nie można tracić ani jednego dnia. Większa część narodu niemieckiego odniosłaby się do tych wysiłków z pełnym zrozumieniem i poparciem, bowiem przyczyniają się one do osłabienia ogólnej naprężonej sytuacji".

Od końca ubiegłego roku wzrastają radzieckie oferty wymiany maszyn, cementu i budulca, na cynę, kauczuk i jutę. ZSRR oferuje Burmie urządzenia dla elektrowni wodnych w zamian za ryż i kauczuk. Podobne pertraktacje toczą się ze Sjamem i Iranem. Związek Radziecki prowadzi ponadto pertraktacje z Egiptem, chcąc wymieniać swą pszenicę na egipską bawełnę".

Mając na uwadze rozwój niemieckiego handlu zagranicznego, były kanclerz Niemiec, Joseph Wirt, wystąpił z żądaniem nawiązania stosunków handlowych między Niemcami zachodnimi a krajami Europy Wschodniej. Wirt oświadczył, że "będzie czynił starania w kołach gospodarczych republiki federalnej /czyli Niemiec zachodnich/ o wzięcie udziału w międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie".

"Informations Economiques opiera swe rozważania na temat wymiany Wschód-Zachód, na ostatnim raporcie Europejskiej Komisji Gospodarczej.

Wymiana handlowa pomiędzy wschodnimi i zachodnimi krajami Europy uległa znacznemu zmniejszeniu po zakończeniu działań wojennych w porównaniu z okresem przedwojennym. Udział państw wschodnio-europejskich spadł w imporcie Europy zachodniej z 9 do 3 %, a w eksporcie z 6 do 3 %. Wartość przywozu państw zachodnio-europejskich z Europy wschodniej spadła z $ 3.170 mln w 1938 r. do $ 899 mln w 1950 r., a wywozu z $1.137 mln do $ 712 mln. Spadek wywozu państw zachodnich nie jest jednakowy. I tak np. eksport Wielkiej Brytanii do krajów Europy wschodniej skurczył się z $ 220 mln w 1938 do $ 99 mln w 1950 roku, a Francji - z $ 107 do $ 50 mln.,w podobnym stosunku maleje wywóz Holandii i Belgii, natomiast zmiany w eksporcie włoskim i szwajcarskim są o wiele mniejsze /Włochy - z $ 78 mln do $ 67 mln, a Szwajcaria z $ 62 mln do $ 52 mln/ Szwecja, Norwegia i Dania zdołały nawet powiększyć swe dostawy.

Jeżeli chodzi o procentowy udział eksportu do państw Europy wschodniej w wywozie globalnym, to w wypadku Wielkiej Brytanii notuje się spadek z 19% w 1938 r. do 9% w 1951 r.,

Francji z 9% do 3%, a Holandii z 8% do 5%. Udział ten w wypadku Belgii utrzymuje się niezmiennie na wysokości 9% a jeżeli chodzi o Włochy, to wzrósł on z 7 do 10%; podobnie w Szwajcarii podniósł się on z 5 do 9%, a w Szwecji z 5 aż do 14%.

Niemcy zachodnie dostarczały przed wojną do krajów Europy wschodniej za $ 397 mln, a w roku 1950 wywiozły tylko za $ 88 mln, przyczem eksport wykazywał wyraźną tendencję spadku. W 1948 roku wywóz z obszaru Niemiec zachodnich do krajów Europy wschodniej utrzymywał się zaledwie na poziomie $ 8 mln.

Do rozwoju stosunków gospodarczych i unormowania handlu międzynarodowego przywiązują również duże znaczenie kraje Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Na odbytej niedawno w Singapurze konferencji handlowej krajów azjatyckich, przedstawiciele Malajów, Cejlonu oraz innych krajów Dalekiego Wschodu uskarżali się na zmniejszające się stale dostawy urządzeń i materiałów technicznych z krajów zachodnich. Przyczyną tego jest wciąż wzmagający się wyścig zbrojeń, który wpływa na ograniczenie możliwości eksportowych tych krajów. Prasa szeregu krajów azjatyckich domaga się w związku z tym rozszerzenia zagranicznych stosunków handlowych swoich krajów i wydelegowania przedstawicieli na Międzynarodową Konferencję Gospodarczą.

We wszystkich krańcach globu ziemskiego powstają komisje przygotowawcze i ustala się skład delegacji na konferencję. Jak podaje radio tokijskie, w drugiej połowie stycznia odbyła się narada wybitnych japońskich przemysłowców i ekonomistów, na której powołano specjalną komisję do utrzymywania kontaktu z Komitetem Przygotowawczym Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej.

Szwedzki dziennik "Dagens Nyheter" podaje, że w Międzynarodowej Konferencji w Moskwie weźmie udział liczna delegacja szwedzka z kierownikiem Instytutu Badania Koniunktur, Erikiem Lundbergem na czele. Kierownikiem delegacji duńskiej będzie jeden z najstarszych ekonomistów Danii, prof. Zeiten; w skład delegacji włoskiej wejdzie przedstawiciel banku "Commerciale Italiana", Raimando Craveri i in.

Wypowiedzi prasy na temat Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie są dowodem, że wśród najszerszych kół przemysłowców i handlowców, ekonomistów i pracowników nauki, działaczy, związkowych itd. - wzrasta zainteresowanie Konferencją. Już w chwili obecnej wiadomo, że w Konferencji weźmie udział 400-450 przedstawicieli kilkudziesięciu krajów. Świadczy to, jak silne jest dążenie do znalezienia dróg prowadzących do unormowania i rozszerzenia międzynarodowej wymiany towarowej, jak jednocześnie wzmaga się - szczególnie w Europie zachodniej - opór przeciwko dyskryminacyjnej polityce USA.

Należy sobie teraz postawić pytanie, dlaczego opór Europy Zachodniej przeciwko żądaniom amerykańskim staje się coraz silniejszy. Istnieje tu szereg przyczyn.

W pierwszym rzędzie należy wskazać na to, że jak uczy

doświadczenie - amerykańska polityka ograniczania wymiany towarowej między Wschodem a Zachodem jest wielką przeszkodą w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej. Inną przyczyną, która skłania kierownicze koła Zachodniej Europy do zdecydowanego domagania się utrzymania a nawet rozszerzenia stosunków handlowych z państwami Europy Wschodniej, jest fakt, że Stany Zjednoczone nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb państw zachodnio-europejskich. Dotyczy to przede wszystkim zapotrzebowania na masę drzewną do wyrobu papieru oraz na węgiel. Dostawy węgla kuleją bardzo na skutek trudności transportowych oraz przeciążenia portów amerykańskich. W związku z tym ciała gospodarcze Zachodniej Europy przypominają o polskich ofertach na dostawy masy drzewnej i węgla wysunięte w trakcie obrad rzeczoznawców nad zagadnieniem rozszerzenia wymiany towarowej między Zachodem i Wschodem w sierpniu ub.r. w Genewie. Obrady te odbywały się pod patronatem Europejskiej Komisji Gospodarczej.

Dalszą przyczyną, która skłania Zachodnią Europę do przestawienia swego handlu na Wschód, jest ogólny deficyt dolarowy. W r.1950 ten brak dolarów nie dawał się jeszcze tak poważnie we znaki na skutek dużych amerykańskich zakupów surowcowych, po stosunkowo wysokich cenach. Zakupy te miały miejsce głównie w krajach obszaru szterlingowego. Jednak w r.1951 zakupy te bardzo zmalały i tym samym zapasy dolarów w krajach eksportujących zredukowane zostały do minimum. Jest rzeczą oczywistą, że kraje zaczynają szukać rynków, gdzie nie potrzebują płacić dolarami.

Oprócz tych przyczyn, istnieją jeszcze inne względy, które czynią koniecznym nawiązanie normalnych stosunków handlowych między Europą Zachodnią i Wschodnią. Względy te muszą wziąć pod uwagę ci wszyscy, którym leży na sercu dobro własnych narodów oraz prowadzenie konsekwentnej walki o utrzymanie pokoju. Rozwój wymiany towarowej między Wschodem i Zachodem stanowi sam w sobie gwarancję pokoju, gdyż stwarza materialną bazę współżycia dwóch systemów gospodarczych. Ponadto ten rozwój stosunków handlowych z krajami Europy Wschodniej zmniejszając zależność Europy Zachodniej od Stanów Zjednoczonych stwarza dla niej możliwość stawiania skutecznego oporu naciskowi amerykańskiemu. Nie należy również zapominać o wielkich korzyściach gospodarczych, jakie osiągną państwa zachodnio-europejskie dzięki takiemu przestawieniu swojego handlu, jak problem cen, wahań kursów walut, stabilizacja rynków zbytu i w.inn.

Jest rzeczą bardzo charakterystyczną, że zdecydowana postawa krajów, znajdujących się pod dyktatem Waszyngtonu wpłynęła na ogłoszenie w początkach stycznia przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ /ECE/ planu wzmożenia zachodnio-europejskiego importu drzewa ze Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej. Wykonanie tego planu jest konieczne, o ile zaopatrzenie Europy w drzewo ma ulec poprawie. Zwłaszcza zagrożone jest zaopatrzenie kopalń w drzewo na skutek wysokich cen. Komisja Gospodarcza podkreśla ponadto konieczność ożywienia stosunków handlowych z krajami Europy Wschodniej, ma to bowiem dla gospodarki zachodnio-europejskiej szczególnie poważne znaczenie.

Również i w samych Stanach Zjednoczonych odzywają się głosy, iż blokada handlowa przeciwko krajom obozu socjalizmu nie odniesie żadnego skutku, przeciwnie zaś może przynieść Zachodowi jedynie ujemne skutki. Opinię taką, wyraża znany amerykański dziennikarz Walter Lippman na łamach "New York Herald Tribune". Inny dziennik amerykański "New York Times" krytykuje stanowisko tych kół, które występują przeciw udziałowi w Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej. Gazeta zaznacza, że "pewne grupy" w Stanach Zjednoczonych popełniły poważny błąd, odmawiając zgody na udział w Konferencji przedstawicieli USA.

Nie należy dodawać , że wszystkie kraje obozu pokoju sprecyzowały już dawno swoje stanowiska odnośnie do unormowania stosunków handlowych między Wschodem a Zachodem. Jakkolwiek gospodarka tych krajów może rozwijać się wspaniale bez jakiejkolwiek pomocy płynącej z Zachodu, prowadzą one konsekwentną akcję w celu unormowania tych stosunków w imię dobra wszystkich narodów, w imię wywalczenia ogólno-światowego pokoju.

POLITYKA GOSPODARCZA

Kraje obozu pokoju

ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Wykonanie planu r.1951 w Republice Rosyjskiej, Ukraińskiej i Białoruskiej

Nowe, wybitne sukcesy w budownictwie gospodarczym i kulturalnym osiągnęły w roku ubiegłym wszystkie republiki radzieckie. Olbrzymi wkład w budownictwo komunistyczne wnosi pierwsza spośród republik radzieckich - Rosyjska Socjalistyczna Federacyjna Republika Radziecka.

W r.1951 globalna produkcja przemysłowa Federacji Rosyjskiej wzrosła w porównaniu z rokiem 1950 o 15%. Przemysł wykonał roczny plan produkcji przemysłowej w 104%. Również i gospodarka rolna republiki osiągnęła w roku ubiegłym poważne sukcesy, zarówno w dziedzinie rozwoju rolnictwa, jak i uspołecznionej hodowli bydła, a także umacnianiu kołchozów, pod względem organizacyjnym i gospodarczym. Ogólny obszar zasiewów na terenie RSFRR zwiększył się w 1951 roku o 5,7 mln ha.

Przemysł Republiki Ukraińskiej wykonał roczny plan globalnej produkcji w 103%, przy czym produkcja roku 1951 przekroczyła o 18% poziom roku 1950. W ciągu ubiegłego roku znacznie wzrosła w Republice Ukraińskiej produkcja surówki, stali i walcówki, wydobycie węgla, rudy żelaznej i manganowej, produkcja maszyn i towarów masowego użytku.

Republika Białoruska wykonała roczny plan produkcji przemysłowej w 103%. Globalna produkcja przemysłowa republiki przekroczyła w r.1951 poziom r.1950 o 18%.

Sukcesy przemysłowe

Radzieccy hutnicy dokładają największych starań, aby osiągnąć cele produkcyjne ustalone przez Stalina jeszcze w lutym r.1946.

Szczególnie znaczne sukcesy osiągnęły ośrodki hutnicze - Magnitogorsk na Uralu, Stalińsk w Zagłębiu Kuźnieckim oraz nowa stalownia w Sierowie na Płn.Uralu.

Wzrosło również w r.1951 wydobycie rudy żelaznej i manganowej. W szczególności zwiększona została produkcja na Uralu, w Krzywym Rogu i Nikopolu.

W hutnictwie przeprowadzono wielkie prace przy zastosowaniu gazu o wysokim ciśnieniu, na skutek czego ulepszono wykorzystanie pieców oraz zmniejszono znacznie zużycie koksu.

W r.1951 - 86,5% ogólnej ilości stali przetopiono w całkowicie zautomatyzowanych piecach martenowskich. W produkcji walcówki przeprowadzono wielkie prace w celu zautomatyzowania procesów produkcyjnych, udoskonalono technologię ogrzewania i walcowania. Ulepszono wykańczanie wyrobów walcowanych. Asortyment artykułów walcowanych i rur został w r.1951 znacznie zwiększony, podjęto produkcję nowych rodzajów artykułów walcowanych dla budownictwa, przemysłu maszynowego, transportu itd. Szczególnie dużo uwagi poświęcono podjęciu i zwiększeniu produkcji wyrobów walcowanych i rur dla wielkich budowli komunizmu.

Najważniejszym zadaniem na r.1952 jest szybka budowa i oddanie do eksploatacji szeregu nowych kombinatów.

Wzrastające zapotrzebowanie gospodarki narodowej wymaga od hutników nie tylko zwiększenia produkcji metalu, lecz również znacznego zwiększenia asortymentu i podniesienia jakości wyrobów walcowanych. W r.1952 zwiększona zostanie produkcja żelaza wysokiego gatunku, cienkiej blachy żelaznej, blachy falistej, wyrobów walcowanych wysokiego gatunku i rur.

Również górnicy radzieccy energicznie realizują postawione im przez Stalina zadanie osiągnięcia rocznego wydobycia węgla w ZSRR w wysokości 500 mln ton.

Radzieckie kombajny typu "Donbas", za pomocą których zostały zmechanizowane prawie wszystkie prace w górnictwie, zastosowane będą obecnie we wszystkich kopalniach ZSRR.

W licznych kopalniach Zagłębia Donieckiego, w których ten typ maszyn już zastosowano, miesięczne wydobycie węgla na jednego górnika wynosi 20.000 - 24.000 ton.

Wielkie sukcesy osiągnęli również górnicy Zagłębia węglowego w Karagandzie. Dzięki obsłudze 2 kombajnów uzyskują oni 1 tonę węgla. W latach stalinowskiego powojennego planu pięcioletniego przeciętne wydobycie węgla w ciągu doby wzrosło o 73,4%, a wydajność pracy robotników - o 26%. W r.1950 zwiększyło się wydobycie węgla w porównaniu z okresem przedwojennym o 57%. Roczny przyrost wydobycia węgla w ostatnich latach wynosił przeciętnie 24 mln ton. Przemysł węglowy ZSRR nie tylko zaspakaja potrzeby Związku Radzieckiego lecz zapewnia jeszcze utworzenie niezbędnych rezerw. x/ co minutę

Zwiększenie produkcji przemysłu szklanego

W r.1950 - w ostatnim roku powojennej pięciolatki - przemysł szklany wyprodukował 1,9 razy więcej szkła okiennego niż w r.1940. Zapotrzebowanie gospodarki socjalistycznej na szkło okienne jest całkowicie pokrywane przez przemysł krajowy.

Plan produkcji szkła budowlanego na 1951 r. wykonany został ogółem w 103,8%, produkcji szkła technicznego - w 108,3%.

W r.1952 podjęta zostanie masowa produkcja budowla-

nego szkła artystycznego, jak np. płyty do okładania ścian, kolorowe szkło ozdobne dla ozdabiania budynków publicznych i domów mieszkalnych, szkło piankowe oraz szkło szlifowane i wzorzyste. Pozatem wzrośnie znacznie produkcja szkła lustrzanego. Najważniejszym zadaniem stojącym obecnie przed radzieckim przemysłem szklanym jest szybkie uruchomienie wielkich zakładów im.Dzierżyńskiego w Gusiewie.

Maszyny radzieckie produkcji 1952 roku

Rok 1952 rozpoczął się w Związku Radzieckim pod znakiem dalszego, coraz szybszego postępu technicznego; charakteryzuje go budowa nowych maszyn coraz wyższej klasy.

Tak np. załoga Leningradzkich Zakładów Metalowych im.Stalina buduje obecnie gigantyczną turbinę parową o mocy 150 tysięcy kilowatów. Kończy się już obróbka części, prowadzone są przygotowania do montażu. Na przyszłe miejsce pracy turbiny wysłano już pierwszą część - gigantyczny kondensator pary. Dla przewozu tej części trzeba było użyć czterech platform 60-tonowych. Jednocześnie w fabryce "Czerwony Kotlarz" w Taganrogu buduje się agregat kotłowy dla tej gigantycznej turbiny. Ogólna długość rur wewnątrz kotła wyniesie kilka kilometrów.

Leningradzkie Zakłady Metalowe zakończyły równocześnie pracę przy budowie potężnej turbiny wodnej, identycznego typu, co wyprodukowana tutaj turbina, którą montuje się już na hydrowęźle Cymlańskim.

W fabryce dokonuje się też mechanicznej obróbki i montażu poszczególnych części wzorcowej turbiny, stanowiącej prototyp wielkich maszyn, jakie będą ustawione w elektrowniach wodnych Kujbyszewa i Stalingradu.

Kijowska Fabryka Obrabiarek im.Gorkiego z powodzeniem zakończyła niedawno próby zbudowanej przez nią wielowrzecionowej obrabiarki automatycznej. Maszyna ta jest nowym, wielkim osiągnięciem radzieckiego przemysłu budowy maszyn. Obrabiarka obliczona jest na szybkościową obróbkę części o wielkiej precyzji wymiarów. Może ona jednocześnie toczyć, wiercić, nacinać gwint zewnętrzny i wewnętrzny i wykonywać inne jeszcze operacje. Wszystkie procesy są całkowicie zautomatyzowane. Jeden robotnik może z łatwością obsługiwać kilka takich automatów. Również w Kijowie, w fabryce "Transsygnał", zbudowano pierwszą partię skomplikowanych aparatów do automatycznego przekładania zwrotnic kolejowych.

Fabryka im.Kaganowicza w Dniepropietrowsku zbudowała niedawno nową, dwuwrzecionową obrabiarkę - frezarkę karuzelową do drzewa.

Jak wiadomo, ZSRR jest pionierem w dziedzinie budowy kombajnów górniczych, mechanizujących ciężką pracę górników. Ostatnio jedna z kopalń zjednoczenia "Kujbyszewugol" otrzymała do eksploatacji kombajn węglowy "Donbas" zaopatrzony w automatyczny regulator szybkości. Urządzenie to zaprojektowała grupa pracowników naukowych Ukraińskiej Akademii

Nauk. Zmienia ono bieg kombajnu - bez udziału maszynisty - w zależności od twardości pokładu. Automatyczny regulator, ułatwiając pracę zwiększa jednocześnie niemal półtora raza wydajność kombajnu.

Radziecki przemysł budowy maszyn tworzy rok rocznie setki nowych typów wysokowydajnych maszyn i agregatów. W latach 1949-1951 rozpoczęto produkcję ponad tysiąca typów maszyn i aparatów, ułatwiających pracę i znacznie zwiększających jej wydajność.

A L B A Ń S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Sukcesy przemysłu budowlanego

Albańscy robotnicy budowlani wykonali plan na r.1951 w 106% i przekroczyli w ten sposób poziom roku 1950 o 33%. Wydajność pracy wzrosła w porównaniu z r.1950 o 20%. W tym samym okresie koszty produkcji spadły o 79,5 mln.leków.

Obok poważnych objektów jak fabryka włókiennicza im.Stalina, elektrownia im.Lenina i rafineria cukru "8 Listopad" oddano do użytku w r.1951 setki mieszkań dla robotników albańskich, wiele szkół oraz liczne urządzenia kulturalne i sanitarne.

Plan na r.1952 przewiduje zwiększenia budownictwa o 20% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Budowa rafinerii nafty

Rada Ministrów uchwaliła podjęcie budowy rafinerii nafty we wsi Cerrik, znajdującej się o 10 km na płd.zach. od Elbasanu. Ta nowa inwestycja wykonana będzie w ramach pierwszego pięcioletniego planu rozwoju gospodarki Albańskiej Republiki Ludowej.

Budowa rafinerii, umożliwiona dzięki pomocy Związku Radzieckiego pozwoli na zmniejszenie importu produktów naftowych i wzmocnienie gospodarki kraju.

Prace przygotowawcze rozpoczną się w roku bieżącym. Ukończenie budowy rafinerii powinno nastąpić przy końcu 1954r.

Wzrost handlu państwowego

Co roku wzrastają obroty towarowe i rozszerza się sieć sklepów państwowych i spółdzielczych w Albańskiej Republice Ludowej. Zaopatrzenie pracujących miast i wsi w towary pierwszej potrzeby usprawnia się nieprzerwanie, wzrasta również kultura obsługi w handlu.

W ubiegłym roku udział sektora państwowego w handlu wyniósł ponad 80%. Obroty handlu państwowego i spółdzielczego zwiększyły się o ponad 18%. W roku bieżącym sieć skle-

pów sektora socjalistycznego zwiększona zostanie o 1/3.

Rozwój hodowli bydła

W Albanii wiele uwagi poświęca się rozwojowi hodowli bydła i uszlachetnieniu jego rasy. W roku ubiegłym wyasygnowano w budżecie państwowym na rozwój hodowli bydła 51 mln leków, a w budżetach lokalnych prawie 12 mln leków, czyli dwukrotnie więcej niż w r.1950. Przedsięwzięto szereg kroków celem zwiększenia obszarów pastwisk, oraz zbudowano zbiorniki wodne w miejscowościach górskich, jak również rozszerzono bazę paszową. Obszar uprawy lucerny wzrósł w 1951 r. o 6,5 raza w porównaniu z 1945 r. Laboratorium weterynaryjne w Tiranie okazuje chłopom stałą pomoc w walce z różnymi chorobami bydła. Zootechniczna stacja doświadczalna w mieście Szkoder prowadzi poważne prace nad uszlachetnieniem miejscowej rasy bydła i rozpowszechnianiem doświadczeń przodujących radzieckich hodowców bydła. Szczególnie pomyślne wyniki osiągnięto w dziedzinie uszlachetnienia rasy miejscowych owiec. Osiągnięto także rekordowy roczny udój mleka od jednej krowy, wynoszący 5.930 litrów. Stosując radziecką metodę dwukrotnego strzyżenia owiec, robotnicy stacji doświadczalnej uzyskali zwiększenie strzyży wełny o 15-20%.

B U Ł G A R S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Handel zagraniczny

Obroty handlowe Bułgarii wzrosły w latach powojennych bardzo znacznie. Bułgarski plan pięcioletni przewiduje prawie dwukrotny wzrost handlu zagranicznego w porównaniu z r.1948, co spowoduje znaczne przekroczenie poziomu przedwojennego. Struktura bułgarskiego handlu zagranicznego zmieniła się w sposób zasadniczy. W imporcie zauważyć się daje wzrastający stale udział maszyn i sprzętu. W r.1948 udział ich w imporcie wyniósł - 37,5%, surowców i półfabrykatów - 37,9%, artykułów powszechnego użytku - 24,6%. Przy końcu planu pięcioletniego import maszyn i sprzętu ma się zwiększyć według wartości ponad trzykrotnie i wyniesie prawie połowę ogólnego importu.

Plan pięcioletni przewiduje eksport wielkiej ilości roślin technicznych i towarów przemysłowych. Podczas gdy w r.1941 udział roślin technicznych w ogólnej wartości eksportu wynosił - 75,6%, to w r.1953 zmniejszy się on do 34,6%. Równocześnie wzrośnie eksport wyrobów przemysłu spożywczego i używek, rud, drzewa i innych.

Udział ZSRR i krajów demokracji ludowej w bułgarskim handlu zagranicznym wynosi 80%; ZSRR zajmuje w handlu tym pierwsze miejsce. Radziecko-bułgarska umowa handlowa z r. 1945 odegrała wielką rolę w odbudowie bułgarskiej gospodarki narodowej. Dwuletni układ handlowy podpisany pomiędzy

ZSRR a Bułgarią w r.1947 zawarty został z uwzględnieniem potrzeb bułgarskiego planu dwuletniego.

Na podstawie tego układu podpisywano co roku protokóły dotyczące wymiany towarowej. Bułgaria otrzymuje z ZSRR przede wszystkim produkty naftowe, nawozy, półfabrykaty z żelaza i metali nieżelaznych, środki transportowe, maszyny, bawełnę itd. w zamian za to zaś dostarcza tytoń, rudy, koncentraty metali nieżelaznych i pulpę owocową.

Pozatem ZSRR dostarcza Bułgarii na kredyt sprzęt przemysłowy. Na podstawie umowy z 23 sierpnia 1947 r. ZSRR dostarczył w ramach kredytu towarowego wyposażenia fabryki nawozów sztucznych, elektrowni oraz koksowni. Na skutek równoczesnej pomocy technicznej, udzielanej przy budowie tych zakładów, ZSRR przyczynił się znacznie do przyspieszenia uprzemysłowienia Bułgarii.

Dużą pomoc w rozwoju bułgarskiej gospodarki narodowej okazują również kraje demokracji ludowej. Bułgaria dostarcza tym krajom tytoń, rudy, koncentraty metali nieżelaznych, skóry surowe, artykuły pochodzenia zwierzęcego, winogrona, pulpę owocową oraz inne towary. W ramach umów zawartych z tymi krajami Bułgaria otrzymuje z Czechosłowacji urządzenia budowlane, obrabiarki do metali, urządzenia dla przemysłu górniczego i dla transportu, sprzęt elektrotechniczny, artykuły włókiennicze, ceramikę, wyroby przemysłu maszynowego, skórzanego i papierniczego; z Polski - lokomotywy, wagony, obrabiarki, cynk, wyroby metalowe, różnego rodzaju sprzęt, tekstylia, chemikalia i inne; z Węgier - sprzęt przemysłowy, chemikalia i metale; z Rumunii - produkty przemysłu naftowego, chemikalia itd.

W roku ubiegłym Bułgaria zawarła umowy ze wszystkimi krajami demokracji ludowej; umowy te przewidują znaczne zwiększenie obrotów handlowych.

Rzeczą charakterystyczną dla bułgarskiego handlu z krajami obozu pokoju jest przejście do zawierania długoterminowych umów handlowych. Taką właśnie umową jest wspomniana wyżej bułgarsko-radziecka umowa z r.1947 o obrotach towarowych i płatnościach. W kwietniu 1947 zawarta została umowa bułgarsko-czechosłowacka, ważna do r.1950, regulująca czechosłowackie dostawy dóbr inwestycyjnych w zamian za dostawy bułgarskie. Umowa ta przewidywała jednocześnie kontyngenty towarowe na każdy rok. W lipcu ub.r. zawarta została pomiędzy tymi krajami umowa o wzajemnych dostawach i płatnościach na okres następnych 5 lat /1951-55/.

W tym samym miesiącu podpisana została polsko-bułgarska umowa handlowa na okres 2 lat /1951-53/.

Stosunki gospodarcze Bułgarii z ZSRR i krajami demokracji ludowej nie ograniczają się jedynie do handlu zagranicznego. Współpraca gospodarcza rozwija się stale, tworzą się wciąż nowe jej formy, szczególnie w dziedzinie pomocy technicznej, wymiany doświadczeń i zdobyczy we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej.

Produkcja maszyn

Bułgarskie fabryki budowy maszyn rozpoczęły produkcję nowych maszyn i sprzętu, które dotychczas kraj ten musiał importować. Fabryka maszyn im.Georgi Dymitrowa rozpoczęła produkcję pomp, których wydajność wynosi 3.000 l na minutę. Znajdują one zastosowanie w rolnictwie przy nawadnianiu.

Rozwój handlu wewnętrznego

Władza ludowa poświęca dużo uwagi rozwojowi bułgarskiego handlu państwowego i spółdzielczego. W r.1951 udział sektora państwowego i spółdzielczego w ogólnych obrotach kraju wyniósł 98,2%. W samym tylko roku ubiegłym otwarto ponad 6.000 nowych sklepów państwowych.

W drugim półroczu 1951 r. sprzedano ludności znacznie więcej towarów przemysłowych i spożywczych niż w tym samym okresie ub.r. W szczególności sprzedano olejów roślinnych o 37% więcej, tłuszczów - o 44%, mięsa i wyrobów mięsnych - o 55%, ryżu - o 107%, obuwia - o 47%, szkła okiennego - o 45%.

Pomyślnie rozwija się handel spółdzielczy w rejonach wiejskich. W chwili obecnej w wioskach bułgarskich jest około 9.000 sklepów spółdzielni spożywców.

Osiągnięcia kolejarzy w r.1951

W wyniku pomyślnego zastosowania przodujących metod radzieckich pracowników transportu w dziedzinie prowadzenia pociągów obciążonych ponad normę, jak również przyspieszenia przebiegu pociągów, kolejarze bułgarscy wypełnili plan roczny w 103,5%.

W roku 1951 przywieziono o 16,4% więcej towarów niż w roku ubiegłym. Szybkość pociągów wzrosła o 18%, a przeciętny przebieg lokomotywy na dobę o 21,1%.

C H I Ń S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Sukcesy gospodarcze w r.1951

W r.1951 Centralny Rząd Ludowy dołożył wielkich starań w celu polepszenia sytuacji gospodarczej i finansowej kraju, zniszczonego przez długotrwałe wojny. Jednym ze środków, zmierzających do realizacji tego celu była centralizacja finansów oraz zahamowanie inflacji. Obecnie zgodnie z wytycznymi Mao-Tse-Tunga, Chiny przygotowują się do przejścia na system gospodarki planowej. Jednym z niezbędnych do tego środków przygotowawczych jest reforma rolna, która dotychczas objęła obszar zamieszkały przez ponad 300 mln ludzi.

Drugim - przekształcenie starych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych służących poprzednio interesom imperialistów w przedsiębiorstwa podległe państwowemu kierownictwu gospodarczemu. W dziedzinie tej osiągnięto już poważne wyniki. Inwestycje kapitałowe w przemyśle państwowym zwiększyły się w r.1951 w porównaniu z r.1949 o 289,9%.

Przeprowadzenie reformy rolnej i okazanie pomocy chłopom przez Rząd Ludowy sprzyjały szybkiej odbudowie rolniczej produkcji kraju. W r.1951 zbiory zbóż osiągnęły 92,8% poziomu z r.1936 i były o 8% wyższe niż w r.1950. Produkcja bawełny w r.1951 wzrosła w porównaniu z r.1950 o 36,9% i przekroczyła o 10% najwyższy poziom osiągnięty w 1936 r. W r.1951 Chiny nie musiały już importować zboża jak to było przy reżimie kuomintangowskim - obecnie kraj ten może je eksportować. Chiny zaczynają również stopniowo zaspakajać swoje zapotrzebowanie na bawełnę.

W ciągu ubiegłych dwóch lat istnienia Chińskiej Republiki Ludowej poważne wyniki osiągnięto w dziedzinie odbudowy i rozwoju produkcji przemysłowej. Obecnie przemysł państwowy w Chinach dostarcza połowy ogólnej produkcji przemysłowej kraju. Państwo skupia w swoich rękach 4/5 przemysłu ciężkiego i około 1/3 ogólnego przemysłu lekkiego. Chiński przemysł lekki osiągnął już ogółem poziom przedwojenny. Przemysł włókienniczy już w r.1950 przekroczył ten poziom. Szybko odbudowuje się również poważnie zniszczony podczas wojny przemysł ciężki; budowane są również nowe zakłady przemysłu ciężkiego.

Wielki postęp w dziedzinie odbudowy i rozwoju przemysłu odzwierciadlają poniższe dane, dotyczące ważniejszych gałęzi produkcji /w procentach w stosunku do najwyższego uprzednio osiągniętego poziomu, przyczem za rok najwyższej produkcji uważa się dla Chin Północno-Wschodnich r.1943, dla innych terenów - r.1936/:

	1950	1951
surówka	48,5	64,0
stal w sztabach	68,5	97,0
walcówka	67,0	120,0
miedź	253,0	333,0
wolfram	76,0	80,0
cyna	38,1	46,0
cement	65,7	107,0
energia elektryczna	77,5	94,5
węgiel	58,6	69,2
soda kaustyczna	82,1	244,0
soda oczyszczona	97,1	134,0
szyny	66,0	196,0
szkło	119,5	138,0
papier	114,5	155,0
tkaniny bawełniane	108,7	113,5
przędza bawełniana	100,3	105,9
worki konopne	43,4	48,5

Szczególnie poważne sukcesy osiągnęła najważniejsza gałąź przemysłu ciężkiego - budowa maszyn. W r.1951, po raz

pierwszy w dziejach Chin, przemysł maszynowy wypuścił maszyny włókiennicze, których produkcja w znacznej mierze zaspokoi zapotrzebowanie krajowego przemysłu włókienniczego. Po raz pierwszy rozpoczęto w roku ubiegłym produkcję wiertarek i uniwersalnych szlifierek, motorów elektrycznych o mocy 1000 KW, transformatorów o mocy 6.000 KW, traktorów i innych urządzeń i maszyn.

Szybka realizacja reformy rolnej i odbudowa przemysłu, rolnictwa, komunikacji i transportu sprzyjały znacznemu rozwojowi handlu zagranicznego.

Wprowadzenie scentralizowanej państwowej kontroli handlu zagranicznego i reorganizacja urzędów celnych zagranicy umożliwiły zlikwidowanie przewagi państw imperialistycznych w handlu Chin. Równocześnie rozwija się planowy handel ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej, który przekracza już rozmiary handlu z krajami kapitalistycznymi.

Banki państwowe oraz organizacje handlowe Chińskiej Republiki Ludowej stały się potężnym czynnikiem państwowej kontroli i regulacji rynku, zwalczania spekulacji, czynnikiem rozwoju produkcji przemysłowej i rolnej. Równocześnie ilość towarzystw spółdzielczych wzrosła do 46.000. Przy końcu r.1950 posiadały one 50 mln członków. Pod kierownictwem państwowych organizacji handlowych oraz przy ich pomocy spółdzielnie odgrywają ogromną rolę w obrocie towarowym pomiędzy miastem a wsią oraz przy zaspakajaniu codziennych potrzeb ludności.

Szybka odbudowa i rozwój produkcji przemysłowej i rolniczej doprowadziły do prawie całkowitej likwidacji bezrobocia w dawniej oswobodzonych rejonach. Stopa życiowa ludności wzrasta, przy czym założone zostały fundamenty dla dalszego jej wzrostu.

Wielka, bezinteresowna pomoc Związku Radzieckiego stanowi jeden z zasadniczych warunków, które umożliwiły narodowi chińskiemu osiągnięcie takich wyników mimo agresji i blokady handlowej ze strony imperializmu amerykańskiego. Chińsko-radziecka umowa o przyjaźni, sojuszu i wzajemnej pomocy, podpisana w lutym 1950 r. stanowi gwarancję zwycięstwa w walce narodu chińskiego przeciw agresji imperialistycznej i w budownictwie narodowym. Pomoc Związku Radzieckiego w formie kredytów, handlu oraz w dziedzinie techniki i przekazania doświadczeń przyspieszyła jednocześnie bardzo poważnie budownictwo gospodarki.

Sukcesy gospodarcze Chin Wschodnich w r.1951

W ciągu dwóch lat istnienia Republiki Ludowej w Chinach Wschodnich osiągnięto wybitne sukcesy gospodarcze. Reformę rolną przeprowadzono w rejonach zamieszkałych przez 100 mln osób. Pomimo blokady ze strony krajów imperialistycznych, wszystkie gałęzie przemysłu Chin Wschodnich odbudowują się i rozwijają.

W dziedzinie rolnictwa zbiory zbóż wyniosły 96% poziomu przedwojennego, zbiory zaś bawełny przekroczyły ten poziom o 36%. Osiągnięcia te były możliwe przede wszystkim dzięki przeprowadzeniu reformy rolnej, dzięki pracom melioracyjnym i prawidłowej organizacji robót rolniczych. W chwili obecnej ziemia należy do chłopów. Pożyczki państwowe dla chłopów wyniosły w r.1951 - 688,2 mlrd juanów. Poza tym 100 mlrd juanów rząd przeznaczył bezpośrednio na rozwój rolnictwa. Miliony chłopów zjednoczyły się w zespoły samopomocy. Wzrastająca wciąż siła nabywcza ludności spowodowała zwiększenie popytu na towary przemysłowe. W związku z tym wzrasta zatrudnienie robotników w miastach.

Przemysł rybny osiągnął ponownie przedwojenny stan połowów. Przemysł solny przekroczył nawet poziom przedwojenny. Również i inne gałęzie przemysłu, jak: włókienniczy, tytoniowy, papierniczy, zapałczany, młynarski i gumowy osiągnęły poważne sukcesy.

Rozwój handlu wewnętrznego w r.1951

Handel wewnętrzny Chin w r.1951 charakteryzował się dalszą stabilizacją cen, wzrostem obrotów towarowych pomiędzy poszczególnymi rejonami kraju oraz poprawą pracy spółdzielczości.

Szczególne sukcesy osiągnięto w dziedzinie wzmocnienia sektora państwowego w handlu wewnętrznym. Dzięki temu, państwo zajęło po raz pierwszy ciekawą pozycję w handlu hurtowym ważniejszymi towarami przemysłowymi i rolniczymi /zboża, kreton, węgiel, sól, produkty naftowe i in./ Udział sektora państwowego w ogólnych obrotach handlu wewnętrznego w r.1951 podwyższył się do 19% w porównaniu z 14% w r.1950, a udział sektora prywatnego zmniejszył się do 78% w porównaniu z 84%. Udział spółdzielczości wynosił w r.1951 - 3%.

Ogólne obroty towarowe wzrosły w porównaniu z r. 1950 przeciętnie o 50%. Ruch spółdzielczy rozwijał się w roku ubiegłym w szczególnie szybkim tempie. Przy końcu roku w kraju znajdowało się ok.45.000 spółdzielni z ponad 50 mln członków. Operacje handlowe organizacji spółdzielczych również poważnie wzrosły, jednakże w porównaniu z ogólnym wzrostem obrotów towarowych, rozmiary ich są jeszcze niezbyt wielkie.

Wzrost zbytu towarów produkcji miejscowej odbił się korzystnie na położeniu chłopów i w poważnym stopniu zwiększył ich zdolność nabywczą /np.w prowincji Czjansi wzrosła ona o 66%/. Dzięki temu wzrosły obroty przedsiębiorstw państwowych i prywatnych. Np. państwowe organizacje handlowe zakupiły u chłopów o 4,5 raza więcej zboża niż w r.1950 i sprzedały w ciągu r.1951: żywności o 222,7% więcej niż w r.1950, soli - o 179,1%, przędzy - o 155,5%, tkanin - o 239,3%, węgla - o 143,8%, nafty i innych produktów ropy naftowej - o 202,2%, innych artykułów powszechnego użytku - o 489%.

C Z E C H O S Ł O W A C J A

Sukcesy czechosłowackiej wystawy samochodowej w Szanghaju

Czechosłowacki przemysł państwowy przedstawił swoje wyroby na wystawie w Szanghaju. Szczególne zainteresowanie wywołały samochody. Gazeta chińska "Taking Pao" pisała w związku z tym: "Samochody czeskie przewyższają pod wieloma względami samochody amerykańskie, szczególnie na odcinku zużycia paliwa". Gazeta z uznaniem podkreśliła zalety samochodów "Tatra" i autobusów "Skoda".

Budowa nowej fabryki samochodów

W Rinovicach, w okręgu Libereckim, buduje się w szybkim tempie nową fabrykę samochodów. Na pustkowiu wyrosły w krótkim czasie budynki najważniejszych oddziałów. Obecnie rozpoczęto już wznoszenie budynków pomocniczych.

Produkcja juty i batystu ze szkła

Na polu przeróbki szkła jako surowca włókienniczego czechosłowacki przemysł tkanin sztucznych ma do zanotowania ciekawe osiągnięcia. Juta, wyprodukowana ze szkła znalazła zastosowanie jako niezwykle ważny surowiec przede wszystkim w budownictwie: do izolacji w budownictwie przemysłowym i do izolacji wodoszczelnych w budownictwie wodnym.

Ta tkanina szklana ma również właściwość pokrywania wszystkich nierówności podłoża, np. przy powierzchniach skośnych. Juta szklana jest mocniejsza i trwalcza niż juta naturalna i nie podlega szkodliwym wpływom wilgoci.

Batyst szklany, wytworzony przez przemysł czechosłowacki jest również używany jako materiał izolacyjny. Poza tym czechosłowacki przemysł produkuje i eksportuje bibułkę filtracyjną, tkaniny do filtrów i worki ze szklanych włókien dla przemysłu chemicznego, wstęgi z włókien szklanych do izolacji elektrycznych jak również szklane tkaniny na zasłony, które są mocniejsze niż bawełniane, a ponadto ogniotrwałe i łatwe do prania.

Wzrost zatrudnienia

Ilość zatrudnionych w przemyśle czechosłowackim wzrośnie w r.1953 - ostatnim roku planu pięcioletniego o 18,5%, w przemyśle zaś budowlanym o 50%. W samym tylko roku ubiegłym zatrudnionych zostało ponad 115.000 nowych pracowników, w tym ponad 60.000 kobiet.

Uprawa koksagisu

W rejonie Ceské Budějovice rozpoczęto w roku ubiegłym po raz pierwszy na większą skalę próby uprawy koksagisu wg.

wzorów radzieckich. Ponieważ próby te dały dobre rezultaty, /66 q z 1 hektara/ obszar uprawy tej rośliny zostanie w roku bieżącym znacznie zwiększony.

N I E M I E C K A REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Sytuacja gospodarcza

Niemiecka Republika Demokratyczna zajmuje obecnie wybitne miejsce wśród uprzemysłowionych krajów Europy Zachodniej. Pod względem globalnej produkcji przemysłowej NRD stoi na jednym poziomie z Włochami, podczas gdy ludność Włoch jest 2,5 raza liczniejsza niż ludność Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Przy końcu planu pięcioletniego produkcja przemysłowa NRD wzrośnie przeszło dwukrotnie w porównaniu z rokiem 1936. Wyniki osiągnięte w r.1951 przez przemysł NRD świadczą o pomyślnym wykonaniu zadań pierwszego roku pięciolatki. Plan produkcji przemysłowej na pierwszy kwartał 1951 r. został wykonany w 105%, plan na drugi kwartał - w 107%, na trzeci w 104%, przy czym produkcja przemysłowa w trzecim kwartale wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem r.1950 o 21,3%.

Jak poinformował w swym przemówieniu noworocznym prezydent Pieck, zadania przewidziane w planie 5-letnim na r.1951 wykonane zostały w 104%. Ogólna produkcja przemysłowa w r.1952 przewyższyć ma o przeszło 1/3 poziom 1950 r.

Poważnymi sukcesami może się również poszczycić gospodarka rolna NRD. Przeprowadzona w latach 1945-1947 reforma rolna zlikwidowała majątki ziemskie junkrów i przekazała pracującym chłopom ponad 3 mln ha obszarniczych gruntów. Już w r.1950 powierzchnia zasiewów i zbiory głównych upraw zbożowych przekroczyły poziom przedwojenny.

Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej realizuje politykę systematycznego zwiększania obszaru zasiewów. Na szeroką skalę prowadzone są prace melioracyjne, zwłaszcza osuszanie błot, dzięki czemu oddano do użytku dziesiątki tysięcy hektarów nieuprawnych dotychczas ziem.

Rozwój Niemieckiej Republiki Demokratycznej, kroczącej drogą pokoju i demokracji, stanowi gwarancję systematycznego wzrostu dobrobytu niemieckich mas pracujących. W NRD od dawna zlikwidowano bezrobocie. Zwiększa się zapotrzebowanie na wykwalifikowane kadry do pracy w gospodarce narodowej. W związku z tym powstała sieć szkół przysposobienia zawodowego, które szkolą nowych robotników.

Demokratyczne ustawodawstwo pracy zapewnia robotnikom i urzędnikom coroczny płatny urlop i bezpłatną pomoc lekarską, gwarantuje kobietom równe z mężczyznami płace.

W NRD zniesiono kartki na chleb, kaszę, warzywa

i ziemniaki, skasowano także kartki na większość wyrobów włókienniczych. Rząd NRD prowadzi politykę systematycznej obniżki cen towarów powszechnego użytku. Po obniżce cen w 1950 r. 30 czerwca 1951 r. przeprowadzono następną obniżkę cen detalicznych na towary żywnościowe i przemysłowe, a 8 października 1951 r. dokonano trzeciej z kolei obniżki cen. Plan pięcioletni przewiduje dalszą obniżkę cen artykułów żywnościowych, towarów masowego użytku oraz redukcję podatków.

W budżecie państwowym NRD wyasygnowano poważne kwoty na budowę domów mieszkalnych i instytucji kulturalnych, jak kluby robotnicze, bazy turystyczne, hale i stadiony sportowe. W ciągu pięciolecia wydatki na oświatę i cele kulturalno-oświatowe wzrosną w myśl planu o 40%.

Targi Lipskie w 1952 r.

Targi Lipskie w 1952 r. odbędą się w dniach od 7 do 17 września i będą się składać z targów technicznych i wzorcowych. Przewyższą one znacznie wszystkie dotychczasowe targi powojenne tak pod względem wielkości jak i jakości wystawionych eksponatów.

Stale wzrastająca produkcja niemieckiej gospodarki pokojowej pozwoli potraktować Targi jako przegląd zdolności produkcyjnych NRD. Fakt, że Targi, odbywające się przy końcu roku staną się ważnym elementem przy opracowaniu planu na rok następny ma duże znaczenie dla handlu zagranicznego NRD.

Na terenie wystawy technicznej zostaną wybudowane dwie nowe, duże hale. Pawilon Związku Radzieckiego zostanie całkowicie przebudowany.

Już obecnie daje się zauważyć ogromne zainteresowanie Targami. Europejskie kraje demokracji ludowej zajmą teren prawie dwukrotnie większy niż w r.1951. Ponownie również wezmą udział w Targach Chiny Ludowe. Zgłosili się także wystawcy z szeregu krajów kapitalistycznych.

R U M U Ń S K A REPUBLIKA LUDOWA

Wykonanie narodowego planu gospodarczego w r.1951

Państwowy Urząd Statystyczny Rumuńskiej Republiki Ludowej zakomunikował, że plan gospodarczy w r.1951 został wykonany w 104,5%. Wykonanie planu w poszczególnych gałęziach przemysłowych było następujące:

	w %%
produkcja energii	114,7
wydobycie ropy naftowej	107,9
przemysł chemiczny i hutnictwo	115,5

Wzrost produkcji w porównaniu z 1951 r.

	w %%
przemysł ogółem	28,7
energia	17,0
ropa naftowa	23,1
węgiel	19,4
ruda żelaza	20,9
stal	15,7
walcówka	14,3
nawozy sztuczne	89,7
cement	11,6
tkaniny wełniane	22,6
obuwie	19,3
zboże	39,7

Obniżka kosztów własnych w przemyśle wyniosła 565%. Rozmiary inwestycji wzrosły w porównaniu z 1950 r. o 30,5%. Wielkość robót budowlanych zwiększyła się o 42,4%. Znacznie powiększono mechanizację rozmaitych gałęzi przemysłowych i rozpoczęto produkcję licznych nowych maszyn i sprzętu dla wydobycia węgla i ropy naftowej, dla przemysłu budowlanego jak również łożysk kulkowych, kombajnów rolniczych, traktorów gąsienicowych itd.

Rumuński przemysł maszynowy wykonał plan przy końcu listopada r.1951 i przekroczył go o 17%. W porównaniu z r. 1949 produkcja obrabiarek wzrosła do 660%, motorów - do 470% i frezarek - do 1.300%. Ilość robotników zatrudnionych w przemyśle wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 210.000, przy czym równocześnie wydajność pracy zwiększyła się o 10%.

W r.1951 wzięto pod uprawę 130.000 ha więcej ziemi niż w r.1950; zbiory powiększyły się o 20% w porównaniu z r.1950. Sektor socjalistyczny rolnictwa został wzmocniony, na skutek czego gospodarstwa kolektywne uzyskały większe zbiory z jednostki powierzchni aniżeli gospodarstwa indywidualne. Wzmogła się mechanizacja rolnictwa na skutek założenia 50 nowych stacji maszynowo-traktorowych.

Dochód narodowy wzrósł w porównaniu z r.1950 o 32%. Podniesienie stopy życiowej wyraża się m.in. w tym, że ludności sprzedano o 22,3% więcej towarów przemysłowych niż w r.1950.

Rozwój przemysłu farmaceutycznego

Dzięki posiadaniu licznych roślin leczniczych i dobrze rozwiniętej gospodarce hodowlanej, dostarczającej szeregu surowców farmaceutycznych Rumunia posiada korzystne możliwości rozwoju własnego przemysłu farmaceutycznego.

W kraju powstało szereg ośrodków przemysłu farmaceutycznego, których produkcja pozwala już Rumunii uniezależnić się w tej dziedzinie od importu. Należą tu przede wszystkim syntetyczne rośliny lecznicze, wyciągi z gruczołów zwierzęcych jak również artykuły nieorganiczne. W szczególności

rozpoczęto produkcję następujących produktów: aspiryny, atropiny, kwasu salicylowego, kwasu paraaminosalicylowego, koncentratów witamin A i B, folikuliny, catgut u, witaminy D2, soli rtęci itd.

W ramach rozbudowy przemysłu farmaceutycznego ma być wybudowana specjalna fabryka penicyliny oraz jeszcze jedna wielka fabryka farmaceutyczna.

Reforma pieniężna i obniżka cen

Dnia 27 stycznia br. została opublikowana uchwała rządu Rumuńskiej Republiki Ludowej i K.C. Rumuńskiej Partii Robotniczej w sprawie reformy pieniężnej i zniżki cen, mająca wielkie znaczenie gospodarcze i polityczne.

Uchwała stwierdza, że w ciągu czterech i pół lat, które upłynęły od reformy walutowej z roku 1947, w kraju zaszły zasadnicze przemiany. Przy końcu roku 1947 cała władza przeszła w ręce klasy robotniczej i pracującego chłopstwa. Unarodowienie ważniejszych przedsiębiorstw przemysłowych, transportowych i banków umożliwiło przejście do gospodarki planowej.

Pierwsze państwowe plany gospodarcze na rok 1949 i 1950 zostały przekroczone, co ułatwiło przejście do pierwszego pięcioletniego planu budowy gospodarczych podstaw socjalizmu i do dziesięcioletniego planu elektryfikacji kraju.

Uchwała wskazuje dalej, że dzięki bohaterskim wysiłkom klasy robotniczej i wszystkich ludzi pracy, zostały przekroczone zadania pierwszego roku pięciolatki; produkcja przemysłowa wzrosła w roku 1951 o 28% w porównaniu do roku 1950. Na odcinku rolnictwa zbiory z roku 1951 przekroczyły o 20% zbiory z roku 1950. W roku 1951 inwestycje wzrosły dwukrotnie w porównaniu do roku 1949. Wydajność pracy wzrosła w stosunku do roku 1950 o 10%; osiągnięto również sukcesy na odcinku zmniejszenia kosztów własnych w produkcji przemysłowej. Zostało zlikwidowane bezrobocie, które nękało rumuński lud pracujący w ustroju burżuazyjno-obszarniczym.

Utworzono kilkaset Państwowych Gospodarstw Rolnych, około 200 Stacji Maszynowo-Traktorowych i ponad 1000 spółdzielni produkcyjnych. W ten sposób rolnictwo wkroczyło na drogę socjalistycznej przebudowy.

Sektor socjalistyczny gospodarki narodowej, który w roku 1947 nie istniał wcale, jest obecnie sektorem dominującym, obejmując 95% przemysłu i 85% transportu. Sektor socjalistyczny obejmuje również poważny odcinek rolnictwa /12,6% ziemi ornej i 85% lasów/ i 76% handlu. Handel zagraniczny stał się monopolem państwowym.

System finansowy i kredytowy służy państwu demokracji ludowej. 2/3 dochodu narodowego daje sektor socjalistyczny gospodarki narodowej. Uchwała podkreśla także wielkie osiągnięcia w dziedzinie rozwoju kultury i ubezpie-

czeń społecznych. Państwo wydaje corocznie olbrzymie sumy na zakładanie instytucji kulturalnych, na rozwój nauki i sztuki, na poszerzenie sieci domów wypoczynkowych, sanatoriów, świetlic, szpitali etc. Sukcesy te otwierają przed Rumuńską Republiką Ludową nowe możliwości rozwoju gospodarczego i kulturalnego i dalszego zaspakajania potrzeb ludzi pracy.

Reforma pieniężna wzmacnia kurs lei i zwiększa jego pokrycie w złocie, ustala kurs lei w oparciu o rubel radziecki, a więc w oparciu o najbardziej stałą walutę świata, a nie jak dotychczas na bazie dolara, który jest walutą inflacyjną, podlegającą wpływom kryzysów i dewaluacji.

Wymiana sum znajdujących się w obiegu odbyła się w sposób zróżniczkowany. Mniejsze sumy wymieniało się na warunkach korzystniejszych. Płace robotników i urzędników, sumy będące w posiadaniu chłopów i uzyskane ze sprzedaży dla państwa i spółdzielni oraz inne dochody, zrealizowane przez pracę ludności pozostały na tym samym poziomie i zostały wymienione w stosunku 20 lei starych za 1 leię nową. W tym samym stosunku przeliczono ceny, które następnie uległy zniżce od 5-20%. Wkłady w kasach oszczędnościowych wymieniono również na korzystniejszych warunkach. Wymiana pieniędzy trwała 4 dni. Pokrycie w złocie nowej lei ustalono na wysokości 79,346 mmg czystego złota w stosunku do 5,94 mmg czystego złota, jak było dawniej. Na podstawie pokrycia w złocie kurs lei w stosunku do rubla ustalił się na poziomie 2,80 lei równych jednemu rublowi. Bank Państwowy ustalić ma kurs walut obcych w odpowiednim stosunku do nowej lei.

W następstwie zniżki cen towarów w handlu państwowym i spółdzielczym, ludność zyska ponad 10 miliardów lei. Zniżka ta doprowadzi również do zniżki cen na wolnym rynku, tak, że ogólna suma zyskana przez ludność będzie jeszcze większa.

Cena chleba i artykułów cukierniczych spadła od 5-10%, wyrobów mącznych od 17,5 - 20%, mięsa, wyrobów mięsnych i konserw od 5-20%, cukru i artykułów kolonialnych od 5-15%, tkanin bawełnianych od 5-10%, jedwabiu sztucznego o 10%, wyrobów dzianych od 5-15%, obuwia o 5%, medykamentów o 15%, książek o 15%, artykułów perfumeryjnych, zeszytów, zabawek o 20%, papierosów o 5% i win o 5%. Odpowiednio zostały zniżone ceny w restauracjach i w innych przedsiębiorstwach gastronomicznych.

Reforma pieniężna przyniosła w pierwszym rzędzie korzyść klasie robotniczej, gdyż zadała ona potężny cios klasom wyzyskiwaczy, przyniosła wzrost realnych płac robotników i urzędników i stała się elementem przyspieszenia socjalistycznego uprzemysłowienia kraju.

Reforma pieniężna przyniosła jednocześnie korzyść chłopom pracującym, gdyż dała im do ręki walutę o większej sile nabywczej, która zwiększy wartość dochodów pracującego chłopstwa. Równocześnie chłopi będą korzystać obok ludności miejskiej ze zniżki cen na towary powszechnego spożycia.

Uregulowanie obrotu pieniężnego, wzrost produkcji towarów powszechnego użytku i skoncentrowanie przez państwo zapasów w dostatecznej ilości dla zaopatrzenia ludności i wywierania wpływu na wolny rynek umożliwią w najbliższej przyszłości nową zniżkę cen, zniesienie kartek i przejście do jednolitych cen, co będzie stanowić nowy wzrost realnych płac robotników i urzędników oraz dochodów pracującego chłopstwa.

V I E T N A M S K A REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA

Zwiększenie produkcji rolniczej

Plan rolniczy Vietnamskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej na r.1952 przewiduje zwiększenie produkcji środków żywnościowych, surowców rolniczych oraz wzrost pogłowia bydła w celu zaopatrzenia armii ludowo-wyzwoleńczej i ludności oraz utworzenia zapasów państwowych. Plan ten został zaproponowany przez krajowy Kongres Rolniczy przy końcu ubiegłego roku.

W Ę G I E R S K A REPUBLIKA LUDOWA

Górnictwo i energetyka w r.1952

W roku bieżącym produkcja przemysłu górniczego wzrośnie o 46% w porównaniu z r.1951. Produkcja energii elektrycznej podniesie się o 18,5%. Ogółem w roku bieżącym ma być zelektryfikowanych 158 wsi, 74 państwowe gospodarstwa rolne, 40 stacji maszynowo-traktorowych oraz 98 rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Wykonanie planu żeglugi rzecznej

Węgierska żegluga rzeczna wykonała swój plan transportu na r.1951 w 114,5%. Statki pasażerskie przewiozły 3,4 mln pasażerów. Ilość statków wzrosła o 65%. Żegluga rzeczna w roku bieżącym będzie udzielała pomocy rolniczym spółdzielniom produkcyjnym, przewożąc artykuły spożywcze do miast.

Mechanizacja kopalń

Węgierska Republika Ludowa poświęca szczególnie wiele uwagi mechanizacji kopalń i ułatwieniu prac podziemnych. O ile w r.1950 transport węgla był zmechanizowany jedynie w 30%, to w r.1951 mechanizacja jego osiągnęła już ca 40%. Do końca planu pięcioletniego wskaźnik mechanizacji transportu wzrośnie dwukrotnie. Proces wydobycia węgla jest również coraz bardziej zmechanizowany. Stało się to

możliwym dzięki przybyciu radzieckich wrębiarek i produkcji nowych wrębiarek węgierskich. W kopalniach węgierskich zaczęto już również stosować kombajny górnicze.

W roku bieżącym w trzecim roku planu pięcioletniego, produkcja maszyn górniczych wzrośnie dwukrotnie w porównaniu z rokiem ubiegłym. Przemysł węgierski rozpoczyna obecnie produkcję nowoczesnego sprzętu górniczego - nowych maszyn wiertniczych, wrębiarek, transporterów itd. Przy produkcji tych maszyn węgierski przemysł maszynowy oprze się na zdobyczach współczesnej techniki radzieckiej.

Huta gigant w Diósgyör

Do czołowych objektów planu 5-letniego należy budująca się obecnie w Diósgyor potężna wielka odlewnia. Nie jest przypadkiem, że otrzymała ona nazwę "Gigant", gdyż będzie to największa huta na Węgrzech i da tyle żelaza, ile istniejące obecnie w Diósgyor dwie huty razem wzięte.

W wielkiej odlewni część procesów produkcji będzie wykonywana mechanicznie. Obok niej umieszczone są ogrzewalniki powietrza, które będą wdmuchiwały powietrze o temperaturze 700 - 800°.

Budowa huty pochłania wielkie ilości materiałów. O wielkości tego kombinatu hutniczego dają pojęcie następujące cyfry: ogólna pojemność nowowybudowanych budynków wyniesie 200.000 m³; do budowy użyje się 5.000 ton konstrukcji żelaznych, ciężar ścian ogniotrwałych wyniesie ok.8.500 ton, ogólna długość różnych rur - 5 km.

Potężna ta budowla ma być wykonana w niespełna 3 kwartały. Budowniczym pomagają w pracy najnowocześniejsze maszyny budowlane. Między innymi montuje się obecnie wieżowy dźwig wysokości 60 m, który przyspieszy przenoszenie materiałów i montowanie.

Duma planu 5-letniego, huta-gigant w Diósgyör, za kilka miesięcy rozpocznie produkcję.

Zwiększenie zadań planu pięcioletniego w dziedzinie rolnictwa

Rolnictwo Węgier przedwojennych było ogromnie zacofane, gospodarka zaś hitlerowców w okresie drugiej wojny światowej doprowadziła je do krańcowego upadku. Obszar uprawy zmniejszał się co roku; większość maszyn rolniczych była zniszczona lub w stanie nienadającym się do użytku; pogłowie koni i bydła rogatego zmniejszyło się odpowiednio do 40% i 58% poziomu r.1938.

W chwili oswobodzenia kraju przez Armię Radziecką chłopi pod przewodnictwem Węgierskiej Partii Pracujących przystąpili do odbudowy rolnictwa, które na skutek wojny znajdowało się w zupełnym upadku. Dzięki pomyślnemu wykonaniu trzyletniego planu odbudowy gospodarki narodowej kraju w dziedzinie rolnictwa osiągnięto już w 1949 r. przedwojenny poziom.

W celu dalszego rozwoju całej gospodarki narodowej, w szczególności zaś rolnictwa, Zgromadzenie Narodowe Węgier zatwierdziło przy końcu r.1949 pierwszy pięcioletni plan na lata 1950-54, który przewidywał jako jedno z najważniejszych zadań zlikwidowanie zacofania rolnictwa na drodze przekształcenia drobnotowarowej, rozdrobnionej gospodarki w wielką spółdzielczą, gospodarkę socjalistyczną.

Wyniki osiągnięte przez węgierską gospodarkę narodową w 1950 r. - w pierwszym roku pięciolatki - pozwoliły na podwyższenie zadań planu pięcioletniego. Ten podwyższony plan zatwierdzony przez Zgromadzenie Narodowe Węgier w dniu 17 maja 1951 r. przewiduje przyspieszenie tempa rozwoju również w dziedzinie rolnictwa.

Inwestycje w rolnictwie wyniosą w ciągu pięciolatki nie 8 mlrd forintów, jak było przewidziane poprzednio,lecz 11 mlrd forintów, z tego 2 mlrd przeznaczone są na uprawy gruntów, 4 mlrd - na hodowlę bydła, 3,5 mlrd na mechanizację oraz 1,5 mlrd - na gospodarkę leśną.

Wprowadzenie mechanizacji, zwiększenie urodzajności ziemi na skutek użycia wielkiej ilości nawozów sztucznych i naturalnych, zwiększenie obszaru nawadnianych gruntów, utworzenie leśnych pasów ochronnych oraz inne prace doprowadzą do zwiększenia produkcji rolnej, której wartość przy końcu 1954 r. przekroczy wartość produkcji r.1949 o 54%, a nie o 42,2 %, jak to przewidywano poprzednio.

Ilość nawozów sztucznych, przypadających na 1 hold /1 hold = 0,57 ha/ zwiększona zostanie przeciętnie w całym kraju z 12 kg w 1949 do 73 kg. w 1954 r., zamiast planowanych poprzednio 54 kg.

W okresie planu obszar nawadniany zwiększy się nie o 118.000 holdów, przewidywanych dotychczas, lecz o 324.000 holdów.

W okresie planu pięcioletniego będzie stosowana przodująca radziecka agrotechnika, uprawiane będą nowe rośliny techniczne /kok-sagis, kenaf, orzech ziemny itd./, do zasiewów używane będą wyłącznie nasiona selektywne. Ponieważ realizacja tych zadań byłaby nie do pomyślenia bez odpowiedniej mechanizacji prac, przeto plan pięcioletni przewiduje dalsze rozszerzenie bazy technicznej ośrodków maszynowych i P.G.R.-ów, które w ciągu 5 lat otrzymają 26.100 traktorów, 2.600 kombajnów, 17.320 nowych pługów traktorowych, 11.300 traktorowych bron talerzowych oraz tysiące innych maszyn rolniczych.

Dzięki mechanizacji, podniesieniu urodzajności gleby, podwyższeniu jakości nasion, nawodnieniu i innym przedsięwziętym środkom, przeciętne zbiory pszenicy w r.1954 przekroczą przeciętne zbiory w r.1949 - o 13%, kukurydzy - o 16%, kartofli - o 15,5%, buraków cukrowych - o 20,0%, lucerny o 12,4% itd.

W celu zaspokojenia zapotrzebowania przemysłu włókienniczego na surowce, obszar uprawy bawełny będzie zwiększony nie o 100.000 holdów, jak przewidywano poprzednio, lecz o prawie 200.000 holdów.

Dużo uwagi poświęca się w planie pięcioletnim rozwojowi hodowli bydła i zwiększeniu pogłowia bydła zarodowego; znacznie zwiększony zostanie również obszar uprawy pasz.

Pogłowie bydła rogatego z 2 mln sztuk w r.1949 zwiększy się do 2,4 mln sztuk w r.1954, świń - z 5,2 mln do 6 mln, owiec z 950.000 do 2 mln, ilość drobiu z 17,5 mln do 25 mln sztuk.

Poważnie podniesie się stopa życiowa chłopów pracujących. Zaopatrzenie wsi w tkaniny bawełniane wzrośnie przy końcu planu pięcioletniego o 56%, w tkaniny wełniane - o 100%, w obuwie - o 200%. Przy końcu planu pięcioletniego wszystkie wsie będą zelektryfikowane.

W r.1951 rolnictwo węgierskie osiągnęło nowe sukcesy. Sektor socjalistyczny rolnictwa rozwijał się w szybkim tempie. W chwili obecnej istnieje na Węgrzech 369 ośrodków maszynowych, które posiadają ogółem 9.500 traktorów i wiele innych maszyn rolniczych.

Ilość spółdzielni produkcyjnych wzrosła do 4.652; posiadają one 856.700 ha t.j. 15,6% gruntów ornych. Państwowe Gospodarstwa Rolne posiadają 495.300 ha ziemi ornej. Powierzchnia zasiewów spółdzielni produkcyjnych i PGR-ów wynosi 24,6% całej ziemi ornej.

Zbiory r.1951 były najlepsze z całego okresu powojennego. Zbiory jęczmienia wzrosły w porównaniu z ubiegłym rokiem o 22%, owsa - o 37%, kukurydzy i buraka cukrowego - o 60%, kartofli - o ponad 100%.

W wyniku pomyślnego wykonania zadań dwóch pierwszych lat planu pięcioletniego oraz dobrych zbiorów w r.1951 Rada Ministrów Węgier i KC Węgierskiej Partii Pracujących uchwaliły, jak już o tym pisaliśmy, całkowite zniesienie systemu kartkowego i wprowadzenie wolnego handlu produktami rolniczymi.

Realizacja planu pięcioletniego w dziedzinie rolnictwa przekształci Węgry w kraj o rozwiniętym, zmechanizowanym rolnictwie.

Europejskie kraje kapitalistyczne

A U S T R I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Bilans handlu zagranicznego Austrii w listopadzie 1951 wykazywał w dalszym ciągu wzrost salda ujemnego. Według danych opublikowanych przez Centralny Austriacki Urząd Statystyczny, import w listopadzie wyniósł 875.000 ton wartości 1.265 mln sch. w tym import w ramach E.R.P. wyniósł 232.100t wartości 230 mln sch.

Eksport w listopadzie wyniósł 291.300 ton wartości 846 mln sch.

Według wiadomości pochodzących z tego samego źródła eksport w grudniu wykazał niespodziewaną zwyżkę. Wartość importu wzrosła z 1.035 mln na 1.115 mln sch., eksportu zaś z 846 mln sch.na 997 mln sch., czyli o 18%. Tym samym deficyt bilansu handlu zagranicznego zmniejszył się ze 189 na 118 mln sch. Eksport grudniowy stanowił rekord w całym roku 1951. Dostawy w ramach planu Marshalla uległy zmniejszeniu z 230 mln sch. na 149 mln sch. i były tym samym najniższe w ciągu całego 1951 roku.

Pismo "Internationale Wirtschaft" analizując austriacką politykę eksportową przewiduje, iż wartość przywozu w r.1952 będzie wahała się w granicach od $ 730 mln do $ 750 mln. a mianowicie w mln.dolarów:

żywność	127
pasza i nawozy sztuczne	58
surowce	265
tytoń i półfabrykaty	25
towary inwestycyjne	51
węgiel	100

Produkcja

Jak wynika z miesięcznego sprawozdania austrackiego Instytutu Badań Gospodarczych produkcja przemysłowa wzrosła w Austrii w ciągu 1951 r. o 14%.

Dużo troski gospodarce austrackiej sprawia rolnictwo, którego ogólna produkcja wciąż jeszcze stoi o 15% poniżej okresu przedwojennego. Stan pogłowia bydła nie wykazuje

wzrostu, a odpływ ludności wiejskiej do miast zmusza do przyspieszenia mechanizacji rolnictwa. Instytut zaleca wzmożenie uprawy buraków cukrowych i ziemniaków.

Jako przyczyny istniejących trudności gospodarczych oficjalnie podaje się m.inn. zwyżkę cen produktów rolnych, niepomyślny stan bilansu handlowego i dalsze zmniejszenie się handlu z krajami Europy południowo-wschodniej.

Ceny

Według doniesień prasy austrackiej ceny produktów żywnościowych w Austrii w okresie roku, od grudnia 1950 do grudnia 1951 wzrosły o 30%, a odzieży o 16%. Globalny wskaźnik cen detalicznych wzrósł w tym okresie o 32,4%.

B E L G I A

Handel zagraniczny

Bilans w E.P.U. w styczniu

Tymczasowe obrachunki za styczeń wykazują, że Unia Belgo-Luksemburska osiągnęła ponownie nadwyżkę w EPU w wysokości $ 49 mln., tzn. 2.450 mln bfr. Jak wiadomo, ostatnio ustalono, że w ciągu 3 pierwszych miesięcy 1952 r. na dobro Belgii zapisane będzie w księgach EPU miesięcznie najwyższej $ 20 mln, co odpowiada 1 mlrd bfr. Belgia zmuszona więc będzie z osiągniętej w styczniu nadwyżki udzielić EPU 60% kredytu i tym samym znajdzie się w mniej korzystej sytuacji, niż normalnie wszyscy inni wierzyciele. /50% pokrycie, 50% kredyt/. Tak więc obciążenie kredytowe Belgii w ramach EPU podniesie się wkońcu stycznia do 18,5 mlrd bfr.

Rezultaty styczniowe wykazują, że przedsięwzięte ostatnio przez Belgię środki dla szybkiego i skutecznego zahamowania chronicznych nadwyżek w EPU, dotychczas nie dały żadnych pozytywnych wyników.

D A N I A

Handel zagraniczny

Mimo licznych restrykcji stosowanych przez państwa Europy Kontynentalnej, dochód z eksportu duńskich produktów rolnych w r.1951 podniósł się o 500 mln kr i wyniósł 3,3 mlrd kr. Wpłynął na to wzmożony eksport bydła rzeźnego oraz bekonów, który wyniósł odpowiednio 500 /w r.1950 - 275/ mln kr i 700 /590/ mln kr. Mimo tego, że duński import nawozów i materiałów pomocniczych dla rolnictwa zwiększył

się w r.1951 o 140 mln kr. osiągając sumę 640 mln kr. Pomyślne kształtowanie się eksportu skompensowało z nadwyżką ten stan rzeczy.

Podczas gdy eksport masła i jaj był mniejszy w porównaniu z r.1950 odpowiednio o 12% i 11% - eksport bekonów, wieprzowiny, sera oraz bydła rogatego wzrósł o 10,16 i 47%.

Na wielu zagranicznych rynkach zbytu bardzo korzystnie kształtowała się w II półroczu 1951 sytuacja duńskich produktów hodowlanych na skutek spadku produkcji i eksportu państw konkurencyjnych /Holandii, Argentyny, Nowej Zelandii, Australii/ oraz powstania haussy w grupie artykułów spożywczych.

Stosunkowo niekorzystnie kształtował się eksport masła, który spadł z 155800 /1950 r./ na 137.300 ton, nie osiągając pod względem wartości sumy 890 mln z 1950 r. Przyczyna tego stanu rzeczy leży w niekorzystnych przesunięciach się stosunków cen i kosztów produkcji masła. Cena masła eksportowanego do Wielkiej Brytanii, obowiązująca od 1 października 1951 r. wzrosła z 5,56 kr na 5,98 kr. na kilogramie, przy czym wzrost ten nie wpłynął ani na skompensowanie wzrastających kosztów uprawy zbóż i pasz, ani na wzmożenie eksportu mięsa i rogacizny. Z drugiej strony na eksport wpływały hamująco drastyczne restrykcje importowe oraz wysokie cła ochronne licznych duńskich europejskich partnerów handlowych jak również zniesieniem w Danii racjonowania pasz, co zwiększyło konsumcję krajową o 10.000 ton rocznie. W wyniku tego produkcja masła w r.1951 wyniosła 170.000 ton i tym samym była o 10.000 ton niższa niż w r.1950.

Obok Wielkiej Brytanii, której udział w eksporcie duńskiego masła wynosił 103.400 /127.300/ ton co stanowi 75% całego eksportu masła zyskał bardzo na znaczeniu eksport do innych państw, który wyniósł 34.000 /28.500/ ton.

Francja i Niemcy zachodnie importowały po 8.100 ton, Włochy 5.100 ton, Finlandia 2.000 ton oraz amerykańskie władze okupacyjne w Niemczech zachodnich - 2.000 ton. Szwajcarski import duńskiego masła, który wynosił w 1950 r. w przybliżeniu 3.700 ton, spadł w r.1951 do 500 ton. W ciągu roku 1952 duński eksport masła do tych państw będzie się musiał liczyć z większymi niż dotychczas trudnościami. W obrotach z Niemcami zachodnimi poziom eksportu zeszłorocznego o ile zostaną utrzymane w mocy dotychczas obowiązujące cła importowe na masło, będzie mógł być utrzymany jedynie z trudnością.

Francuska polityka rolna zmierza również za pośrednictwem wzmożenia własnej produkcji, do zredukowania do minimum importu duńskiego masła. W nowym układzie handlowym francusko-duńskim kontyngent eksportowy duńskiego masła został zmniejszony z 8.000 ton na 3.000 ton. Eksport do Włoch, który nie podlega żadnym ograniczeniom ilościowym, będzie bardzo utrudniony na skutek stosunkowo wysokich stawek cenych.

Znaczny spadek eksportu jaj duńskich, a mianowicie z 94.500 ton na 84.500 należy również przypisać znacznemu pogorszeniu się stosunków cen i kosztów oraz znacznej podwyż-

ce ceny zbóż.

W przeciwieństwie do masła i jaj, eksport sera, dzięki wzrostowi produkcji o 15%, wykazał wzrost o 6.300 ton, osiągając ogólną cyfrę 45.800 ton.

Eksportowi i produkcji duńskich bekonów i wieprzowiny groziła na początku roku całkowita stagnacja na skutek znacznego wzrostu kosztów produkcji oraz nieodpowiadających Danii cen oferowanych przez Wielką Brytanię. Ten stan rzeczy, który pociągnął w konsekwencji ograniczenie hodowli świń, uległ jednak dość szybko zmianie na skutek znacznych ustępstw brytyjskich, które wyraziły się w podniesieniu zaoferowanych Danii cen o 12,5% /od października 1951 do września 1952 Dania ma dostarczyć Wielkiej Brytanii 110.000 ton bekonów/, wszyscy zaś inni odbiorcy zgodzili się również na płacenie cen o 28% wyższych.

Z całego eksportu bekonów i wieprzowiny, wynoszącego 198.600 ton /180.700/ z czego przypadło na Wielką Brytanię 152.000 ton /t.zn. 77% całego eksportu wobec 80% w r.1950/, na Niemcy zachodnie 18.900 ton, na Francję 15.500 ton i na Szwajcarię 2.000 ton. Dania eksportowała w r.1951 poza bekonami i wieprzowiną 12.200 ton, /3.300/ smalcu z czego 6.600 ton do Niemiec zachodnich i 2.200 ton do Austrii.

Największy był jednak eksport bydła rogatego, który na skutek obniżenia kosztów hodowli, mógł zwiększyć się z 283.000 na 414.000 sztuk. Równocześnie wzrósł znacznie eksport odpadków poubojowych wynosząc 28.000 /19.800/. Przyczyny tego pomyślnego kształtowania się eksportu leżą szczególnie w znacznym wzroście cen mięsa, w zwiększeniu zakupów międzynarodowych, w celu robienia zapasów, oraz w spadku eksportu mięsa argentyńskiego.

Najważniejszym odbiorcą bydła duńskiego są Niemcy zachodnie. W roku 1951 importowały one 247.000 /206.000/ sztuk. Procentowy jednak udział Niemiec zachodnich w całym eksporcie bydła duńskiego spadł w r.1951 w porównaniu z 1950 z 73 na 60%. Włochy zakupiły 78.700 sztuk, Francja 24.000, Szwecja i Holandia po 14.000, Szwajcaria zaś 10.900. Wobec mechanizacji duńskiego rolnictwa, Dania wyeksportowała w r.1951 44.000 koni t.j. o 60% więcej niż w r.1950. Z liczby tej Włochy zakupiły 15.000, Francja i Belgia po 12.700, Szwajcaria zaś 1.500.

F I N L A N D I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Wartość eksportu Finlandii w r.1951 ocenia się na kwotę 186 mlrd fińskich marek. Najważniejsze pozycje eksportu

obejmują następujące towary /w mln.f.m./:

drewno	75.000
wyroby przemysłu papierniczego	97.000
przetwory rybne	2.000
inne towary	12.000

Jak wynika z przytoczonych wyżej liczb, na globalną wartość fińskiego wywozu w 1951 r. składał się w 92% eksport drewna i wyrobów papierniczych. Ceny wymienionych towarów wzrosły znacznie w ubiegłym roku w stosunku do poziomu r.1950: drewna o 50%, a wyrobów papierniczych o 150%.

Eksport drewna w 1951 r. w porównaniu z r.1950 wzrósł o 45%, a wyrobów przemysłu papierniczego tylko o 10%. Należy jednak zaznaczyć, iż w sumę eksportu drewna włączono w 1951 r. te jego ilości, które były już zakupione i miały być wysłane w roku 1950.

Import Finlandii ocenia się w r.1951 na 156 mlrd.fm. wobec 89 mlrd.w r.1950. Wartość fińskiego importu zwiększyła się więc w porównaniu z r.1950 o 75%.

Równocześnie ceny towarów importowanych wzrosły w tym czasie przeciętnie o 40%.

Głównymi artykułami importu Finlandii były w r.1951 /w mln f.m./; surowce i półfabrykaty - 78.000, maszyny i środki transportowe,- 31.000, artykuły żywnościowe - - 23.000, inne towary konsumcyjne - 24.000.

W wyniku korzystnego dla Finlandii stosunku cen eksportowych do importowych - dodatnie saldo bilansu handlowego tego kraju wyniosło w r.1951 - 30 mln.f.m.

Prasa fińska stwierdza, iż mimo pomyślnego kształtowania się handlu zagranicznego w r.1951, pomyślna koniunktura w następnych miesiącach bieżącego roku może się zmienić. Swiadczy o tym już obecnie zmniejszenie się zamówień Wielkiej Brytanii na drewno oraz wzrastająca konkurencja innych towarów na fińskich rynkach zbytu.

Według danych Biura Statystycznego w Helsinkach, Wielka Brytania zajmowała pierwsze miejsce jako odbiorca fińskich towarów. Następne miejsce zajmowały Związek Radziecki, Niemcy zachodnie, Stany Zjednoczone A.P., Francja i Holandia. Również jako dostawca Wielka Brytania figurowała na pierwszym miejscu przed Niemcami zachodnimi,Holandią, Związkiem Radzieckim, Francją, Polską i Stanami Zjednoczonymi AP.

Ceny

Dobre wyniki osiągnięte w ubiegłym roku w handlu zagranicznym Finlandii nie wpłynęły na polepszenie stopy życiowej mas pracujących. Przeciwnie - pisze "Biki" - w dalszym ciągu wzrasta nieustannie drożyzna w tym kraju.

Np. od 1 stycznia br. podniesiono ceny chleba o 20-30%, mleka o 10%, sera o 38%, kasz o 10,4%, cukru o 9%. Równocześnie podrożały ceny biletów kolejowych o 35%, taryfa pocztowo-telegraficzna w granicach od 25 do 60%. Zwiększono również podatki gruntowe o 20%. W Helsinkach podniesiono opłaty za wodę o 16,6%, za energię elektryczną o 12%, za połączenia telefoniczne o 40%, cena beznyzy wzrosła o 8-9%.

F R A N C J A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu danych odnośnie do kształtowania się francuskiego handlu zagranicznego w r.1951 por.WHZ 6/41/ podajemy podział francuskiego handlu zagranicznego według stref walutowych oraz jego struktury geograficznej.

Jakkolwiek saldo bilansu francuskiego handlu z krajami obszaru dolarowego było ujemne to jednak procentowe pokrycie importu przez eksport uległo znacznemu polepszeniu /z 37 na 48%/.

Wymiana towarowa z obszarem szterlingowym miała specjalnie niepomyślny przebieg dla Francji na skutek wzrostu nadwyżki importu na fr.fr. 239,7 mln /106,1/ i pogorszenia się procentowego stosunku pokrycia z 57% na 46%.

Co się tyczy stosunków z innymi krajami, należącymi do Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej /OEEC/. Francuskie saldo dodatnie skurczyło się na 22,8 mlrd fr. /92,1/, podczas gdy stosunek eksportu do importu wynosił 106% /135/.

Odnosnie do pozostałych krajów francuski bilans handlowy był wyrównany.Dla globalnej wymiany towarowej z właściwą zagranicą stosunek pokrycia importu przez eksport wynosił 73% /87/.

Francuski handel zagraniczny według stref walutowych

	Import 1951	Import 1950	Eksport 1951	Eksport 1950
	/w mlrd fr.fr/			
obszar dolarowy	241,7	165,1	116,4	61,1
obszar szterlingowy	448,5	247,2	208,8	141,1
z tego:				
członkowie OEEC	162,5	184,2	157,5	111,0
inne kraje OEEC	396,9	268,0	419,7	352,9
pozostałe kraje	185,2	119,3	188,5	135,1
zagranica łącznie	1.272,4	992,4	933,4	692,0

własne posiadłości zamorskie	334,9	283,0	545,5	386,9
Ogólny obrót	1.607,3	1.072,7	1.478,9	1.077,1

Struktura geograficzna francuskiego handlu zagranicznego w 1951 r. w porównaniu z danymi za rok 1950 przedstawiała się według "Secofi" następująco /w tys.fr.fr./:

	Import 1950	Import 1951	Eksport 1950	Eksport 1951
E U R O P A	[illegible]	[illegible]	484.926.266	599.327.905
w tym:				
Niemcy zachodnie	[illegible]70.073.399	99.330.276	84.155.242	69.738.547
N. R. D.	136.586	533.176	23.248	121.781
Austria	3.122.910	7.253.285	4.925.441	10.973.660
Bułgaria	148.407	305.319	135.116	137.217
Dania	8.300.367	14.080.013	18.557.090	16.743.509
Hiszpania	9.434.168	13.178.935	11.346.612	14.205.415
Finlandia	7.159.959	18.810.752	6.820.138	13.712.565
Wielka Brytania	39.625.435	57.088.598	98.733.896	133.686.646
Grecja	2.026.298	2.826.183	4.888.296	7.755.638
Węgry	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Irlandia	453.580	822.366	1.912.353	2.927.040
Islandia	97.231	224.107	89.894	268.554
Włochy	37.419.331	47.711.456	27.977.364	35.224.238
Norwegia	5.666.770	11.620.956	14.610.975	12.266.231
Holandia	23. 955.254	34.460.996	37.481.410	39.071.438
Polska	[illegible]4.390.462	7.979.264	5.654.813	5.805.891
Portugalia	2.970.765	4.826.414	4.696.497	6.253.159
Rumunia	49.873	29.513	154.370	901.310
Szwecja	17.257.791	36.108.120	24.706.972	29.873.201
Szwajcaria	28.782.579	32.001.092	54.394.308	92.557.291
Czechosłowacja	4.489.676	3.947.593	4.226.447	3.485.432
Turcja	3.736.[illegible]04	5.652.058	5.449.770	8.810.954
Unia Belgo-Luksemburska	49.076.097	75.667.565	68.807.803	85.561.070
Związek Radziecki	1.702.055	4.085.779	927.639	1.696.812
Jugosławia	1.579.378	2.674.809	1.858.088	4.511.777
Inne kraje europejskiej	1.036.724	1.626.975	1.304.551	1.814.379
A Z J A	135.662.899	265.633.076	35.383.229	68.583.047
w tym:				
Chinska Republika Ludowa	1.925.700	6.088.166	1.098.015	628.597
Indonezja	2.663.833	11.686.297	1.602.993	3.455.826
Irak	26.069.626	34.539.534	442.015	3.626.421
Iran	11.490.116	10.728.473	1.999.529	2.365.172
Japonia	2.342.032	5.465.674	1.553.577	6.243.886
Pakistan	12.386.392	25.034.173	2.453.178	4.358.958
Izrael	39.954	140.850	2.834.739	6.553.566
A F R Y K A	51.585.536	111.079.981	31.258.007	46.373.490
w tym:				
Związek Południowej Afryki	25.053.518	53.623.474	5.156.298	8.550.956

A M E R Y K A	22.151.306	321.791.126	120.149.274	194.192.472
w tym:				
Argentyna	31.008.356	33.475.856	33.054.198	35.857.594
Brazylia	18.642.121	31.061.563	17.163.354	31.046.779
Kanada	7.884.829	17.934.483	4.739.959	7.728.264
Stany Zjednoczone AP.	132.110.964	181.910.378	43.576.475	87.266.648
Meksyk	2.243.557	14.669.054	2.957.297	7.194.533
Urugwaj	3.606.596	3.141.235	4.793.655	5.449.799
O C E A N I A	52.435.037	90.310.812	11.202.959	18.575.266
Francuskie posiadłosci zamorskie	334.884.000	280.257.000	554.491.000	386.925.000
O g ó ł e m	1.607.246.381	1.072.730.377	1.478.853.382	1.072.639.075

Decyzja rządu francuskiego o przywróceniu ograniczeń przy imporcie szeregu produktów z krajów OEEC podyktowana rosnącym deficytem handlu zagranicznego i słabnącą pozycją gospodarczą Francji, spotkała się z żywą oceną prasy i szerokich kół gospodarczych. Prasa podkreśla, iż ostatnie zarządzenia będą musiały wywołać dalszą zwyżkę cen i falę spekulacji. Prasa wyraża jednocześnie obawę, że inne państwa Europejskiej Unii Płatniczej podejmą kroki odwetowe co jeszcze bardziej osłabi szanse eksportu francuskiego.

Należy podkerślić, iż ostatnie zarządzenia ograniczają import z następujących krajów: Niemiec zachodnich, Austrii, Belgii, czterech krajów skandynawskich, Grecji, Irlandii, Włoch, Beneluxu, Portugalii, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Turcji, oraz posiadłości innych państw kolonialnych w Afryce, Azji, i Oceanii. Na następujące produkty wymagane są osobne licencje: tekstylia, konfekcja, obuwie, zegarki, galanteria skórzana, urządzenia instalacyjne, maszyny do szycia i pisania, sprzęt radiowy, filmowy i fotograficzny, narzędzia optyczne, tytoń, opony samochodowe, maszyny rolnicze, obrabiarki, produkty farmaceutyczne i produkty żywnościowe o charakterze luksusowym.

Europejska Unia Płatnicza

Bezpośrednią przyczyną ostatnich restrykcji importowych był fakt, że Francja z wierzyciela Europejskiej Unii Płatniczej stała się jej dłużnikiem. Deficyt dolarowy Farcnji w Unii wynosił w grudniu 1951 r. $ 188 mln., w styczniu br. $ 234,5 mln, a z końcem lutego osiągnąć miał $ 312 mln. Gdy członek Unii przekroczy zadłużenie wyższe od 20% zarezerwowanej dla niego kwoty, /dla Francji wynosi ona $ 520 mln/ musi on zwrócić przeszło połowę swego długu w dolarach lub w złocie, czego nie może uczynić z uwagi na brak dolarów i rosnący deficyt ze strefą dolarową. Panuje powszechne przekonanie, że zarządzenie, organiczające import z krajów Europejskiej Unii Płatniczej stanowi wstęp do zarządzeń, ograniczających import z USA.

Pisząc o powyższych zarządzeniach, "Combat" stwierdza, iż bezsensowna polityka rządu w dziedzinie zarządzeń gospodarczych dowodzi jaskrawo, że "przyszłość Francji nie znajduje się w rękach Francuzów". "Franc Tireur" zapowiada groźbę wypowiedzenia układów handlowych przez europejskich partnerów Francji, "Information" uważa, iż ostatnie zarządzenia oznaczają praktycznie wystąpienie Francji z Europejskiej Unii Płatniczej. "Ce Matin" pisze: "W swoim czasie Francja weszła zdecydowanie na drogę jedności europejskiej, decyzje więc rządu w sprawie importu stanowią szczyt niekonsekwencji. Próba unifikacji europejskiej odbywa się również na płaszczyźnie wojskowej. Wydaje się więc, że na tym odcinku doprowadzono tylko do jednego, a mianowicie do odbudowy Wehrachtu. Czyżby w ostatecznym rachunku z całej "idei europejskiej" wynikało jedynie uzbrojenie Niemiec ?" Nowojorscy korespondenci dzienników francuskich sygnalizują, iż w USA zarządzenia importowe Francji wywołały poważne zaniepokojenie kół bankierskich i przemysłowych. Korespondent "Ce Soir" donosi, że w Nowym Yorku frank francuski gwałtownie spadł. Korespondenci Wielkiej Brytanii, Belgii i Szwecji donoszą o zapowiedzianych przez tamtejsze rządy krokach odwetowych w stosunku do towarów francuskich.

Ceny

Wskaźnik cen utrzymania w Paryżu w pierwszej połowie stycznia wykazał ogólny wzrost o 2,6% w porównaniu z grudniem ubiegłego roku.

Poszczególnie grupy towarowe zwyżkowały w okresie miesięcznym /15.XII.1951 - 15.I.1952/ jak następuje: żywność o 4%, owoce i warzywa świeże o 6,3%, odzież o 8,2%, komorne i świadczenia o 10,5%, opał i światło o 0,4%, artykuły gospodarstwa domowego o 0,1%, ceny towarów i usług w grupie "Różne" zwyżkowały o 1,1%.

W okresie od 15 stycznia r.1951 do 15 stycznia 1952 r. nastąpiła w Paryżu, jak podaje "Notes et Etudes Economiques" 33% zwyżka kosztów utrzymania. W okresie od 15 marca 1951 r. wzrosły koszty utrzymania o 27%, od 15 lipca ubiegłego roku o 13,5%, od 15 września ubiegłego roku o 12% oraz o 7,5% w okresie od 15 października ubiegłego roku i o 4,6% od 15 listopada ubiegłego roku.

W celach porównawczych podajemy niżej oficjalne wskaźniki cen konsumcji rodzinnej w Paryżu, wyprowadzone przez Francuski Instytut Statystyczny i oparty na podstawie 1949 r.= 100:

	Wskaźnik globalny art.213	Żywność art.41	Swiatło i opał art.7	artykuły przem. art.115	Usługi art.47	Różne
1 9 5 1:						
styczeń	119,3	120,0	128,6	106,9	133	108,3
kwiecień	125,7	124,6	139,5	118,4	138	116,7

lipiec	129,2	126,9	148,8	123,6	148	116,7
październik	135,7	131,9	160,3	126,2	158	129,3
listopad	140,4	136,5	163,1	129,7	163	143,5
grudzień	142,9	138,6	170,2	132,3	166	143,5
Zmiany: listopad-grudzień 1 9 5 1	+ 1,8%	+ 1,5%	+ 4,4%	+ 2,0%	+ 1,8%	

Następna tabela obrazuje wzrost oficjalnych wskaźników cen hurtowych we Francji, obliczonych na tej samej podstawie 1949 r.= 100:

	Wskaźnik globalny art.319	Żywność art.54	Paliwo energia art.58	Wyroby przemysłowe art.207
1 9 5 1:				
styczeń	123,0	106,6	115,0	140,5
lipiec	134,7	114,8	123,2	156,3
październik	145,5	129,3	139,7	161,9
listopad	150,7	131,8	140,9	170,7
grudzień	151,5	135,0	139,7	170,2
Zmiany: listopad-grudzień 1 9 5 1	+ 0,5%	+ 2,4%	- 0,9%	- 0,3%

H O L A N D I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Dane odnośnie do kształtowania się holenderskiego handlu zagranicznego w r.1951 w porównaniu z danymi za rok 1950 przedstawiały się następująco /w mln florenów/:

	I m p o r t		E k s p o r t		S a l d o	
	1951	1950	1951	1950	1951	1950
I kwartał	2428	1712	1647	1109	- 781	- 603
II kwartał	2706	1996	1777	1147	- 929	- 882
III kwartał	2406	1906	1854	1347	- 552	- 559
IV kwartał	2133	2138	2135	1658	+ 20	- 480
R a z e m	9673	7752	7431	5288	-2242	-2464

Przyczyną wielkiego deficytu bilansu handlowego, a co za tym idzie ciągłego upadku gospodarki holenderskiej, jest

w pierwszym rzędzie silniejsze wciąganie Holandii w orbitę amerykańskiej polityki zbrojeniowej.

Ceny

Ogólny wskaźnik cen hurtowych w listopadzie 1951 r. w porównaniu z październikiem 1951 podniósł się o 1 punkt. Poszczególne wskaźniki kształtowały się następująco:

	1 9 5 1	
	październik	listopad
	1948 = 100	
Ogólny wskaźnik	143	144
surowce	174	177
towary gotowe	142	142
produkty żywnościowe	122	124

Europejska Unia Płatnicza

Holenderska nadwyżka w styczniu 1952 osiągnęła 375 mln fl. Ta nadwyżka styczniowa zawiera sumę 132 mln fl. stanowiącą spłatę długów zachodnio-niemieckich. W rezultacie pozycja wierzycielska Holandii w EPU oceniana jest w przybliżeniu na $ 76 mln.

I S L A N D I A

Handel zagraniczny w październiku ubiegłego roku

Wartość obrotów handlu zagranicznego Islandii wyniosła ogółem w październiku 1951 r. /w mln.isl.kr./194,8 z tego import wyniósł 107,6, eksport natomiast 87,2.

N I E M C Y Z A C H O D N I E

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu naszych danych /por. WHZ" 6/41/odnośnie do kształtowania się bilansu handlu zagranicznego

Niemiec zachodnich, podajemy dane dotyczące bilansu w grudniu 1951 r.

Eksport zachodnio-niemiecki osiągnął w 1951 wartość $ 377 mln, import zaś $ 321 mln. W porównaniu z listopadem eksport wzrósł o 35%, import natomiast tylko o 6%.

Mimo częściowej liberalizacji importu w grudniu ubiegłego roku saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego wyniosło $ 56 mln.

Zachodnio niemieckie koła gospodarcze zażądały ponownie natychmiastowego wznowienia handlu z Niemiecką Republiką Demokratyczną. Stuttgardska "Deutsche Zeitung und Wirtschaftszeitung" stała się ostatnio rzecznikiem tych kół. Pisze ona m.inn. "Zachodnio-niemieckie koła gospodarcze, uczestniczące w handlu międzystrefowym, powitały by z wielkim zadowoleniem wprowadzenie w życie układu berlińskiego, bez dokonywania w nim żadnych zmian". Dziennik uzasadnia to swoje sformułowanie twierdzeniem, że najważniejsze punkty układu zostały już ustalone, dalsze zaś obrady mogłyby doprowadzić do nowych zadrażnień. Negocjacje w sprawie ewentualnych uzupełnień lub zmian traktatu możnaby rozpocząć dopiero po rozpoczęciu normalnej wymiany towarowej.

Dziennik zachodnio-niemiecki "Der Telegraf", który jeszcze kilka tygodni temu twierdził, że wszystkie zachodnio-niemieckie firmy, pozostające w stosunkach handlowych z krajami Wschodu "powinny być surowo ukarane" i że "międzystrefowa kontrola graniczna ma zadanie pilnowania wszelkich przesyłek na granicy", protestuje obecnie przeciwko blokowaniu handlu ze Wschodem przez Stany Zjednoczone. Dziennik ten zaznacza, iż odkąd aliancka policja graniczna dodatkowo sprawdza na granicy międzystrefowej wszelkie przesyłki towarowe, handel Zachodu ze Wschodem został praktycznie przerwany: wstrzymane tam zostały w ostatnich miesiącach liczne dostawy nie obejmujące ani materiałów strategicznych, ani też nie dotyczące wogóle produkcji zbrojeniowej: przesyłki takie - o ile dostawa następuje z Niemiec zachodnich - określane są jako "materiał wojenny", natomiast inne kraje zachodnie dostarczają na Wschód bez przeszkód wielkie ilości tego rodzaju towaru". Niemieccy przedsiębiorcy - jak wspomniana gazeta dalej pisze - są zdania, że w wielu tego rodzaju wypadkach władze alianckie mówią "bezpieczeństwo" a myślą "konkurencja".

Również inna zachodnio-niemiecka gazeta "Fuldaer Volkszeitung" zmuszona jest skrytykować amerykańską politykę handlową w Niemczech zachodnich. Według tej gazety, amerykański przymusowy import zboża powoduje, iż w Niemczech zachodnich "niepokryte zapotrzebowanie oblicza się na około $ 300 mln przy czem potrzebne ilości otrzymać można tylko w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie". Wspominając dalej o pomyślnych warunkach "zakupów" w krajach Europy Wschodniej, gazeta dodaje: "I tak np. Związek Radziecki może oprócz 800.000 ton zboża pastewnego dostarczyć również Wielkiej Brytanii pszenicy. Podobnie na Węgrzech otrzymać można

znów pszenicę, poza tym Rumunia posiada nadwyżkę zboża w wysokości 1,5 mln ton. Co się tyczy sytuacji na odcinku cukru, sprzyja ona obecnie większemu eksportowi z krajów wschodnich. Zwłaszcza Niemiecka Republika Demokratyczna mogłaby obecnie - przy pełnym zaopatrzeniu ludności - eksportować jeszcze przynajmniej 200.000 ton cukru".

Okazuje się więc, że coraz szersze koła gospodarcze zachodniego Berlina i zachodnich Niemiec żądają normalnych stosunków handlowych z krajami obozu pokoju. Dlatego też wystąpią one w obronie swych interesów na Międzynarodowej Konferencji w Moskwie.

Produkcja

W uzupełnieniu danych odnośnie do kształtowania się zachodnio-niemieckiej produkcji przemysłowej /por.WHZ 6/41/ podajemy dane za grudzień 1951. W miesiącu tym wskaźnik produkcji przemysłowej spadł do 130 /1936 = 100/ wobec 141 w listopadzie. Najsilniejszy spadek zaznaczył się w przemyśle dóbr konsumcyjnych. Wyniósł on 12,6%. Bezpośrednią przyczyną spadku produkcji dóbr konsumcyjnych jest zwiększająca się bez przerwy produkcja zbrojeniowa. Przymusowy eksport stali i węgla, jak również wzrastające wydatki budżetowe na remilitaryzację i koszty okupacyjne stanowią również przyczynę tego stanu rzeczy. Wszystkie składniki kosztów własnych przedsiębiorstw, jak ceny surowców, węgla, prąd, usługi, podatki, materiały pomocnicze itd.wykazują ciągle tendencję zwyżkową. Przydziały węgla dla przemysłu konsumcyjnego i używek maleją przez przerwy. Nie pozwala to na nieprzerwany cykl produkcyjny.

Zaopatrzenie w surowce staje się coraz trudniejsze, nie mówiąc już o tym, że ceny surowców wyśrubowywane są do nieprawdopodobnych rozmiarów. Przykładowo: ceny surowców w przemysłach browarnianym i mleczarskim są wyższe ponad dwukrotnie od cen z okresu przedwojennego. Sytuację przemysłu dóbr konsumcyjnych pogarsza ponadto fakt, że "władze" z Bonn wstrzymały przydział dewiz na import surowców dla niektórych gałęzi przemysłowych, jak cukier, kakao, import zaś innych surowców poważnie obcięły. W tym samym czasie import gotowej czekolady, konserw rybnych, win itd następuje w niezmniejszonym stopniu.

Nowym poważnym obciążeniem dla zachodnio-niemieckiego przemysłu dóbr konsumcyjnych jest zarządzona t.zw. "pomoc inwestycyjna" dla przemysłu surowcowego w wysokości 1 mlrd DM która ma być w części pokryta przez małe zakłady przemysłowe. Dzięki tym wszystkim krokom, które mają za jedyny cel zwiększenie produkcji zbrojeniowej kursy akcji takich zakładów zbrojeniowych jak Klöckner, Hoesch, Rheinstahl i innych ciągle wzrastają, podczas gdy charakterystycznymi zjawiskami w przemyśle dóbr konsumcyjnych jest praca w zmniejszonym wymiarze godzin, niewypłacalność, upadłość, zwalnianie pracowników, zamykanie przedsiębiorstw itd. Ten kryzys przemysłu konsumcyjnego

wpływa bez przerwy na spadek stopy życiowej ludności,

W pierwszej połowie stycznia bezrobocie zwiększyło się o 131.533 osób. Tym samym ilość bezrobotnych osiągnęła 1.785.086 ludzi. Jak bardzo ponadto obciążają Niemcy zachodnie i zachodni Berlin koszty związane z okupacją, informują o tym ostatnio opublikowane dane Instytutu do Badania Zagadnień Okupacyjnych w Tübingen. Niemcy zachodnie zapłaciły począwszy od 1945 r. równo 32 mlrd DM. Suma ta nie obejmuje wszelkich demontaży, zarekwirowanej własności cudzoziemskiej, patentów oraz statków. Każdy mieszkaniec Niemiec zachodnich musiał zapłacić kosztów okupacyjnych:

w roku	1946	-	115 RM
" "	1947	-	121 RM
" "	1948	-	98 DM
" "	1949	-	86 DM
" "	1950	-	96 DM
" "	1951	-	156 DM

Europejska Unia Płatnicza

W ciągu stycznia bieżącego roku Niemcy zachodnie uzyskały w EPU nadwyżkę w wysokości $ 10,4 mln wobec $ 42,9 mln w grudniu ubiegłego roku.

Zahamowanie tempa wzrostu nadwyżki przypisuje Bank Deutscher Länder spłaceniu długów wobec Szwecji i Holandii, w wysokości $ 43,4 mln, należnych tym państwom jeszcze przed powstaniem EPU.

Przy końcu stycznia Niemcy zachodnie miały w EPU ogólną nadwyżkę w wysokości $ 53,7mln.

N O R W E G I A

Sytuacja gospodarcza

Produkcja

Jak podaje norweskie Centralne Biuro Statystyczne miesięczny wskaźnik produkcji przemysłowej wykazał spadek ze 153 w październiku ubiegłego roku na 151 w listopadzie /w listopadzie 1950 r. wynosił on 150/. Spadek produkcji dał się zauważyć zarówno w przemyśle pracującym dla potrzeb rynku krajowego jak również w przemyśle pracującym na eksport. Jeśli chodzi o przemysł pracujący na eksport, to produkcja jego wyraziła się wskaźnikiem 131 w październiku a 129 w listopadzie /157 w listopadzie 1950 r./. Jeśli zaś idzie o przemysł pracujący dla rynku wewnętrznego, to największy spadek zaznaczył się w produkcji towarów bawełnianych, gumowych i garbarskich. Wskaźnik produkcji towarów

spożywczych spadł z 144 w październiku na 141 w listopadzie.

Według danych urzędowych w roku 1951 nastąpił wzrost produkcji w licznych gałęziach gospodarki Norwegii, przy czym produkcja przemysłowa wzrosła o 6% w porównaniu z rokiem 1950. Połowy ryb osiągnęły rekordową cyfrę 1.600.000 ton. Flota handlowa osiągnęła najwyższy dotychczasowy tonaż. Poważnie zwiększyły się wpływy z frachtów. Produkcja rolnicza stała natomiast znacznie niżej przeciętnej, głównie na skutek niepomyślnych warunków atmosferycznych. Z podobnych przyczyn zaznaczył się w sezonie 1950-51 spadek produkcji przemysłu drzewnego. Zamiast planowanych 7.000.000m3 budulca dostarczono zaledwie 6.500.000 m3. W sezonie 1950-51 r. wyprodukowano 190.000 ton tranu wielorybiego i oleju spermowego, czyli prawie tyle co w ubiegłym sezonie.

Demokratyczna prasa norweska z oburzeniem stwierdza, że przemysł ciężki Norwegii coraz bardziej staje się terenem eksploatacji ze strony kapitału amerykańskiego. Według pisma "Friheten", rok 1951 wykazał w stopniu większym niż którykolwiek rok po drugiej wojnie światowej, że kapitał amerykański przy poparciu rządu norweskiego zdąża do zawładnięcia przemysłem norweskim, i do przestawienia go na produkcję wojenną. Norwegia stanowi bogate źródło ważnych surowców, jak również półfabrykatów, służących celom wojennym. Dla celów wojennych wzmożone zostało wydobycie rud różnych metali. Polityka gospodarcza prowadzona przez rząd Norwegii pod dyktandem kapitału amerykańskiego stoi przytym w sprzeczności z żywotnymi interesami narodu. Przykładem jest sprawa produkcji aluminium. Zamiast rozpocząć krajową produkcję oksydów /tlenki aluminium/, potrzebnych do otrzymywania aluminium, przyczem nabycie na rynku światowym podstawowego surowca bauksytu, nie sprawiałoby żadnych trudności, rząd norweski zawarł z kanadyjskimi trustami aluminiowymi umowę, na podstawie której Norwegia będzie zakupywać w Kanadzie oksyd w zamian za co zobowiązuje się dostarczać tym trustom aluminium. Jak podaje dziennik "Friheten", umowie tej może cały norweski przemysł zawdzięczać, że "ma związane ręce i nogi". Godząc dalej w interesy narodu, rząd Norwegii zgodził się na przyjęcie pożyczki od kapitalistów USA, zobowiązując się spłacić ją dostawami aluminium. Z powodu rabunkowej gospodarki hitlerowskiej w latach okupacji - norweski przemysł wydobycia rud ucierpiał w takim stopniu, że dotychczas jeszcze nie jest w stanie osiągnąć właściwego poziomu. Głównym producentem rud metali jest firma A/S Sydvaranger korzystająca z obfitych kredytów państwowych, a więc kredytów udzielanych przez kapitał USA. Norwegia produkuje stopy metali lekkich, które są niezbędne zarówno dla produkcji pokojowej jak i wojennej. Niemal 100% tej produkcji idzie na eksport. Jest to odzwierciadleniem faktu w jakim stopniu trusty zagraniczne zawładnęły prawie wszystkimi norweskimi zakładami elektro-hutniczymi. W interesie tych eksploatatorów leży, aby Norwegia dostarczała im surowców i półfabrykatów a nie rozbudowywała sama własnego przemysłu.

Rok 1951 bardziej jeszcze uwypuklił szkodliwą politykę przemysłową, prowadzoną przez rząd. Między innymi opracowany w tym okresie program uprzemysłowienia Norwegii Północnej, przewiduje rozbudowę przemysłu wydobycia rud na rzecz trustów zagranicznych.

Przemysł elektrotechniczny, który formalnie reprezentowany jest w Norwegii przez firmę Norsk Hydro jest w rzeczywistości opanowany przez międzynarodowy koncern zbrojeniowy I.G.Farbenindustrie /filia francuska/. Cały norweski przemysł elektrochemiczny i elektrohutniczy jest dziś bardziej niż kiedykolwiek przedtem zależny od kapitału zagranicznego, a tym samym ściśle kontrolowany i podporządkowany zagranicznym interesom wojennym.

Inflacja

Włączenie Norwegii do agresywnego bloku atlantyckiego i związany z tym wyścig zbrojeń stawiają ten kraj w obliczu inflacji. Głównym problemem gospodarczym rządu norweskiego jest obecnie powstrzymanie ciągłe wzrostu cen i zdobycie środków na coraz intensywniejsze zbrojenia. Wzrastają koszty utrzymania. W okresie od czerwca 1950 r. do czerwca 1951 koszty utrzymania wzrosły o 20%, do czego przyczyniły się między innymi wzrost cen importowych, idących w parze z większymi podatkami pośrednimi. W celu przeciwdziałania tendencjom inflacyjnym, rząd przedsięwziął szereg środków zaradczych, do których należy m.inn. zmniejszenie inwestycji państwowych, wyższe podatki, ponowne wprowadzenie względnie zwiększenie podatku eksportowego, ograniczenia kredytowe utrudnienie inwestycji, ściślejsza kontrola cen, i zmniejszenie konsumcji cywilnej.

S Z W A J C A R I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

"Neue Zürcher Zeitung" podaje następujące liczby obrazujące szwajcarski import w roku 1951, w porównaniu z poprzednimi latami /we frankach szwajcarskich/:

	Żywność używki pasza	Surowce	Fabrykaty
1938	449.900.000	570.000.000	591.000.000
1945	569.000.000	450.200.000	206.200.000
1946	1.023.800.000	1.399.700.000	999.000.000

1947	1.424.700.000	1.591.000.000	1.804.300.000
1948	1.551.500.000	1.718.000.000	1.729.400.000
1949	1.206.800.000	1.279.200.000	1.305.000.000
1950	1.377.400.000	1.604.300.000	1.554.200.000
1951	1.353.600.000	2.330.500.000	2.231.400.000

Przywóz surowców i fabrykatów podniósł się znacznie w stosunku do r.1950. W porównaniu z ostatnim rokiem przedwojennym, ilość sprowadzonych surowców powiększyła się prawie o połowę, a fabrykatów - przeszło podwoiła się. Import żywności, używek i paszy w porównaniu z poprzednim rokiem spadł ilościowo 12%, a wartościowo o 2%, ale był większy niż w r.1938. Na spadek ilości importu w porównaniu z r.1950 złożył się zmniejszony przywóz cukru /kryształ/ owsa i ryżu. Nie wiele był zmniejszony import cukru surowego, nasion oleistych, olejów jadalnych, masła, ziemniaków, surowej kawy i bydła rzeźnego. Zwiększone obroty cechowały świeże owoce i jarzyny, nierogaciznę, jęczmień pastewny, wino niebutelkowane i ziarno kakaowe. Przywóz tych artykułów był większy niż w roku 1938. Import węgla, żelaza handlowego, blachy żelaznej, drewna, pirytów, nawozów sztucznych oraz olejów napędowych i gazoliny był znacznie większy niż w roku poprzednim. Import paliw w stosunku do 1938 roku najbardziej powiększył się, co jest dowodem gromadzenia olejów mineralnych w celach strategicznych. Szwajcaria sprowadziła też większe ilości surowców papierniczych, cynku, bauksytu, benzyny i mineralnych olejów smarowych. Spadł import jedwabiu i wełny surowej, zarówno wobec 1950, jak i wobec 1938 roku. Nieznacznie zmniejszył się przywóz surowego ołowiu i surowej cyny w zestawieniu z poprzednim rokiem.

Zwiększenie importu fabrykatów dotyczyło przede wszystkim maszyn, których w r.1951 sprowadzono za 293.500.000 franków oraz samochodów /34.513 sztuk - 203.700.000 franków/. Wzrósł przywóz motocykli /30.837 sztuk/, instrumentów, aparatów i rur żelaznych, oraz - w dziedzinie tekstylii - import tkanin bawełnianych, jedwabnych i z włókien sztucznych jak również wełnianych tkanin ubraniowych. Poza tym przywieziono więcej artykułów kauczukowych, preparatów farmaceutycznych, produktów smoły pogazowej, produktów farbiarskich, skóry garbowanej i dętych wyrobów szklanych.

Niżej zamieszczone zestawienie przedstawia szwajcarski eksport w tych samych okresach porównawczych /we frankach szwajcarskich/:

Rok	Żywność używki pasza	Surowce	Fabrykaty
1938	79.200.000	85.800.000	1.151.600.000
1945	8.900.000	33.500.000	1.431.300.000
1946	89.300.000	116.100.000	2.470.100.000
1947	75.200.000	119.400.000	3.073.000.000
1948	161.700.000	119.800.000	3.153.000.000

1949	151.700.000	108.500.000	3.196.500.000
1950	143.900.000	161.800.000	3.605.200.000
1951	189.000.000	194.100.000	4.307.800.000

Eksport fabrykatów i surowców ze Szwajcarii podniósł się wartościowo w stosunku do roku 1950 o 1/5, a wywóz środków spożywczych o 30%. Wagowo eksport żywności był jednak tylko na poziomie poprzedniego roku, zaś dostawy surowców za granicę zmniejszyły się /również w porównaniu z 1938/.

Wywóz artykułów przemysłowych przedstawiał się w głównych branżach następująco /w mln. franków/:

	Wartość wywozu			Wskaźnik końcowy /1938 = 100/	
	1938	1950	1951	1950	1951
Przemysł tekstylny					
przędza bawełniana	23,6	45,2	62,4	89	80
tkaniny bawełniane	58,9	127,0	138,2	96	83
wyroby dziane	26,1	66,4	95,2	79	99
przędza syntetyczna	20,2	53,3	62,1	180	163
tkaniny jedwabne i sztuczne	30,7	79,2	106,0	176	219
czesanka	2,0	11,3	12,6	184	152
tkaniny wełniane	3,2	18,2	20,1	280	258
konfekcja	11,7	25,3	40,1	151	200
Przemysł metalowy					
aluminium	73,2	46,8	62,4	62	62
maszyny	205,9	363,0	962,7	152	176
instrumenty i aparaty	57,0	257,9	305,5	254	300
zegarki	241,3	730,2	1010,3	139	193
Przemysł farmaceutyczny i chemiczny					
farmaceutyki	48,2	221,8	287,5	243	362
wyroby perfumeryjne	12,5	28,7	43,9	132	183
chemikalia przemysłowe	22,3	84,6	136,7	317	407
farby anilin. i indygo	83,0	221,8	276,4	153	174
Przemysł spożywczy					
ser	48,4	83,4	99,7	69	91
mleko skondensowane	5,5	3,0	3,6	33	40
czekolada	1,9	9,3	17,7	271	487

Podział geograficzny szwajcarskiego handlu zagranicznego w r.1951 i 1950 przedstawiał się następująco /kraje kapitalistyczne/:

A - import w roku 1950 /w mln.franków/
B - import w roku 1951 /w mln franków/
C - import z danego kraju w procentach całości przywozu w 1938
D - import z danego kraju w procentach całości przywozu w 1951
E - eksport w roku 1950 /w mln franków/
F - eksport w roku 1951 /w mln franków/
G - eksport do danego kraju w procentach całości wywozu w 1938
H - eksport do danego kraju w procentach całości wywozu w 1951

	A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.
Niemcy	497,2	913,8	23,2	15,4	362,2	422,4	15,7	9,0
Austria	63,4	101,6	2,1	1,7	82,4	125,2	2,3	2,7
Francja	510,8	619,5	14,3	10,5	358,1	392,2	9,2	8,4
Włochy	323,2	397,2	7,3	6,7	515,2	343,5	6,9	7,3
Belgia-Luksemburg	234,3	427,1	4,3	7,2	281,2	275,0	3,2	5,9
Holandia	159,3	202,9	3,5	3,4	114,5	185,6	4,7	4,0
Wielka Brytania	369,6	394,4	5,9	6,7	136,6	224,4	11,3	4,8
Hiszpania	42,0	69,5	0,3	1,0	66,7	68,1	0,4	1,5
Dania	59,7	60,2	0,9	1,0	54,8	58,1	1,4	1,5
Szwecja	68,3	126,1	1,2	2,1	58,8	155,9	3,1	3,3
Płd.Afryka	142,1	26,3	0,2	0,4	11,3	43,6	1,1	0,9
Iran	75,4	66,0	0,6	1,1	14,5	14,7	0,1	0,3
Indie	19,9	32,3	1,4	0,5	66,0	91,9	1,8	2,0
Singapore	13,6	33,8	0,3	0,6	6,1	48,5	0,3	1,0
Indonezja	20,1	36,5	0,8	0,6	12,5	43,4	1,0	0,9
Kanada	133,6	152,5	1,5	2,6	68,0	75,1	1,1	1,0
USA	625,6	942,8	7,8	15,9	515,4	597,2	6,9	12,7
Meksyk	45,6	45,5	0,2	0,8	35,9	51,4	0,6	1,1
Brazylia	78,5	86,2	0,7	1,5	135,0	203,5	1,3	4,3
Argentyna	124,7	78,6	3,6	1,3	69,0	103,9	2,7	2,2
Australia	32,3	42,7	0,6	0,7	35,0	75,0	1,3	1,6

Niżej podajemy zestawienie obrazujące rozwój bilansu handlowego Szwajcarii /we frankach/:

	Import	Eksport	Saldo	Wartość eksportu w % wart.
1938	1.606.900.000	1.316.600.000	- 290.300.000	81,9
1945	1.225.400.000	1.473.700.000	+ 248.300.000	120,3
1946	3.422.500.000	2.675.500.000	- 747.000.000	78,2
1947	4.820.000.000	3.267.600.000	-1552.400.000	67,8
1948	4.998.900.000	3.434.500.000	-1564.400.000	68,7
1949	3.791.000.000	3.436.700.000	- 334.300.000	91,2
1950	4.535.900.000	3.910.900.000	- 625.000.000	86,2
1951	5.915.500.000	4.690.900.000	-1224.600.000	79,3

Nadwyżka w bilansie handlowym w roku 1951 po stronie importu wynosiła 1.224.600.000 franków szwajcarskich i podwoiła się prawie w stosunku do poprzedniego roku.

Europejska Unia Płatnicza

Ogólna nadwyżka Szwajcarii w drugim półroczu r.1951 w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej wzrosła z 46,6 na 620,6 mln fr. E.P.U. jako dłużnik wypłaciła Szwajcarii przy końcu 1951 r. 201 mln fr. Szwajcaria zaś musiała jednocześnie skredytować jej 419,6 mln fr. Głównymi dłużnikami Szwajcarii w tym okresie w ramach E.P.U. była Wielka Brytania z sumą 468,5 mln fr., Belgia - 268,9 mln fr., Francja - 91,5 mln fr. Głównymi zaś wierzycielami Niemcy zachodnie z sumą 433 mln fr. Aby zapobiec dalszemu zwiększaniu się kwot szwajcarskich w E.P.U. władze szwajcarskie, niezależnie od kroków podjętych przez inne państwa wprowadziły już przy końcu listopada 1951 r. ograniczenia eksportowe w stosunku do obszaru szterlingowego, jako swego głównego dłużnika, przy czym na towary bilateralnie niekontyngentowane, Szwajcaria ustaliła górne granice eksportowe. Odtąd kontyngenty eksportowe będą mogły być z reguły tylko wtedy wizowane, o ile nie przekroczą przeciętnych miesięcznych z II i III kwartału 1951 r. plus pewne narzuty. Podobne kroki przedsięwzięła również Szwajcaria w stosunku do innych partnerów E.P.U.

Od 1 lutego br. wprowadzone zostały ograniczenia eksportowe w stosunku do Francji, przyczym na zliberalizowane przez Francję pozycje towarowe Szwajcaria ustaliła również górne granice wywozu, opeirając się na przeciętnych danych za okres od września 1950 r. do listopada 1951 roku. Tymczasowe górne granice eksportowe zostały ustalone z góry na trzy miesiące.

Szwajcaria ma również zamiar wydać odpowiednie zarządzenia celem ograniczenia swego eksportu do Niemiec zachodnich. Odnośnie do szwajcarskiego eksportu do Włoch, Belgii i Portugalii, ma być wprowadzona ścisła kontrola, czy wysyłane do tych krajów towary nie są z kolei reeksportowane. Zaostrzając swą kontrolę Szwajcaria ma głównie na względzie, aby jej towary nie przenikały do innych krajów EPU, szczególnie zaś do obszaru dolarowego. W styczniu br. nadwyżka Szwajcarii wobec EPU zwiększyła się o $ 22 mln /94,6 mln fr./.

Tym samym całkowita nadwyżka Szwajcarii wyniosła przy końcu stycznia $164 mln. /705,2 mln fr./ z czego $ 57 mln. zostało zapłacone w złocie, zaś $ 107 mln zostało zapisane w księgach E.P.U. na dobro Szwajcarii.

S Z W E C J A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Wartość importu Szwecji w grudniu 1951 r. obniżyła się do sumy 679.713.000 kr. w porównaniu z listopadem kiedy, wynosiła 775.917.000 kr.

Eksport za grudzień, wynoszący 918.135.000 kr. obniżył się znacznie w porównaniu z listopadem, kiedy wynosił 920.065.000 kr. Dodatnie saldo bilansu w grudniu uniegłego roku wyniosło tym samym 238.422.000 kr.

Dane za cały rok 1951 wskazują na korzystne kształtowanie się szwedzkiego handlu zagranicznego w tym okresie. Zarówno po stronie importu jak i eksportu osiągnięto w ubiegłym roku rekordowe cyfry. Bardzo korzystne obroty grudniowe pozwoliły nawet na wyrównanie całorocznego bilansu. Globalny import w r.1951 wyniósł 9.189 /6.101/ mln kr. Pod względem wartości w porównaniu z 1950 r. wzrósł on o 50%. Globalny eksport wzrósł do 9.170 /5.710/ mln, wartościowo zaś o 60%. Rozmiary eksportu zwiększyły się w tym okresie o prawie 3%, importu natomiast o 16%. Całoroczny bilans zamknął się więc saldem ujemnym w wysokości 19 mln kr. wobec 395 mln kr. w r.1950. Wobec pobierania bardzo wysokich stawek frachtowych szwedzki bilans płatniczy kształtował się również bardzo korzystnie.

Na zwiększenie szwedzkiego eksportu wpłynęła głównie wysyłka produktów drzewnych, która wzrosła o 75%. Wielkim wzrost cen celulozy, wyrobów drzewnych i papierniczych wpłynął na to, że produkty te stanowiły 55% wartości szwedzkiego eksportu w r.1951, jakkolwiek wagowo nie uległy one zwiększeniu. Drugie miejsce w eksporcie zajmowały maszyny i aparaty, których wartość wyniosła 935 /706/ mln kr. Eksport rudy żelaznej zwiększył się pod względem wartości o 143 mln kr. i osiągnął sumę 574 mln kr. Pod względem wielkości eksport rud żelaznych zwiększył się z 12,9 mln ton na 15 mln ton. Bardzo wysokie cyfry osiągnął również eksport żelaza i stali. Wartość jego zwiększyła się o 251 mln kr. osiągając 915 mln kr. Suma ta obejmuje łożyska kulkowe wartości 128 /114/ mln kr. Sukcesy eksportowe przemysłu elektrotechnicznego przejawiają się we wzroście eksportu generatorów motorów itd, którego wartość wyniosła 53 /33/ mln kr. Wartość wymienionych aparatów telefonicznych wyniosła 79 /46/ mln kr. Szwecja zaczyna również odgrywać pewną rolę jako eksporter samochodów i innych pojazdów, wartość tego eksportu wyniosła w r.1951 - 102 /57/ mln kr. Wreszcie należy wspomnieć o znacznym wzroście eksportu produkcji rolnej. Wartość jego wzrosła do 406 /352/ mln kr. Eksport masła wzrósł o 12.100 ton, osiągając cyfrę 26.500 ton.

Po stronie importu znaczny wzrost wykazały materiały włókiennicze, a mianowicie z 1.052 na 1.572 mln kr. Znaczna zwyżka cen materiałów pędnych znajduje swoje odzwierciedlenie w dużym wzroście ich wartości, jako pozycji importowej. Wartość ta wzrosła do 1.874 mln kr. wobec 1.156 mln kr. w r.1950. Z podobnych przyczyn wartość importu żelaza i metali wzrosła do 1.147 mln kr./677/. Import motocykli uległ nieznacznemu zmniejszeniu i wyniósł 254,3 mln kr. /260,7/. Zwiększył się natomiast przywóz części samochodowych do sumy 114,8 mln kr. /60,7/. Poważną pozycję zajmował również import pszenicy, na skutek złych zbiorów w roku 1951. Wyniósł on 209.000 ton wobec 76.000 ton w r.1950.

Wskaźnik szwedzkich cen importowych spadł ze swego szczytowego punktu w maju /450/ na 429 w listopadzie, wskaźnik cen eksportowych wykazywał nadal niezmienny stan 592.

Jeśli chodzi z kolei o strukturę geograficzną szwedzkiego handlu zagranicznego, to rozporządzamy narazie danymi za pierwszych 11 miesięcy 1951 r.

70% szwedzkiego importu pochodziło w tym okresie z Europy, 71% zaś eksportu kierowało się również do państw europejskich. W handlu z Europą Szwecja miała nadwyżkę eksportową w wysokości 257 /77/ mln kr. Największym dostawcą Szwecji była bez zmian Wielka Brytania z udziałem 1.377 /1.105/ mln kr. na drugim zaś miejscu figurowały Niemcy zachodnie z udziałem 1.096 /580/ mln kr. Oba te państwa były jednocześnie największymi odbiorcami Szwecji z udziałami, które wynosiły odpowiednio 1.557 /661/ mln i 817 /661/ mln kr. Niezbyt korzystnie rozwijał się natomiast handel Szwecji ze Stanami Zjednoczonymi A.P. Na tym odcinku Szwecja miała nadwyżkę importową w wysokości 327 /195/ mln kr. Ten stan rzeczy zmusza Szwecję do znacznego zredukowania importu z obszaru dolarowego.

Ceny handlu zagranicznego

Stosunek cen eksportowych do importowych /terms of trade/ był w roku 1951 bardziej pomyślny dla Szwecji niż dla jakiegokolwiek kraju w Europie Zachodniej.

Urzędowy wskaźnik cen /1935 = 100/ wykazuje, że ceny eksportowe z grudnia 1950 r. wynoszące 300, w listopadzie 1951 powiększyły się do 469, t.zn. o ca 56%. Ceny importowe uległy podwyżce tylko o 19%, z 313 w grudniu 1950 r. do 372 w listopadzie 1951 r.

Poniższa tebela wykazuje przeciętne ceny eksportu niektórych podstawowych artykułów za ostatnie cztery lata. Zaznaczyć należy, że ceny z grudnia 1951 r. były w wielu wypadkach wyższe, czego tabela ta jeszcze nie wykazuje:

	1948	1949	1950	1951
	/w koronach za tonę metr./			
Ruda żelazna	23	26,5	31,5	34

miazga drzewna	625	460	575	1.4[illegible]0
papier rotacyjny	630	530	520	1.090
papier craft do opakowań	860	740	730	1.530
tektura budowlana	530	525	525	670
zapałki	2.400	2.500	2.500	3.050
tarcica /za 1 standard/	640	630	687	1.055

W I E L K A B R Y T A N I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Wartość brytyjskiego eksportu w styczniu bieżącego roku wyniosła Ł 264,2 mln wobec Ł 213,3 w grudniu ubiegłego roku i Ł 254 mln w listopadzie. Dzienny eksport w styczniu wynosił Ł 9,3 mln i tym samym był o 6% wyższy niż przeciętny miesięczny eksport w drugiej połowie 1951 r.

Import w styczniu według tymczasowych danych wyniósł Ł 357,2 mln i był o Ł 43,1 mln większy niż w grudniu ubiegłego roku.

Deficyt bilansu handlu zagranicznego wyniósł więc Ł 93 mln w porównaniu z Ł 100,8 w grudniu oraz Ł 100,6 mln przeciętnego deficytu miesięcznego w ciągu r.1951.

Poniższa tabela odzwierciadla kształtowanie się brytyjskiego bilansu handlowego w listopadzie i grudniu 1951 roku oraz styczniu 1952 r.

	1951 listopad-grudzień		1952 + styczeń
	w mln Ł		w mln Ł
Eksport /fob/ x/	254,0	213,3	264,2
Import /cif/	328,8	314,1	357,2
Deficyt bilansowy	74,8	100,8	93,0

x/ wraz z reeksportem
+ dane tymczasowe

Prezes brytyjskiego Instytutu Eksportowego analizując deficyt bilansu brytyjskiego handlu zagranicznego w r.1951 stwierdził, iż zmniejszenie tempa przyrostu ujemnego salda bilansu poprzez zwiększenie eksportu napotyka na ogromne trudności.

Oprócz ważnej przeszkody w zwiększeniu eksportu jaką jest stosunkowo słaba pozycja brytyjskiej produkcji eksportowej, ważnym czynnikiem są tu ceny.

Według danych brytyjskiego Ministerstwa Handlu, brytyj-

skie ceny importowe w grudniu ubiegłego roku były wyższe przeciętnie o ca 35% od przeciętnych cen z roku 1950. Wobec silnego spadku w lecie i wczesną jesienią ubiegłego roku, ceny te wykazywały znów tendencję zwyżkową: w październiku i listopadzie były one o 33 względnie 34% wyższe od cen przeciętnych w roku 1950. W każdym razie jednak, ostatnia mocna tendencja cen importowych, która objęła głównie grupę surowcową, była tak nieznaczna, że przy powolnym wzroście cen eksportowych nie wpłynęła zasadniczo na bilans płatniczy. W grudniu przeciętne ceny brytyjskiego eksportu były o 27% wyższe od przeciętnego poziomu roku 1950, w porównaniu zaś z dwoma poprzednimi miesiącami - o 26 wzgl. 25% - oznacza to, iż brytyjskie "terms of trade" w ostatnim kwartale ubiegłego roku wykazały pewną stabilizację. Były jednak o 6% mniej korzystne od przeciętnych roku 1950. Jesienne nadzieje brytyjskich urzędowych kół, iż relacja cen importowych i eksportowych zimą będzie się stopniowo polepszać, nie zostały spełnione.

Styczniowy numer przeglądu wydawanego przez Federation of British Industries wyraża opinię, że ceny brytyjskich towarów eksportowych będą prawdopodobnie najważniejszym czynnikiem w zdobyciu względnie utrzymaniu przez Wielką Brytanię rynków zagranicznych w 1952 r.

Wspomniany problem zwiększenia produkcji eksportowej pozostaje nadal aktualny w r. 1952, gdyż jest on głównym środkiem do zwalczania deficytu w bilansie płatniczym /deficyt ten wyniósł w r. 1951 Ł 470 mln wobec Ł 220 mln nadwyżki w r. 1950/. Jednocześnie Federation of British Industries podkreśla, że utrzymanie produkcji eksportowej na odpowiednim poziomie, względnie jej zwiększenie napotka napewno na bardzo poważne trudności, a to z uwagi na rosnące zapotrzebowanie materiałów i siły roboczej ze strony przemysłu zbrojeniowego, w związku z czym jednym z zadań na najbliższą przyszłość musi być zmniejszenie produkcji na potrzeby wewnętrzne.

Jednym z zarządzeń idących w kierunku rozwiązania tego problemu jest wprowadzenie w pierwszej połowie lutego racjonowania stali, co pociągnie m. inn. w konsekwencji redukcję przydziałów stali, dla przemysłu stoczniowego. Brytyjski niedobór stali wynosi obecnie 1,5 mln ton. Zapotrzebowanie na nią wzrasta jednak stale, a to z powodu realizacji programu dozbrajania oraz brytyjskiej ofenzywy eksportowej. Wprowadzenie zatem rozdziału stali wydaje się konieczne.

Pierwszeństwo otrzymałyby kopalnie, elektrownie, eksport oraz program dozbrojenia, małe zakłady przemysłowe będą musiały wobec tego zmienić swą dotychczasową produkcję i zacząć produkować albo na eksport albo sprzęt wojskowy.

Według danych z III kwartału 1951 spadek obrotów niektórych artykułów konsumcyjnych przedstawiał się następująco:

w porównaniu z III kwartałem z 1950 spadek w %%

towary włókiennicze	21%
obuwie	23%

artykuły gospodarstwa domowego 15%

Głównym jednak zadaniem - twierdzi Federacja - jest wyeliminowanie z gospodarki inflacji, gdyż tylko w ten sposób gospodarka uzyska elastyczność, dzięki której udostępnione zostaną źródła siły roboczej i surowców.

Przegląd podkreśla, że trudności na rynkach zagranicznych rosną. Zapotrzebowanie na dobra inwestycyjne nadal utrzymują się, w innych jednak gałęziach popyt znacznie się zmniejszył.

Polityka deflacji stosowana przez szereg państw, wpływa również na ograniczenie zbytu towarów brytyjskich. Swiatowe spożycie wielu surowców, zwłaszcza węgla, stali i metali nieżelaznych wprawdzie wzrasta, konsumcja jednak innych artykułów np. wełny - spadła. Również daje się coraz bardziej odczuwać konkurencję zagraniczną, o czym podaliśmy w naszym poprzednim numerze.

W walce z tą konkurencją jedyną bronią brytyjską będzie odpowiednia obniżka cen artykułów eksportowych.

Federation of British Industries zwraca uwagę, że skutki dewaluacji funta, która obniżając ceny towarów brytyjskich zagranicą wzmogła na nie przejściowo popyt, przestały już działać. Równocześnie zaś koszty produkcji brytyjskiej, a co za tym idzie ceny wyrobów - wzrastają. Dalszy wzrost musi być zahamowany inaczej bowiem Wielka Brytania nie utrzyma się na rynkach zagranicznych. Zahamowanie jednak kosztów i cen zależne jest w dużej mierze od opanowania inflacji wewnątrz kraju.

W związku z zaostrzającymi się trudnościami finansowymi Anglii i krajów imperium brytyjskiego, wielkie zainteresowanie wzbudziły wyniki konferencji ministrów finansów Commonwealth'u, która odbyła się niedawno w Londynie. Jak pisał "Times", "zadaniem konferencji było wynalezienie funduszów, które by pozwoliły zrównoważyć bilans płatniczy strefy szterlingowej". Te trudności finansowe przejawiają się w szczególności w szybkim topnieniu zapasów złota i dolarów. Zdaniem "Times'a", jeśli nie przeprowadzi się radykalnych oszczędności, które, jak przyznaje gazeta, "dotkliwie odbiją się na ludności", to w sierpniu lub wrześniu 1952 r. "ostatnia sztaba złota zniknie z zapasów finansowych strefy szterlingowej".

Jak donosi "Daily Worker", w czasie trwania konferencji ministrów skarbu Commonwealth'u delegacja brytyjska, na czele której stał Butler przypuszczała, że będzie mogła bez trudności zmusić ministrów Common-wealth'u do przyjęcia bez zastrzeżeń angielskiego planu zmniejszenia importu i obniżenia stopy życiowej. W tym względzie napotkała jednak na silny opór. Ministrowie Commonwealth'u żądają, aby przyznano im więcej praw w określaniu polityki finansowej strefy

szterlingowej. Zaproponowali oni utworzenie imperialnego komitetu finansowego, w którym reprezentowane byłyby wszystkie kraje imperium i który określałby politykę finansową niezależnie od Banku Anglii i brytyjskiego Ministerstwa Finansów. Kanada proponuje na stanowisko przewodniczącego tego komitetu dyrektora banku kanadyjskiego, Wielka Brytania natomiast, starając się utrzymać własną kontrolę nad tą nową instytucją proponuje na to stanowisko Johna Andersona, angielskiego specjalistę od zagadnień finansowych.

C e n y

W uzupełnieniu danych /por. WHZ 4/39/ odnośnie do kształtowania się brytyjskich cen hurtowych w listopadzie, podajemy następujące sprawdzone wskazniki, porównując je jednocześnie z przeciętną miesięczną za rok 1950 /1930 r. = 100/:

	1950 przeciętna miesięczna	1951 listopad
wskaźnik globalny	262,4	326,3
żelazo i stal	260,8	320,8
żywność i tytoń	221,1	262,7

Poszczególne wskazniki cen hurtowych surowców przemysłowych, obliczane przez brytyjskie ministerstwo handlu na podstawie: 30 czerwca 1949 r.= 100, kształtowały się w listopadzie 1950 i 1951 roku następująco:

	1950 listopad	1951 listopad
surowce przemysłowe /bez paliw/	173,4	182,0
materiały dla przemysłu maszynowego	123,4	141,4
materiały dla przemysłu elektrotechnicznego	136,8	158,7
materiały budowlane dla budownictwa cywilnego	110,8	131,7
matrieła dla budownictwa mieszkaniowego	108,3	127,6

Brytyjskie Ministerstwo Handlu zaznacza,iż w listopadzie 1951 roku, w porównaniu z październikiem, nastąpił spadek cen hurtowych kauczuku, wełny, jedwabiu,sizalu, Wzrosły natomiast ceny hurtowe bawełny, lnu, złomu stalowego: wskaźnik cen hurtowych chemikalii, juty i miazgi drzewnej pozostawały w listopadzie ubiegłego roku na niezmiennym poziomie.

Europejska Unia Płatnicza

Deficyt Wielkiej Brytanii wobec EPU w styczniu b.r. wyniósł 154,4 mln jednostek, czyli Ł 54 mln., pokrywając się prawie tym samym z deficytem grudniowym /Ł 53,4 mln./. W wypadku dalszego zwiększenia się deficytu Wielka Brytania będzie musiała spłacić 8o% swego długu w złocie. 100% płatności w złocie nastąpi w chwili kiedy deficyt brytyjski osiągnie sumę Ł 76 mln.

W Londynie panuje opinia, że Wielka Brytania nie może spodziewać się jakiejś specjalnej pomocy ze strony EPU, o ile nie przedsięweźmie szybkich kroków odnośnie do zliberalizowania handlu między obszarem szterlingowym a krajami OEEC. Liberalizacja jednak tego handlu jest niechętnie widziana przez Wielką Brytanię.

W Ł O C H Y

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Najnowsze dane Centralnego Włoskiego Urzędu Statystycznego odnośnie do kształtowania się bilansu włoskiego handlu zagranicznego obejmują okres styczeń-listopad 1951 r.W okresie tym Włochy importowały towarów wartości 1.208,2 mlrd.lirów. W tym samym okresie wartość eksportu zwiększyła się z 673,7 na 928 mlrd.l. Deficyt bilansu handlu zagranicznego wzrósł więc ze 144 na 28o,2 mlrd l. Jak donosi "Secofi" handel Włoch z krajami Europy Wschodniej w ciągu pierwszych 10 miesięcy 1951 r. wykazał po stronie importu cyfrę 52.100 mln lirów /37.900 mln w analogicznym okresie 1950 r./ po stronie zaś eksportu 50.100 mln /46.200 mln./. Cyfry te w stosunku do całego importu i eksportu Włoch w tym okresie wynosiły odpowiednio 4,7% oraz 5,1%.

W końcu stycznia odbyła się w Rzymie międzyministerialna konferencja, na której omawiane były problemy liberalizacyjni włoskiego importu. Przedstawiciele przemysłu włoskiego stoją na stanowisku, że liberalizacja importu winna kierować się pochodzeniem towaru. Twierdzą oni również, że nie mogą zgodzić się na obniżkę dotychczasowych ceł importowych oraz oczekują na rewizję obowiązującego reżimu fiskalnego.

Dotychczasowy reżim fiskalny czyni z istniejących cen importowych pozornie cła ochronne, w rzeczywistości jednak chodzi tu o dodatkowe pośrednie opodatkowanie produkcji krajowej, co odbija się w mniejszym lub większym stopniu na imporcie.

Minister handlu zagranicznego, La Malfa, reprezentujący rządowy punkt widzenia scharakteryzował liberalizację importu, jako krok zmierzający do ogólnego rozszerzenia wymiany towarowej oraz zaktywizowania włoskiego bilansu handlu zagranicznego w stosunku do członków Europejskiej Unii Płatniczej. Przy okazji La Malfa zapowiedział nowe ułatwienia przy imporcie towarów ze strefy dolarowej oraz ułatwienia dla włoskiego eksportu, w celu umożliwienia mu zdobycia nowych rynków zbytu.

Wobec takiego stanowiska rządu włoskiego, bardzo charakterystyczne stają się metody postępowania "zaprzyjaźnionego" rządu Stanów Zjednoczonych, który wprowadza bardzo ostre ograniczenia importu z Włoch, w chwili, kiedy rząd włoski, jak informują ostatnie depesze agencji France Presse, przygotowuje długie listy towarów, które będą mogły być sprowadzone do Włoch ze strefy dolarowej bez żadnych ograniczeń. W protestacyjnej nocie włoskiej, skierowanej do amerykańskiego Ministerstwa Handlu czytamy m.inn., że takie postępowanie rządu Stanów Zjednoczonych narazi na bardzo ciężkie szkody włoski przemysł lekki oraz rolnictwo. Ograniczenie rynku amerykańskiego dla eksportu włoskiego - głosi nota, utrzymana w charakterystycznym "marshallowskim tonie" pogorszy znacznie bilans włoskiego handlu zagranicznego, doprowadzi do zwiększenia długu dolarowego, spowoduje dalsze likwidacje włoskich zakładów przemysłowych oraz przyczyni się niepomiernie do wzrostu bezrobocia.

Produkcja

Omawiając w naszym poprzednim numerze /por.WHZ 6/41/ problem rozwoju włoskiej produkcji przemysłowej, wspomnieliśmy o tym, że sytuacja produkcji stała w całkowitej dysproporcji z rytmem rozwojowym przemysłu. Poniższa tabela wykazuje tę dysproporcję, szczególnie wyraźną począwszy od r.1949:

Produkcja rolnicza i przemysłowa
/wskaźnik 1938 = 100/

	rolnictwo	przemysł
1938	100	100
1942	90	75
1945	62	30
1946	78	50
1947	78	80
1948	88	99
1949	95	105
1950	97	119
1951	97	137

Jakie są przyczyny tej stagnacji włoskiej produkcji rolnej ? W pewnym sensie odgrywają tutaj rolę klęski żywiołowe oraz ceny, które w stosunku do okresu przedwojennego wzrosły ogółem 55-krotnie, w tym zarobki wzrosły 66-72-krotnie, ceny nawozów sztucznych 80-krotnie, pasze 70-krotnie, materiały pędne 65-krotnie. Główna przyczyna leży jednak w zagadnieniu ustroju rolnego. Minister Rolnictwa, Fanfani, któremu jako następcy Segnis'a, powierzono urzeczywistnienie reformy rolnej, nie uczynił w tym kierunku najmniejszego kroku. Konsekwencjami tej burżuazyjnej polityki rolnej jest m.inn. spadek zbiorów pszenicy o 9% do 69 mln q, co wobec 87 mln q zapotrzebowania krajowego zmusza do importu co najmniej 18 mln q; 11 mln q pszenicy mają otrzymać Włochy na mocy międzynarodowej umowy pszenicznej. O dalsze dostawy negocjują Włochy ze Związkiem Radzieckim i Argentyną. Natomiast produkcja ziemniaków zwiększyła się ostatnio o 26%, pomidorów o 12%, buraków cukrowych o 64%, winogron o 20%, oliwek o 100%, jabłek o 40%, gruszek o 21%, grochu o 11%, fasoli o 34%, orzechów o 21%. W tym samym okresie produkcja śliwek uległa zmniejszeniu o 14,5%, migdałów o 52%, brzoskwiń o 2%.

Ceny

Wskaźnik cen hurtowych w r. 1951 /1938 r.= 100/ wykazał według oficjalnych notowań wzrost z 5.528 na 5.693, zaś według notowań wolnego rynku z 5.585 na 5.745. Głównie wzrosły ceny półfabrykatów - wskaźnik wykazał tu wzrost z 5.364 na 6.151 względnie według danych wolnorynkowych z 5.579 na 6.381. Jednocześnie podniósł się wskaźnik urzędowo ustalonych cen surowców z 6.185 na 6.300 /na wolnym rynku z 6.254 na 6.345/. Wskaźnik cen wyrobów gotowych zarówno według notowań oficjalnych jak i wolnorynkowych utrzymywał się na niezmienionym poziomie 5.210 punktów. Ten wzrost wskaźnika odbił się bardzo znacznie na podniesieniu kosztów utrzymania.

Wskaźnik kosztów utrzymania podniósł się z 5.426 przy końcu roku 1950 na 5.764 przy końcu roku 1951. Procentowy wzrost kosztów utrzymania przy ich zróżniczkowaniu przedstawiał się następująco: żywność - 59,8%, odzież - 21,9%, komorne 3,8%, światło i opał 5,2%, inne koszty - 9,3%. W ciągu roku 1951 koszty utrzymania tygodniowego czteroosobowej rodziny robotniczej podniosły się /1938 r. - 243,34/ z 13.500 L na 14.027 L. W tym samym okresie wydatki wojenne wyniosły 30% całego włoskiego budżetu /542 mlrd L/.

Inflacja

Ilość pieniędzy będących w obiegu we Włoszech, wyniosła przy końcu 1951 r. 1.291,8 mlrd L. Ilość ta w porównaniu z listopadem 1951 r. była większa o 121 mlrd L.

Podobny wzrost notowano w analogicznym okresie 1950 r. W grudniu 1947 r. obieg banknotów zwiększył się o 85,7 mlrd L, w grudniu 1948 o 85,9 mlrd L w grudniu 1949 r. o 97,6 mlrd i w grudniu ubiegłego roku o 116,6 mlrd L. Według grudniowego raportu Banca d'Italia zapas złota wynosił 4,2 mlrd L; dewiz zaś 36,7 mlrd L.

Europejska Unia Płatnicza

Jak wynika z grudniowego obliczenia Europejskiej Unii Płatniczej przedsięwzięte przez rząd włoski kroki celem zapobieżenia dalszemu wzrostowi aktywów Włoch w ramach EPU /rozszerzenie liberalizacji importu na 98% i zniżka ceł importowych o 10%/ dają już wyniki. W każdym razie włoskie należności wzrosły w grudniu ubiegłego roku tylko o 11,1 mln dolarów, co w porównaniu ze wzrostem w miesiącach poprzednich oznacza zmniejszenie się tempa kształtowania nowych sald kredytowych. Salda te wzrosły w lipcu o 54,1 mln, w sierpniu o 51,6 mln, we wrześniu o 24,1 mln, w październiku o 62,9 mln i w listopadzie o 21,5 mln dolarów. Od chwili utworzenia EPU /lipiec 1950/ włoskie nadwyżki osiągnęły wysokość 237,6 mln dolarów. Z sumy tej otrzymano 98,3 mln w złocie lub walucie dolarowej, resztę zaś w wysokości 193,3 mln dolarów zapisano na dobro Włoch w księgach EPU. Włoskie koła rządowe uważają za możliwe, iż dzięki usiłowaniom władz w celu odzyskania równowagi bilansu płatniczego w obrotach z członkami EPU, stanowisko płatnicze Włoch ulec może wkrótce zasadniczej zmianie. Licząc się nawet z powstaniem w najbliższych miesiącach deficytu i w związku z tym ze stopniową absorpcją narosłych w księgach EPU włoskich sald kredytowych. Zaobserwowane w grudniu zmniejszone kształtowanie się nowych włoskich sald dodatnich spowodowane zostało - niezależnie od usiłowań rządowych - również hamowaniem zachodnio-niemieckiego i brytyjskiego importu. Należy zaznaczyć, iż włoski import z krajów EPU już w grudniu 1950 roku w porównaniu z eksportem powiększył się znacznie i miesięczny deficyt wynosił 13,7 mln dolarów. Przy ocenie dalszych widoków rozwoju włoskiej sytuacji płatniczej należy uwzględnić również zarządzoną przez Niemcy zachodnie z ważnością od 1 stycznia 1952 roku liberalizację importu.

Zamorskie kraje kapitalistyczne

Wyzysk narodów azjatyckich pod pozorem "pomocy"

W stolicy Burmy, Rangunie, zakończyła się ósma sesja Komisji Gospodarczej O.N.Z. dla spraw Azji i Dalekiego Wschodu.

Dyskusja nad sposobami rozwinięcia gospodarki krajów tej części świata oraz jeszcze wykazała jasno dwojaki punkt widzenia: Związku Radzieckiego z jednej strony - i państw imperialistycznych z drugiej strony.

Związek Radziecki domaga się takiego systemu pomocy, który przyczyniając się do gospodarczego rozwoju, zapewniłby szerokim masom pracującym podwyższenie stopy życiowej oraz niezależność polityczną. Państwa imperialistyczne, ze Stanami Zjednoczonymi na czele, usiłują wszelkimi sposobami utrzymać stosunek zawisłości i ucisk kolonialny, a co za tym idzie wciągnąć wspomniane kraje do swych agresywnych planów.

Naczelnym zagadnieniem dla krajów Dalekiego Wschodu jest rozwój przemysłu i rolnictwa. Azja, /bez Chin i azjatyckiej części ZSRR/, Afryka i Ameryka Łacińska łącznie, produkują rocznie mniej stali niż kraje Europy Zachodniej w ciągu jednego miesiąca. W takiej samej sytuacji znajduje się przemysł włókienniczy. Indie, które są poważnym producentem bawełny posiadają niespełna 10 mln.wrzecion, podczas gdy Anglia ma ich ponad 40 mln. Należy przytem podkreślić, że ludność Indii przekracza ośmiokrotnie ilość mieszkańców Anglii.

Likwidacja takiego stanu rzeczy jest więc sprawą pierwszorzędnej wagi. Dla Indii koniecznością staje się rozwój przemysłu, rolnictwa i handlu międzynarodowego. Wychodząc z tego założenia przedstawiciel Związku Radzieckiego zgłosił na posiedzeniu Komisji Gospodarczej O.N.Z. dla spraw Dalekiego Wschodu gotowość ZSRR udzielenia pomocy omawianym krajom w postaci urządzeń przemysłowych, energetycznych, transportowych, obrabiarek, maszyn rolniczych, jak również artykułów powszechnego użytku, wzamian za produkty miejscowe, na zasadach wzajemnej korzyści i równouprawnienia.

Oświadczenie to wywołało duże zainteresowanie w burmańskich kołach handlowych i politycznych, oraz wśród innych uczestników sesji. Jednocześnie delegat radziecki zaznaczył, że warunkiem poprawy gospodarczej i opanowania kryzysu żywnościowego jest przeprowadzenie reformy rolnej, co odpowiada interesom krajów azjatyckich i interesom mas pracujących.

Jest rzeczą oczywistą, że takie stanowisko Związku Radzieckiego spotkało się ze sprzeciwem Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji, które są zainteresowane w utrzymaniu zacofania w Azji. Imperialiści amerykańscy starają się usilnie opanować Daleki Wschód przy pomocy 4 punktu programu Trumana zarówno pod względem gospodarczym jak i politycznym licząc przy tym na olbrzymie zyski materialne z tej "pomocy".

Wschód jest największym źródłem surowców strategicznych, to też imperialistom zależy przede wszystkim na pochwyceniu ich wyłącznie w swoje ręce.

Trzy czwarte przywożonych do Stanów Zjednoczonych surowców strategicznych jest pochodzenia azjatyckiego. Jeszcze przed agresją amerykańską w Korei Amerykanie wywozili z Indii 80% tamtejszej produkcji rudy manganowej, z Malajów i Cejlonu 96% naturalnego kauczuku, z Indonezji - 40% rudy ołowianej itd.

O rozmiarach rabunku dokonywanego przez Stany Zjednoczone na krajach gospodarczo zacofanych, świadczy fakt, że monopoliści amerykańscy osiągają z ich eksploatacji zyski w rocznej wysokości $ 7,5 mlrd.

Tego rodzaju polityka wpływa na pogłębianie się nędzy mas pracujących w azjatyckich koloniach i krajach zależnych. Według danych Komisji Gospodarczej dla spraw Dalekiego Wschodu, dochód narodowy Burmy spadł w roku 1950 o 46%, a Filipin - o 11%.

Wpłynęła na to również szkodliwa polityka Stanów Zjednoczonych, skierowana na niedopuszczenie do handlu pomiędzy krajami azjatyckimi, a Z.S.R.R. i Chinami Ludowymi.

Pod pozorem "pomocy technicznej" amerykańskie koła rządowe ingerują w wewnętrzne sprawy krajów azjatyckich. Np. w Burmie budują przede wszystkim urządzenia wojskowe takie, jak lotniska, - i to w pasie nagranicznym, - mające na celu ułatwienie agresji USA. W interesie tejże agresywnej polityki działają w omawianej Komisji Gospodarczej, przedstawiciele Stanów Zjednoczonych, uzależniając swą "pomoc" od zobowiązań wojenno-politycznych, które usiłują narzucić krajom Azji i Dalekiego Wschodu. Jaskrawym tego dowodem jest zapowiedź Stanów Zjednoczonych cofnięcia "pomocy" Burmie z powodu uchylania się tej ostatniej od przyłączenia się programu "wzajemnego bezpieczeństwa". Prasa burmańska wyraża z tego powodu słuszne oburzenie. Podobnie nastawioną jest prasa pakistańska, która zaznacza, że za tą "pomocą" kryją się "złe zamiary".

Tej polityce grabieży i ujarzmiania narodów przeciwstawia się radziecka polityka pokoju, poszanowania praw i interesów krajów tak dużych, jak i małych.

A R G E N T Y N A

Wzrastające trudności gospodarcze

Trudności gospodarcze Argentyny wzrastają w dalszym ciągu. Zbiory w obecnym sezonie są o wiele niższe od przeciętnych słabych zbiorów kilku ostatnich lat. Przyczyną tego jest zmniejszenie powierzchni uprawnej, spowodowane stale pogarszającą się sytuacją, bezlitośnie eksploatowanych chłopów mało i średniorolnych. Ponieważ eksport Argentyny zależy od produkcji rolniczej, spadek zbiorów oznacza poważne niebezpieczeństwo dla gospodarki tego kraju. W związku z tym nie można liczyć na uzyskanie nadwyżek eksportowych pszenicy w roku 1952, a odwrotnie przewiduje się nawet konieczność importu ziarna siewnego. Dotychczasowe bowiem zapasy pszenicy zostały wyczerpane, a ostatnie zbiory, wynoszące około 3 mln. ton, nie pokryją zapotrzebowania wewnętrznego. Zbiory jęczmienia ledwie zaspokoją krajowe zapotrzebowanie na paszę i zapotrzebowanie dla produkcji browarnianej. Zbiory siemienia lnianego pozwolą w najlepszym wypadku, na eksport od 100.000 do 120.000 ton, podczas gdy dotychczasowy normalny eksport tego artykułu wynosił od 500.000 do 1 mln.ton. Przewiduje się również nieznaczny jedynie eksport owsa i żyta.

Prawdopodobnie zawiedzie także eksport mięsa. Z 200.000 ton, które na mocy układu miały być wysłane Wielkiej Brytanii do kwietnia 1952 r., dotychczas wysłano jedynie 70.000 ton. Jest rzeczą wykluczoną, aby Argentyna mogła dostarczyć pozostałą ilość do tego terminu. W ten sposób, w roku bieżącym Argentyna będzie mogła przeznaczyć na eksport jedynie wełnę, skóry, oleje jadalne, ekstrakt quebracho, ewentualnie również produkty mleczarskie oraz kukurydzę, jeśli wiosenne zbiory tej rośliny wypadną pomyślnie. Zapowiadające się znaczne zmniejszenie eksportu pociągnie za sobą poważne ograniczenie importu. Rząd Perona sporządził spis reglamentowanych towarów importowych /przede wszystkim żelaza, stali, metali nieżelaznych, minerałów, przędzy, sprzętu elektrotechnicznego, radiowego i telefonicznego, drutów i kabli, artykułów metalowych, węgla kamiennego, licznych chemikalii i lekarstw/. Te szybko wzrastające trudności gospodarcze spowodować mogą konieczność wzmożenia państwowej kontroli importu, co pociągnie za sobą ewentualność reorganizacji Ministerstwa Handlu Zagranicznego i gospodarki dewizami. Ceny cukru i produktów mleczarskich zostały w Argentynie podwyższone. Dotychczasowa cena detaliczna cukru wynosząca 1,50 peso za 1 kg. podwyższona została na 2 peso, mleka z 70 na 80 centavos za litr, cena zaś masła, wynosząca do października roku ubiegłego 6 peso za kg., podniesiona później na 8 peso za kg., obecnie została podwyższona na 10 peso. Ostatnia susza spowodowała w Buenos Aires brak masła, doprowadzając do utworzenia czarnego rynku, na którym żądano nawet ponad 20 peso za 1 kg. masła.

Ceny żywności wzrosły w stosunku do cen przedwojennych od 4 do 8-krotnie. Ceny kawy, herbaty a zwłaszcza mięsa wzrosły ponad dziesięciokrotnie, ceny zaś artykułów odzieżowych, nawet o 12 aż do ponad 15-krotnie.

A U S T R A L I A

Handel zagraniczny w II półroczu ubiegłego roku

Australia zakończyła pierwszą połowę bieżącego roku budżetowego w dniu 31 grudnia 1951 r. rekordowym deficytem handlowym w wysokości Ł A 215.007.000 w porównaniu z dodatnim saldem wynoszącym w dniu 31 grudnia 1950 r. Ł A 54.424.000. Jednakże deficyt handlowy za grudzień 1951 r., wynoszący Ł A 18.230.000 był prawie o połowę mniejszy niż w listopadzie tegoż roku i przypuszcza się, że uległ dalszej poprawie w ciągu stycznia 1952 r. Eksport w II półroczu osiągnął wartość Ł A 316.894.000 wobec Ł A 387.874.000 w analogicznym okresie 1950 r., import zaś wyniósł Ł A 532.891.000 w porównaniu z Ł A 333.450.000 w II półroczu 1950 r.

C O S T A - R I C A

Handel zagraniczny w lipcu ubiegłego roku

Eksport Republiki Costa-Rica w lipcu 1951 r. wyniósł $ 2,3 mln., a import - $ 5,0 mln.

G W A T E M A L A

Handel zagraniczny w pierwszym półroczu ubiegłego roku

Eksport Gwatemali wyniósł w pierwszym półroczu 1951 r. /w mln.quetzali/ 48,2 wobec 37,0 w analogicznym okresie 1950 r., a import 42,1 wobec 36,6.

Rozwój obrotów zagranicznych Gwatemali w pierszym półroczu przedstawiał się następująco /w mln.quetzali /:

	Import		Eksport	
	1950 r.	1951 r.	1950 r.	1951 r.
styczeń	7,2	6,9	7,8	8,2
luty	5,4	6,9	6,1	6,3
marzec	5,3	6,5	8,4	12,2
kwiecień	5,1	7,9	5,4	6,7
maj	6,2	7,2	4,6	7,3
czerwiec	7,4	6,7	4,7	7,5

H A I T I

Handel zagraniczny w III kwartale ub.roku

Obroty handlu zagranicznego Haiti w III kwartale 1951 r. spadły do 95,4 mln. gurdów wobec 129,1 mln. gurdów w II kwartale tegoż roku. Eksport Haiti w III kwartale wyniósł /w mln.gurdów/ 40,6 w porównaniu z 69,6 w II kwartale ubiegłego roku, a import 54,8 wobec 59,5. Rozwój handlu zagranicznego tego kraju w III kwartale 1951 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1950 r. przedstawiał się następująco /w mln. gurdów/:

	Import		Eksport	
	1950 r.	1951 r.	1950 r.	1951 r.
lipiec	13,5	18,0	13,0	13,4
sierpień	12,5	16,3	16,3	13,1
wrzesień	16,5	20,5	8,8	14,1

W ciągu 9 miesięcy 1951 r. eksport Haiti osiągnął /w mln.gurdów/ 193,4, a import 166,8 w porównaniu ze 138,5 i 133,5 w analogicznym okresie 1950 r.

H O N G - K O N G

Handel zagraniczny w 1951 r.

Handel zagraniczny Hong-Kong wynosił w roku 1950 7.503.200.000 dolarów hong-kongskich, w roku 1951 - 9.303.300.000 dolarów hk.

Import wyraził się sumą 4.870.300.000 dol.hk. /zwyżka o 28,6%/, eksport zaś sumą 4.433.000.000 dol.hk./ zwyżka o 19,3%.

Ogólny wzrost handlu zagranicznego spowodowany był zwyżką cen i zwiększeniem obrotów handlowych w pierwszych miesiącach r.1951. W ostatnim kwartale ubiegłego roku zanotowano poważny spadek obrotów handlowych.

I N D I E

Deficyt bilansu płatniczego za okres 9 miesięcy r.1951

Deficyt bilansu płatniczego Indii wyniósł w okresie od stycznia do września r.1951 200 mln.rupii ind. W tym samym czasie Indie miały dodatnie saldo bilansu handlowego ze strefą szterlingową /bez Pakistanu/ i dolarową, ujemne zaś z Francją, Włochami i Holandią.

Przenikanie wpływów angielskich i amerykańskich monopoli naftowych

Rząd indyjski podpisał umowę z angielskim towarzystwem naftowym "Burma-Shell Oil Co" dotyczącą budowy rafinerii nafty w Bombaju o rocznej zdolności produkcyjnej 1,5 mln.ton.

Podobny układ zawarł rząd na początku grudnia z towarzystwem amerykańskim "Standard Vacuum Oil Co" w sprawie budowy rafinerii w Tombei, /w pobliżu Bombaju/ o rocznej zdolności produkcyjnej 1 mln.ton.

Rząd indyjski zagwarantował obu towarzystwom, że w ciągu 25 lat przedsiębiorstwa ich nie zostaną znacjonalizowane. Zapewnił on również tym towarzystwom szereg przywilejów: nie będą one podlegały ustawowej kontroli państwowej nad przemysłem; umowa przewiduje, że ropa naftowa przeznaczona do przeróbki będzie wwożona bez cła, a na import urządzeń udziela się tym towarzystwom ulg w opłatach celnych, wynoszących 5,25% wartości towaru.

I N D O N E Z J A

Handel zagraniczny w pierwszym półroczu 1951 r.

Struktura towarowa handlu zagranicznego Indonezji przedstawiała się w I-szym półroczu 1951 następująco /ilość w tys.ton, wartość w mln.rupii indonez./:

		I półrocze r.1951	
		ilość	wartość
EKSPORT		4.278,7	2.303,9
w tym:	kauczuk	423,2	1.435,7
	ropa naftowa i jej produkty	3.058,9	301,5
	ruda cynowa/według wartości metalu/.	16,3	133,5
	kopra	181,6	188,6
	makuchy koprowe .	27,1	6,1
	olej palmowy	27,6	27,1
	herbata	21,3	71,2
	kawa	9,2	29,6
	wyroby z tapioki	74,7	17,5
	orzeszki ziemne .	6,8	4,8
	skóry surowe	1,9	15,6
	kapok	2,6	8,2
	kopal	3,4	5,9
IMPORT		1.095,7	1.004,2
w tym:	ryż łuskany	145,7	73,9
	mąka pszenna	46,2	19,9
	ryby i jej przetwory	19,9	21,1

mleko, masło i ser	12,3	15,5
artykuły korzenne	7,0	30,5
tytoń i wyroby tytoniowe	3,1	13,1
tkaniny bawełniane	28,1	265,1
przędza bawełniana	3,3	23,3
odzież	1,5	18,4
urządzenia maszynowe i dźwigi /prócz elektrycznych/ ...	10,2	37,5
autobusy i ciężarówki	4,1	10,5
samochody osobowe.	1,6	6,4
motocykle, rowery i części zapasowe do nich	4,6	12,7
metale i wyroby żelazne	35,6	23,3
różne gwoździe ...	16,0	12,3
naczynia kuchenne z surówki i aluminium	4,6	12,7
preparaty chemiczne i farmaceutyczne .	18,5	21,9
cement	48,3	4,3
naczynia ceramiczne szklane i porcelanowe	8,3	8,2
makulatura gazetowa	9,4	7,3

Nowa gospodarka dewizami

Od dłuższego czasu krążyły już pogłoski, że rząd indonezyjski zamierza znowu znieść system certyfikatów dewizowych, przywracając mniej skomplikowaną gospodarkę dewizami. Obecnie władze zdecydowały się wspomniany system certyfikatów skasować, a wzamian tego indonezyjski Bank Emisyjny ustalił z ważnością od dnia 4.II.b.r. nowe kursy dewiz, a mianowicie: 3 rupie za guldena holenderskiego, 11,40 rupii za dolara amerykańskiego, wzgl. 31,72 rupii za futra szterlinga.

Jednakże rząd indonezyjski nie zamierza wiązać rupię definitywnie ze wspomianymi parytetami.

Najważniejsze towary eksportowe obłożone będą podatkiem eksportowym. Wynosi on przy kauczuku i koprze 25%, przy oleju palmowym, ziarnie palmowym, cynie i rudzie cynowej, pieprzu i kawie 15% wartości eksportowej. Natomiast t.zw. "słabe artykuły eksportowe", m.in. tytoń i herbata nie będą obciążane tym podatkiem. Przy eksporcie do obszaru dolarowego eksporterzy otrzymają dolarowe zaświadczenia eksportowe na 70% wartości dokonanych dostaw. Import z obszaru dolarowego będzie tylko w tym wypadku dozwolony, gdy całkowita wartość importu znajdzie pokrycie w wymienionych zaświadczeniach. Importerzy zmuszeni więc będą starać się o te

zaświadczenia eksportowe, przy czym cena ich kształtować się będzie odpowiednio do stosunku podaży i popytu.

I R A N

Handel zagraniczny

Import Iranu w okresie od 20.III.1951 r. do 20 czerwca 1951 r. wyniósł ogółem 1.748.100.000 riali wobec 1.337,4 mln. w analogicznym okresie roku 1950. Eksport wyraził się w tym samym czasie sumą 1.026,7 mln. riali wobec 366,9 mln.riali w r.1950. Deficyt bilansu handlowego zmniejszył się zatym z 970,5 mln.riali do 721,4 mln.riali.

J A P O N I A

Handel zagraniczny

Eksport Japonii wynosił w roku 1950 - 298 mlrd.jen, w roku zaś 1951 osiągnął on cyfrę 491,3 mlrd.jen /około $ 1,3 mlrd/. Import wzrósł odpowiednio z 348 do 735,9 mlrd. jen. Ujemne saldo bilansu handlowego wynosiło ponad 244 mlrd.jen, wobec 50 mlrd w roku 1950. Głównymi artykułami eksportu w r.1951 były:

	Wartość w mlrd.jen	% ogólnego eksportu
produkty bawełniane .	114,3	23,2
wyroby hutnicze	74,3	15
tkaniny ze sztucznego włókna	31,5	6,3
surowy jedwab	14,9	3,03

Pozatem ważnymi pozycjami eksportu były: porcelana, nici bawełniane, ryby i przetwory rybne.

Import składał się głównie z następujących towarów:

	Wartość w mlrd. jen.	% ogólnego eksportu
bawełna surowa	175	23,7
wełna	75,7	10,3
zboże	56,2	7,6
ryż	42,8	5,8
produkty naftowe	36,5	5,0
cukier	31,0	4,2
jęczmień	27,8	3,78
ruda żelazna	20,8	2,83

Poza tym importowano żyto, soję i węgiel.

Sztab wojsk o.upacyjnych w Japonii ustalił wysokość wydatków importowych na I kw.1952 r. na poziomie $ 720 mln. Z sumy tej na zakupy w strefie dolarowej przypada $ 238 mln., w szterlingowej - $ 307 mln. a na import z krajów posiadających t.zw. "otwarte rachunki" $ 175 mln.

Importowane będą m.in.następujące towary/wszystkie cyfry w milionach dolarów/: ropa naftowa i jej produkty - 29,5, bawełna - 30,6, ryż, pszenica i jęczmień - 159,6, wełna - 45,0, węgiel - 25,1, ruda żelaza - 11,9, maszyny - 16,4, celuloza - 4,4 itd.

Japoński Urząd Stabilizacji Gospodarczej ogłosił zestawienie towarów eksportowych na rok 1952, obejmujące m.in. następujące towary:

	I l o ś ć
przędza bawełniana	47,2 mln lbs
tkaniny bawełniane	1,41mlrd yard.
cement	1,3 mln ton
węgiel	1,05mln ton
wyroby walcowane	1,3 mln ton
rozmaite towary bawełniane	5,6 mln lbs
sztuczny jedwab	25,0 mln lbs
tkaniny ze sztucznego jedwabiu .	300,0 mln yard.
inne wyroby ze sztucznego jedwabiu	5,0 mln lbs
włókno sztuczne	24,0 mln lbs
przędza włókna sztucznego	14,0 mln lbs
tkaniny z włókna sztucznego	80,0 mln.yard.
surowy jedwab	100.000 bel
przędza jedwabna	60,0 mln yard.
wełna kardiowana	8,0 mln lbs
siarczan amonu	150.000 ton
superfosfat	100.000 ton
blacha w arkuszach	700.000 skrzyń
siarka	20.000 ton
soda kalcynowana	10.000 ton
soda żrąca	10.000 ton
artykuły żelazne i stalowe	150.000 ton
aluminium	5.000 ton
miedź i artykuły miedziane	10.000 ton
wyroby aluminiowe	19.000 ton

Japońskie Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Przemysłu spodziewa się powiększenia importu japońskiego ze strefy szterlingowej. Rozmowy w tej sprawie mają się wkrótce rozpocząć.

Ministerstwo dąży do ustalenia kwartalnych lub rocznych kontyngentów importowych z Australii, Indii, Nowej Zelandii, Hong-Kongu i Wielkiej Brytanii.

K A N A D A

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu informacji, zamieszczonych w "WHZ" Nr 4/39/, podajemy strukturę towarową importu kanadyjskiego w listopadzie 1951 r. w zestawieniu z analogicznym miesiącem 1950 r. /w mln.kanadyjskich dolarów/.

	Listopad 1950	Listopad 1951
sprzęt przemysłowy	21,9	28,2
ropa naftowa	18,8	18,2
węgiel	18,0	16,6
walcówka	11,2	16,1
części samochodowe	14,5	13,3
maszyny i sprzęt rolniczy.	9,4	12,1
bawełna	10,8	10,5
aparaty elektryczne	8,3	9,6

W uzupełnieniu informacji, zamieszczonych w "WHZ" Nr 6/41/ komunikujemy, że głównymi kontrahentami Kanady w grudniu 1951 r. były /w mln.kanadyjskich dolarów/:

	import	eksport
U.S.A.	203,5	190,0
Wielka Brytania	19,4	63,1
inne kraje imperium brytyjskiego	13,4	22,3

K O L U M B I A

Handel zagraniczny w sierpniu

Obroty handlu zagranicznego w sierpniu 1951 r. wyniosły /w mln.kolumbijskich peso/ 151,7, w tym import - 79,8 a exkport - 71,9.

K O R E A P O Ł U D N I O W A

Gospodarowanie Amerykanów

Koreańska Centralna Agencja Telegraficzna podała do wiadomości informacje dotyczące sytuacji w Południowej Korei, która znajduje się pod uciskiem okupantów amerykańskich i zdrajcy Li-Syn-Mana.

Wojna agresywna rozpętana w Korei przez Amerykanów, spowodowała niespotykane dotychczas zniszczenie i grabież dóbr materialnych.

Pod pozorem likwidacji punktów oporu partyzantów zostało zburzonych, według doniesień japońskiego korespondenta, 50 miast i 1.406 wiosek.

Koreańska Centralna Agencja Telegraficzna podkreśla szczególnie przestępczą działalność monopoli amerykańskich, już po zniszczeniu przemysłu Południowej Korei i zamienieniem jej w dodatkowe źródło surowców dla przemysłu amerykańskiego. Jeszcze przed rozpoczęciem agresji w Korei Amerykanie "zreorganizowali" tamtejsze przedsiębiorstwa przemysłowe, uczyniwszy z nich dostawców i półfabrykatów. Po rozpoczęciu nowej wojny w samym tylko Seulu interwenci amerykańscy podpalili i wysadzili w powietrze 785 przedsiębiorstw, oraz wywieźli do Japonii ponad 10 najlepiej wyposażonych fabryk i zakładów przemysłowych. Unieruchomione zostały przedsiębiorstwa w rejonach Kranczżu, Tegu, Czunczonu itp. W maju ubiegłego roku Amerykanie zagarnęli dla siebie pod pozorem nacjonalizacji 42 takie towarzystwa jak: Bank Korei, Towarzystwo Górnicze i inne.

Koreańska Agencja Telegraficzna naświetla również opłakaną sytuację, w jakiej znalazły się poszczególne gałęzie gospodarki południowo-koreańskiej. Np. koreański przemysł węglowy, który przed wojną dawał 900.000 ton rocznie węgla, obecnie upadł zupełnie na skutek gospodarki amerykańskiej. Na 24 istniejące kopalnie, pracuje tylko 3 - w Sanczo, Inwolu i Hwasunie. "Towarzystwo Górnicze Wielkiej Korei", do którego należą te kopalnie wydobyło w okresie od listopada r.1950 do listopaga r.1951, tylko 50.000 ton węgla. Z siedmiu elektrowni wodnych i cieplnych, czynnych w Korei Południowej przed wojną, pracuje obecnie tylko jedna w Seulu.

Jedynie przedsiębiorstwa produkujące wolfram nie ograniczają swej pracy. Wydobycie wolframu znajduje się na poziomie przedwojennym - 200 ton miesięcznie. W ten sposób, praktycznie biorąc, przemysł Południowej Korei właściwie obecnie nie istnieje. W związku z tym powstały wielkie możliwości dla importu towarów amerykańskich do Południowej Korei, do czego dążyły monopole Stanów Zjednoczonych i co dziś w pełni wykorzystują.

K U B A

Handel zagraniczny

Obroty zagraniczne Kuby w kwietniu 1951 r. wyniosły /w mln.kubańskich peso/ 144,0, w czym eksport - 87, a import - 57.

P A N A M A

Handel zagraniczny w ciągu 9 miesięcy ubiegłego roku

Obroty zagraniczne Panamy w okresie styczeń-wrzesień 1951 r. osiągnęły /w mln.balboas/ 54,7 wobec 51,3 w analogicznym okresie 1950 r. Import Panamy wyraził się cyfrą 46,5 w porównaniu z 44,2, a eksport - 8,2 wobec 7,1.

P E R U

Handel zagraniczny

Eksport Peru w kwietniu 1951 r. osiągnął 250 mln. solów, a import - 376 mln.solów.

R O D E Z J A P O Ł N O C N A

Handel zagraniczny w ciągu 9 mies.1951 r.

W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy r.1951, ogólny import Północnej Rodezji wyraził się cyfrą Ł 26,2 mln. w porównaniu z Ł 19,7 mln. w analogicznym okresie 1950 r. Eksport w tychże miesiącach wzrósł z Ł 34,7 mln. w 1950 r. do Ł 49,7 mln. w 1951 r. Jednakże dodatnie saldo bilansu handlowego jest niższe niż wykazują powyższe cyfry, gdyż import zamorski oceniany był f.o.b. port, a import lądowy - f.o.b.

Handel zagraniczny Północnej Rodezji w okresie styczeń - wrzesień /w tysiącach funtów szterlingów/.

	Import f.o.b.		Eksport i reeksport f.o.r.	
	1950	1951	1950	1951
produkty zwierzęce, rolnicze i hodowlane	414,9	712,6	243,6	323,1
artykuły żywnościowe	1.433,9	2.338,7	56,8	30,8
piwo,spirytus, wino	346,3	254,5	0,2	2,8
spirytus przemysłowy	11,2	14,8	-	0,1
tytoń	378,7	463,1	929,4	1.719,8
włókna sztuczne, przędza, tekstylia itp.	2.844,5	4.497,6	214,2	117,9
metale i wyroby z nich	9.205,0	10.701,8	32.989,6	47.122,3
minerały,wyroby gliniane, szkło	1.057,2	1.395,8	14,4	20,5

oleje, wosk, żywica, farby itp.	994,0	1.502,4	20,0	32,6
chemikalia, lekarstwa itp.	434,3	675,3	4,0	6,4
skóra, kauczuk itp.	550,8	895,4	6,2	11,4
drzewo, bambus itp.	566,4	836,6	137,3	192,7
książki, papier, materiały piśmienne itp.	266,1	391,1	6,4	20,0
biżuteria, galanteria itp.	196,5	283,7	8,3	22,9
r ó ż n e	957,5	1.266,4	72,2	88,5
O g ó ł e m :	19.657,3	26.299,9	34.702,7	49.692,0

Struktura geograficzna handlu zagranicznego w ciągu 9 miesięcy

	Import		Eksport		Reeksport	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951
W. Brytania	7.900,6	9.311,7	16.905,2	28,392,9	7,9	18,1
Kanada	277,3	345,2	x	0,1	x	x
Indie	316,8	390,2	977,5	293,9	0,1	0,1
Australia	282,3	621,2	309,1	188,0	0,6	x
Płd. Rodezja	2.427,7	3.346,1	1.052,9	2.045,4	228,1	290,6
Związek Płd. Afryki	5.316,1	7.749,8	3.000,2	6.280,2	158,5	108,6
Ogółem kraje Brytyjskiej Wspólnoty +	16.765,8	22.091,4	22.266,6	37.165,9	469,1	453,2
Belgia	65,1	136,8	1.632,1	1.409,8	x	x
Kongo Belgijskie	229,5	444,3	48,7	85,8	48,0	74,1
Francja	119,4	88,4	0,1	0,1	0,2	
Niemcy zach.	81,9	363,7	1.694,5	1.925,5	x	x
Iran	369,3	506,8			-	-
Włochy	128,7	423,2	77,0	28,1	x	x
Japonia	49,7	217,0	10,5	20,4	x	x
Holandia	33,5	39,3	100,1	542,2		
Szwecja	58,4	68,1	1.433,9	2.099,2	x	x
U.S.A.	1.568,1	1.551,9	6.578,1	5.837,0	0,4	0,3
Ogółem wszystkie kraje +	2.891,5	4.138,5	11.915,3	11.997,8	51,7	75,0

x mniej niż Ł 50 + z włączeniem innych krajów

R O D E Z J A P O Ł U D N I O W A

Handel zagraniczny w okresie pierwszych 9-ciu miesięcy 1951 r.

Import Południowej Rodezji w okresie pierwszych 9-ciu miesięcy roku 1951 wyraził się Ł 62,5 mln.wobec Ł 43,1 mln.w analogicznym okresie r.1950, podczas gdy eksport wzrósł do Ł 40,5 mln. wobec Ł 35,4 mln. w roku 1950. Na skutek silnego wzrostu importu ujemne saldo bilansu handlowego zwiększyło się z ca Ł 7.670.000 w okresie styczeń - wrzesień 1950 do Ł 22.000.000 w analogicznym okresie r.1951. Import zamorski oceniany jest na bazie fob, a import lądowy na bazie for stacja załadowcza, podczas gdy eksport oszacowany jest for stacja załadowcza w Południowej Rodezji /z wyjątkiem minerałów/.

Struktura towarowa handlu zagranicznego

styczeń-wrzesień r.1951
/w tys.funtów/

produkty zwierzece rolnicze i hodowlane	537,4	839,9	1.148,3	2.075,9
żywnosc	4.182,5	6.143,2	1.044,3	1.206,0
piwo, spirytus i wina ...	335,9	361,8	379,7	263,9
spirytus przemysłowy	60,9	72,9	11,9	11,7
tyton	734,0	1.599,7	13.585,9	13.309,4
sztuczne włokna,przedza· tekstylia itp.	8.312,7	14.612,6	3.284,8	5.314,7
metale i wyroby metalowe.	18.148,4	22.834,4	8.417,4	9.746,2
minerały,wyroby z gliny, szkło itp.	1.114,0	1.713,4	4.846,7	7.914,8
oleje, wosk, żywica, farby itp.	2.225,7	3.080,8	678,8	971,3
chemikalia, lekarstwa itp.	1.320,2	1.956,1	291,2	399,7
skory,kauczuk itp.	1.562,7	2.417,0	389,8	548,5
drzewo, bambus itp.	1.153,6	2.438,3	663,4	346,5
ksiażki,papier i przybory pismienne	1.127,4	1.884,2	159,7	253,8
biżuteria i galanteria ..	705,0	1.124,8	150,0	203,6
r o ż n e	1.047,3	1.438,8	349,5	468,8
O g o ł e m :	43.067,8	62.517,6	35.401,4	40.535,2

Struktura geograficzna

	Import		Eksport		Reeksport	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951
Wielka Brytania	20.589,0	27.122,7	16.515,7	16.183,6	421,7	734,5
Kanada	640,5	951,7	83,3	466,0	0,5	0,7
Australia	1.285,9	1.134,1	1,113,9	1.143,0	46,8	137,5
Indie	674,6	1.642,7	228,3	186,7	0,9	0,4
Nyassa	191,7	217,0	376,8	390,8	349,7	566,3

Półn. Rodezja	1.052,9	2.045,4	2.427,7	3,345,5	2.946,1	4.212,2
Związek Płd.Afryki	11.392,4	17.539,6	3.163,9	4.451,2	996,6	1.024,6
Ogółem kraje Imperium Brytyjskiego xx/	36.799,9	51.902,0	24.381,5	26.951,2	5.180,6	1.016,7
Kongo Belgijskie	192,0	395,1	384,8	469,2	44,7	61,8
Dania	31,3	82,7	530,9	778,4	22,0	21,2
Francja	422,6	472,6	231,0	128,4	0,1	0,6
Egipt	0,7	0,3	680,0	107,0	1,9	1,4
Niemcy zachodnie	192,9	531,9	405,6	813,2	x	3,2
Iran	1.126,2	1.358,1	0,0	x	0,0	2,2
Włochy	504,1	938,7	98,7	163,4	0,0	0,9
Stany Zjednoczone	2.123,7	3.197,3	1.891,3	1.775,2	2,2	1,7
Kraje obce ogółem	6.267,9	10.615,6	5,644,6	6.291,6	194,8	275,8
O g ó ł e m :	43.067,8	62.517,6	30.026,0	33.242,7	5.375,4	7.292,5

x/ mniej niż Ł 50, xx/ łącznie z innymi krajami

S A N D O M I N G O

Handel zagraniczny w październiku

Eksport Republiki Dominikańskiej w październiku 1951 roku wyniósł /w mln.dolarów/ 2,5, a import - 4,1 zaś w 10 miesiącach 1951 r. odpowiednio - 92,0 i 40,2.

S J A M

Program gospodarczy

Szany Zjednoczone usiłują ostatnio uczynić z Thailandu bazę przeciwko wciąż wzrastającemu ruchowi wyzwoleńczemu w Azji Południowo-Wschodniej, a jednocześnie wykorzystywać dla swych celów bogate zasoby surowcowe tego kraju.

Pod wpływem Stanów Zjednoczonych rząd sjamski opracował program rozwoju gospodarczego, który przewiduje zwiększenie produkcji w trzech etapach i skierowanie wysiłków na nowe dziedziny. Ponieważ dotychczas produkcja znajduje się jeszcze poniżej jej poziomu z okresu okupacji japońskiej, w pierwszym etapie ma ona mu dorównać. W drugim etapie przewiduje się rozpoczęcie eksploatacji węgla brunatnego, oraz zwiększenie produkcji wolframu i ropy naftowej. Wzrosnąć ma również wytwórczość przędzalni bawełny, produkcja kwasu siarkowego i nawozów sztucznych. Celem trzeciego etapu jest zbudowanie i uruchomienie rafinerii nafty, budowa fabryk maszyn i narzędzi rolniczych. Finansowanie tych inwestycji weźmie przeważnie na siebie państwo, na co otrzymał Sjam od "Banku Światowego", którego dyrygentami są Amerykanie - pożyczkę w wysokości $ 25,4 mln.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E A.P.

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu wiadomości, zamieszczonych w "WHZ" Nr 6/41, podajemy sprawdzone dane Ministerstwa Handlu U.S.A. odnośnie do struktury towarowej handlu zagranicznego w październiku, listopadzie i za 11 miesięcy 1951 / wmln.dolarów/.

	październik	listopad	styczeń-listopad
Eksport	1,147,0	1.375,5	13.421,4
Surowce	271,7	299,6	2.133,1
w tym:			
bawełna	116,1	165,4	932,8
węgiel	69,1	59,6	536,9
tytoń	56,9	40,0	284,0
ropa naftowa	5,6	5,3	75,5
Artykuły spożywcze	159,5	.182,3	2.067,5
w tym:			
pszenica	63,7	73,6	823,4
kukurydza	9,5	11,6	169,9
półfabrykaty	127,6	148,0	1.498,6
w tym:			
metale żelazne	23,8	28,5	283,8
metale nieżelazne	15,6	21,1	197,2
chemikalia przemysłowe	14,0	15,2	157,0
Wyroby gotowe	588,2	745,6	7.722,2
w tym:			
sprzęt przemysłowy	96,5	123,8	1.214,0
z czego			
sprzęt budowlany i transportowy,	18,4	22,9	228,5
sprzęt wiertniczy i pompy	16,2	19,9	176,2
obrabiarki	12,1	17,4	173,6
instalacje elektryczne	36,1	46,9	496,8
ciężarówki i autobusy	26,0	37,6	344,8
części samochodowe	26,0	31,2	339,5
traktory i części	22,3	24,4	281,9
samochody osobowe	17,6	21,9	319,7
wyroby bawełniane	24,9	29,7	355,8

wyroby ze sztucznych włókien	10,4	16,2	169,4
oleje smarowe	20,6	24,6	239,0
benzyna	18,8	21,0	150,7
Import	870,7	827,6	9.992,4
Surowce	256,7	213,6	3.137,5
w tym:			
kauczuk	53,4	54,9	740,5
wełna	42,2	30,7	677,7
ropa naftowa	31,7	29,2	349,8
ruda i koncentraty	29,7	18,7	270,7
skóry surowe	9,8	5,8	127,3
futerka	7,1	5,7	98,1
nasiona oleiste	7,5	6,6	95,9
tytoń	11,4	8,0	80,7
Artykuły spożywcze	259,8	265,6	2.833,7
w tym:			
kawa	116,8	126,9	1.219,8
cukier	29,6	24,3	376,7
kakao	4,0	10,4	186,3
Półfabrykaty	191,7	183,5	2.255,6
w tym:			
celuloza	30,2	26,8	324,6
tarcica	20,4	18,1	214,3
paliwo ropne	17,1	18,5	186,4
miedź	18,5	19,1	209,0
nikiel i stopy	8,4	9,5	80,5
Wyroby gotowe	162,5	164,9	1.765,6
w tym:			
papier gazetowy	50,0	47,8	468,9
maszyny i środki transportowe	19,5	22,2	219,9

Ruina drobnych i średnich farmerów

Opublikowane obecnie materiały, przeprowadzonego w r.1950 w U.S.A. powszechnego spisu ludności, ujawniają trwający tam nieprzerwanie proces różnicowania klasowego farmerów, pochłaniania małych gospodarstw przez wielkich farmerów, kosztem nędzy i masowej z ruiny małych i średnich farm.

Proces koncentracji ziemi w rękach wielkich obszarników przybiera na sile. W roku 1945 ilość farm, liczących po 1000 i więcej akrów ziemi wynosiła 1,9% ogólnej ilości farm. W rękach posiadaczy tych farm skoncentrowane było ponad 40% całej ziemi. W r.1950 ilość takich farm wynosiła już 2,1%, skupiający prawie połowę gruntów uprawnych kraju. Wielkie farmy USA przekształciły się w ogromne gospodarstwa

kapitalistyczne, wytwarzające produkty rolnicze. Według pisma "Christian Science Monitor", produkowane przez nie artykuły rolnicze stanowią prawie 80% ogólnej produkcji rolniczej kraju.

Na polach powyższych gospodarstw pracuje ponad 1 mln. robotników rolnych, eksploatowanych w sposób bezlitosny. Oprócz tych robotników, w wielkich i najbogatszych majątkach, pracuje przez znaczną część roku prawie 1 milion właścicieli małych, a nawet średnich farm. Posiadana bowiem przez nich ziemia nie jest w stanie zapewnić im minimum egzystencji.

Znaczna część amerykańskich robotników, nie posiadając dostatecznej ilości ziemi, zmuszona jest wydzierżawiać ją u obszarników na warunkach lichwiarskich. Według danych spisu ludności, co czwarty amerykański farmer jest dzierżawcą.

Oprócz zwykłej dzierżawy na lichwiarskich warunkach istnieje w USA jeszcze inna, bardziej bezwzględna, forma wyzysku ludności wiejskiej. Polega ona na tym, że wzamian za dzierżawę ziemi i maszyn rolniczych u obszarników, farmerzy muszą płacić znaczną część zbiorów /w naturze i pieniądzach/. Zgodnie z danymi spisu ludności, w południowych Stanach U.S.A. 14% farmerów znajduje się w takim właśnie położeniu, przy czym w stanach Mississipi i Południowa Karolina ilość ich dosięga 20 - 30%.

Wyniki spisu ludności demaskują powszechnie lansowany przez amerykańską propagandę mit o "wyjątkowo wysokim wyposażeniu" gospodarstw rolnych w technikę współczesną.

Ponad połową bowiem amerykańskich farmerów nie jest w stanie z niej korzystać, a znaczna ich część nie rozporządza w ogóle żadną siłą pociągową. "Większość amerykańskich farmerów - konstatuje pismo "Christian Science Monitor" - nie może pozwolić sobie na nabycie potrzebnych im maszyn." Szczególnie mało koni /nie mówiąc już o traktorach/ posiadają farmerzy w południowej części kraju. Np. w stanie Mississippi 37,5% farmerów nie ma w ogóle koni, ani żadnej innej siły pociągowej. Podobna sytuacja istnieje w stanie Zachodnia Wirginia, Kentucky, Alabama oraz wielu innych południowych stanach.

Prawie dziesiąta część fermów osiąga ze swoich gospodarstw plony wystarczające jedynie na zaspokojenie własnej konsumcji, nie posiadając nic na sprzedaż.

W ciągu ostatnich 10 lat ilość takich rolników wzrosła o prawie 25%. 17,6% farm otrzymuje ze sprzedaży swej produkcji nie więcej jak $ 500 rocznie, a około 46% - od $ 500 do 4000.

W ten sposób, nawet według danych spisu ludności, prawie trzy czwarte amerykańskich farmerów nie posiada dochodów wystarczających na najbardziej choćby skromne utrzymanie i podtrzymanie gospodarki. Niska wydajność małych farm zmusza ich właścicieli do szukania innych źródeł dochodu, czyli do pracy majemnej u obszarników.

Sytuacja ta przyspiesza proces ubożenia i proletaryzacji ludności rolniczej U.S.A. Zrujnowani drobni i średni farmerzy stają się robotnikami rolnymi i przemysłowymi. Od roku 1935 do 1950 ogólna ilość farm w U.S.A. zmniejszyła się o ponad 20%.

S Y R I A

Handel zagraniczny w I półroczu r.1951

W I półroczu r.1951 Syria importowała towarów na sumę Ł syr. 163,2 mln., eksportowała zaś na sumę Ł syr. 149,5 mln. Głównymi artykułami importu były tekstylia - Ł syr. 36,6 mln. oraz maszyny i artykuły elektrotechniczne - Ł syr.28,5 mln.

Eksport składał się z wyrobów włókienniczych /łącznie z surowcem wełnianym i bawełnianym/ - Ł syr.106,0 mln. i z produktów roślinnych oraz zbóż - Ł syr.15,0 mln.

U R U G W A J

Import z obszaru szterlingowego

Rząd urugwajski zniósł wprowadzony w swoim czasie zakaz wolnego importu z obszaru szterlingowego, w dalszym ciągu jednak pozostaje on w mocy odnośnie do importu z obszaru dolarowego.

Wszystkie towary tak zwanej pierwszej kategorii - za wyjątkiem kategorii samochodowych - można znów importować bez ograniczeń z krajów obszaru szterlingowego. Przyczyny różnego traktowania importu z poszczególnych obszarów walutowych szukać należy w tym, iż na skutek zahamowania urugwajskiego eksportu wełny powstał pewien brak dolarów, podczas gdy rezerwy funtowe urugwajskiego banku państwowego wzrosły.

W E N E Z U E L A

Handel zagraniczny w sierpniu 1951 r.

Obroty zagraniczne Wenezueli w sierpniu 1951 r. wyraziły się cyfrą /w mln.bolivarów/ 585, w czym eksport - 383, a import - 202.

UMOWY HANDLOWE i PŁATNICZE

AUSTRIA - SZWAJCARIA

7 lutego b.r.podpisana została umowa handlowa pomiędzy Austrią a Szwajcarią,Ustalona dla importu towarów szwajcarskich do Austrii lista kontyngentowa nie różni się prawie wcale od listy dotychczasowej. Szwajcaria podobnie jak poprzednio będzie dostarczać głównie maszyny, instrumentów, aparatów, farb,artykułów chemicznych i farmaceutycznych, artykułów włókienniczych oraz produktów rolnych. Import zegarków szwajcarskich do Austrii będzie regulowany ogólnymi austriackimi przepisami importowymi.

Odnośnie do eksportu austriackiego do Szwajcarii lista kontyngentowa znów nie została sporządzona,gdyż nie są przewidziane żadne ograniczenia dostaw austriackich.

AUSTRIA - WEGRY

W uzupełnieniu wiadomości z Nr.27/30/"WHZ" podajemy, że na austriacki eksport złożą się m.in.tarcica -50.000 m3, kopalniaki -300.000 m.b.,magnezyt - 5.000 ton,celuloza - 6.000 ton, papier różnego gatunku -$ 500.000,filce techniczne - $ 300.000, obrabiarki - $ 500.000, armatura - $ 175.000, pompy i kompresory - $ 175.000, wyroby stalowe - $ 350.000, części samochodowe - $ 750.000,łożyska kulkowe - $ 700.000.

Na eksport Węgier do Austrii złożą się m.in.:jelita - $ 300.000, jaja - 1.000 ton, owoce i jarzyny - $ 500.000, cebula - 700 ton, pulpa owocowa - 400 ton, papryka - 500 ton, nasiona jarzyn i roślin okopowych - $ 300.000,tytoń - 300 ton, futra i skóry - $ 300.000,obrabiarki - $ 250.000, chemikalia - $ 200.000, zioła lecznicze - $ 175.000.

BELGIA/LUKSEMBURG - NIEMCY ZACHODNIE

W uzupełnieniu wiadomości z Nr.4/39/"WHZ" podajemy, że towary kontyngentowane eksportu zachodnio-niemieckiego osiągną wartość $ 21,17 mln.

Na eksport Belgii-Luksemburga złożą się m.in.: ziarna i oleje palmowe - $ 4 mln., makuchy i zboża pastewne - $ 0,6 mln., bawełna z Kongo - 500 ton,odpadki

bawełniane - 125 ton, len - 1.606 ton, przędza lniana - 375 ton, włókna roślinne - 2.000 ton, kwas siarkowy - 4.900 ton, pył cynkowy - 500 ton, cyna - 600 ton, kobalt - 12 ton, selen - 2 ton, antymon $ 0,018 mln.

Na eksport Niemiec zachodnich złożą się: stal uszlachetniona - $ 0,3 mln., surówka - 500 ton, surówka hematytowa - 300 ton, surówka stalista - 2.500 ton, walce dla walcowni - $ 0,1 mln., elektrody grafitowe - 90 ton, soda kaustyczna płynna - 875 ton, soda kaustyczna stała - 750 ton, ołów do wyrobu pigmentu - 450 ton, dębowe okrąglaki - 600 m3.

Pozatem Niemcy zachodnie zobowiązały się udzielić licencji importowych na następujące towary z Kongo Belgijskiego: olej palmowy - $ 0,24 mln., banany - $ 0,1 mln. kawa - $ 0,3 mln., kakao w ziarnach - $ 0,2 mln.

Niezależnie od tego Belgia zamierza importować z Niemiec zachodnich 400.000 ton węgla.

C E J L O N - I N D I E

Rządy Cejlonu i Indii ratyfikowały 26 stycznia umowę handlową, zawartą na r.1952. W ramach tej umowy Indie dostarczą Cejlonowi 41,1 mln. m. tkanin bawełnianych, 3.250 bel przędzy bawełnianej oraz inne towary. Umowa zawiera obszerny ich wykaz, jednak rząd indyjski dostaw tych nie gwarantuje.

C Z E C H O S Ł O W A C J A - NIEMIECKA REP. DEMOKRATYCZNA

29 stycznia 1952 r. podpisana została w Pradze pomiędzy Czechosłowacją a N.R.D. umowa handlowa i płatnicza na r.1952, przewidująca wzrost obrotów towarowych pomiędzy obu krajami.

Czechosłowacja dostarczy Niemieckiej Republice Demokratycznej surowców dla przemysłu ciężkiego, wyposażenia maszynowego i obrabiarek dla skrawania metali, chemikalii oraz szeregu towarów konsumcyjnych.

N.R.D. dostarczy Czechosłowacji wyposażenia przemysłowego, hutniczego i górniczego, sprzętu transportowego, przyrządów optyczno-mechanicznych oraz chemikalii i nawozów.

F I N L A N D I A - F R A N C J A

W uzupełnieniu wiadomości z Nr.6/41 "WHZ" podajemy, że eksport francuski składać się będzie /w mln. franków/ z: samochodów - 300, części samochodowych - 300, części motocyklowych - 100, sprzętu mechanicznego - 100, sprzętu

kolejowego - 50, traktorów - 100, wyrobów metalowych - 90, tkanin bawełnianych - 200, tkanin wiskozowych - 125, wełny - 100, skór - 100, chemikalii - 50, zegraków - 50, szkła - 50, barwników anilinowych - 50, smoły syntetycznej - 50, klejonki - 40, drzewa korkowego - 33, owoców cytrusowych - 30, okrąglaków - 600 m3, tarcicy - 150m3, opon samochodowych - 300 ton, drzewa egzotycznego - 50 ton, fosfatów surowych - 50 ton, fosfatów mielonych - 50 ton, czesanki wełnianej - 100 ton, oliwy naturalnej - 100 ton, kakao - 50 ton.

Na eksport Finlandii do Francji złożą się m.in.: kopalniaki dla kopalń fosfatów w Północnej Afryce - 15.000 m3, celuloza - 28.000 ton, papier drukarski i kancelaryjny - 3.100 ton, papier gazetowy - 3.000 ton, karton - 1.200 ton, papier "kraft" - 100 ton, płyty izolacyjne - 2.400 ton.

G R E C J A - N I E M C Y Z A C H O D N I E

Pomiędzy Grecją a Niemcami Zachodnimi zostało zawarte tymczasowe porozumienie dotyczące obrotów towarowych w wysokości $ 4 mln. nieobjętych greckim planem importowym. Porozumienie to nie ma charakteru umowy międzypaństwowej.

Ma ono szczególne znaczenie ze względu na to, że równocześnie związane są z nim obroty towarowe pomiędzy N.R.D. a Niemcami zachodnimi. Niemcy zachodnie nabędą w Grecji 4.000 ton tytoniu ze zbiorów w r.1949 i z lat wcześniejszych. Tytoń ten ma być przekazany N.R.D. W zamian za tytoń Grecja otrzyma z Niemiec zachodnich maszyny /np.lokomotywy i trolleybusy/ oraz towary konsumcyjne. N.R.D. dostarczy Niemcom zachodnim szeregu towarów, między innymi maszyn do przeróbki bawełny, specjalnych maszyn do księgowania, niektórych artykułów szklanych, wyrobów włókienniczych i paliw ropnych.

H O L A N D I A - N I E M C Y Z A C H O D N I E

Umowa handlowa pomiędzy Holandią a Niemcami zachodnimi została przedłużona na czas nieokreślony. Obroty towarowe wyniosą 1 mlrd. guldenów.

I N D O N E Z J A - W E G R Y

Pomiędzy Indonezją a Węgrami podpisany został układ handlowy, w ramach którego obroty towarowe zostały pięciokrotnie zwiększone w porównaniu z rokiem 1950.

I R A N - W E G R Y

Rząd irański zaaprobował umowę o wymianie towarowej między Iranem a Węgrami. Umowa przewiduje wymianę wartości około 1,1 mln.sfr. Dostawy irańskie obejmują benzynę samolotową, ropę naftową i inne produkty naftowe,makuchy, skóry surowe i wyprawione, ryż oraz tytoń. Węgry dostarczą wyroby szklane, maszyny, sprzęt elektrotechniczny i urządzenia telefoniczne.

I R A N - W Ł O C H Y

W Teheranie podpisany został nowy persko-włoski układ handlowy i płatniczy. Rozliczenia na bazie clearingowej mają być dokonywane w dolarach, zamiast jak dotychczas w funtach szterlingach. Łączna wartość wymiany na podstawie list towarów kontyngentowanych wynieść ma $ 28.000.000. Włochy eksportować będą m.in. wyroby metalowe i maszyny za $ 6.000.000, artykuły włókiennicze za $ 4.700.000 oraz produkty chemiczne za $ 750.000. Pozatem Włochy wezmą udział w inwestycjach publicznych w Iranie, względnie podejmą się związanych z tym zamówień na sumę $ 8.000.000.

K O L U M B I A - NIEMCY ZACHODNIE

W uzupełnieniu wiadomości z Nr.31/34/"WHZ" podajemy dalsze szczegóły. Umowa pomiędzy Kolumbią a Niemcami zachodnimi weszła w życie 17 lutego 1952 r. Jest ona ważna na 1 rok i będzie automatycznie przedłużana, o ile żadna ze stron nie wypowie jej na trzy miesiące przed upływem terminu ważności.

W porównaniu z poprzednią umową obroty towarowe wzrosły o $ 45 mln. w obu kierunkach.

Niemcy zachodnie otrzymają z Kolumbii m.in./w tys. dolarów/: banany - 4.100, kawę - 25.700, tytoń - 2.000, ryż - 1.000, cukier - 6.000, olejki balsamiczne i ekstrakty roślinne - 50, kości i miazdrę - 50, surowce chemiczne /szczególnie siarkę/ - 750, ropę naftową - 1.500,garbniki i kory - 50, skóry surowe i wyprawione - 500, egzotyczne drzewa twarde - 1.000, platynę - 1.250, kamienie szlachetne i półszlachetne nieszlifowane - 50, inne towary - 650.

W zamian za to Niemcy zachodnie dostarczą Kolumbii m.in./ w tys.dolarów/: produktów rolniczych - 1.500,artykułów chemicznych i farmaceutycznych - 6.400, wyrobów przemysłu skórzanego - 350, tektury,papieru itp - 700, wyrobów kauczukowych - 1.300, wyrobów drewnianych i korkowych - 150, tekstylii - 1.550, wyrobów ogniotrwałych - 200, porcelany - 1.000, wyrobów żelaznych, stalowych blaszanych itd - 4.515, półfabrykatów metali żelaznych

i surówki - 300, stali konstrukcyjnej 1.785, maszyn i aparatów - 8.250, wyrobów elektrotechnicznych - 3.300, środków transportowych i części zapasowych - 3.800, wyrobów mechaniki precyzyjnej, optyki, zegarków - 1.650, innych wyrobów gotowych 1.200.

W czasie rokowań ustalono, że Kolumbia zniesie zakaz importu, utrudniający eksport zachodnio-niemiecki, przede - wszystkim odnośnie do samochodów osobowych do 1.240 kg./samochody ciężarowe i omnibusy wszystkich rodzajów mogą być sprowadzane bez ograniczeń/, porcelany, szkła kryształowego, zastawy stołowej itd., aparatów fotograficznych i radiowych i niektórych rodzajów tkanin bawełnianych oraz win.

NIEMCY ZACHODNIE - SZWAJCARIA

Rokowania pomiędzy Niemcami zachodnimi, a Szwajcarią doprowadziły do uregulowania wymiany towarowej pomiędzy tymi krajami na I kwartał r.1952. Jednocześnie uregulowano kwestie płatnicze.

W marcu mają być podjęte rozmowy w sprawie zawarcia długoterminowej umowy handlowej.

NIEMCY ZACHODNIE - WEGRY

Dnia 1o.1.1952 r. w Bonn podpisana została umowa handlowa pomiędzy Niemcami zachodnimi a Węgrami. Obustronna wymiana towarowa w stosunku do r.1951 uległa zmniejszeniu o $ 15 mln. i wynosi obecnie $ 51 mln. co stanowi obniżkę o ca. 25 %. Należy podkreślić, że mimo tego nadal Niemcy zachodnie są najpoważniejszym partnerem Węgier pomiędzy krajami kapitalistycznymi.

W E G R Y - W Ł O C H Y

Układ handlowy węgiersko-włoski przedłużony został do dnia 31 grudnia 1952 r.

REGLAMENTACJA OBROTÓW HANDLOWYCH

A R G E N T Y N A

Przepisy importowe

Centralny Bank Argentyński wydał okólnik Nr.1563 z dnia 24 stycznia 1952 r. w sprawie pozwoleń importowych " bez użycia dewiz" na sprowadzenie motorów dla samochodów ciężarowych.

B E L G I A

Przepisy eksportowe

Międzyministerialny Komitet Koordynacji Gospodarczej w Belgii zarządził zupełnie niespodziewanie sporządzenie pewnego rodzaju remanentu w handlu zagranicznym.

Wszystkie licencje wywozowe, udzielane na kraje EPU do 11.1.1952 r. na towary dotychczas zwolnione od przymusu kontyngentowego muszą być obecnie również licencjonowane przez "Institut Belgo-Luxmebourgeois du Change"/Komisja dewizowa i rozliczeniowa belgijskiego Banku Emisyjnego/. Jednocześnie eksporterzy przedstawić muszą dowody, iż posiadają efektywną umowę kupna z zagranicznymi klientami.

Udzielane licencje i deklaracje wywozowe ważne będą obecnie przez jeden miesiąc, zamiast dotychczasowych 6 miesięcy i muszą być w tym samym miesiącu wykorzystane.

Jednocześnie rząd belgijski postanowił ograniczyć udzielanie licencji eksportowych w stosunkach handlowych EPU do 8 mlrd Fr.blg.

B R A Z Y L I A

Licencje importowe

W Rio de Janeiro podano do wiadomości,że począwszy od 1.1.1952 r. obowiązują w odniesieniu do licencji importowych następujące przepisy:

a/ termin ważności licencji wynosi 4 miesiące,
b/ termin ważności licencji na import maszyn i innych artykułów produkowanych na zamówienie może być dłuższy jesli zostanie udowodnione, że zagraniczny dostawca zamówienie przyjął,

c/ termin ważności wszelkich innych licencji może być przedłużony na krótki okres czasu w razie powstania specjalnych okoliczności, przy czym należy udowodnić konieczność przedłużenia terminu,

d/ dotychczas niezałatwione wnioski o przedłużenie terminu ważności licencji rozpatrzone zostaną już wg. w. w. zasad.

E K W A D O R

Import w drodze kompensacji

Dekretem Nr. 0017 z dnia 3.12.1951 r. przedłużono na dalsze 90 dni, począwszy od 1.12.1951 r., system kompensacji, wg. którego pewne towary mogą być importowane tylko za dewizy pochodzące z eskportu towarów krajowych. Do takich towarów należą między innymi: szynka, wyroby szklane, rączki do parasoli, sztuczne kwiaty, rękawiczki, kapelusze i.t.d.

F I N L A N D I A

Zwiększone możliwości importowe

Władze fińskie oświadczyły, że gotowe są udzielić nieograniczonych licencji importowych na cały szereg towarów, o ile zapłata za te towary nastąpić by mogła w funtach, frankach francuskich, guldenach holenderskich, w koronach szwedzkich, norweskich, duńskich i czeskich oraz w zachodnio-niemieckich, polskich i rgentyńskich dolarach clearingowych. Chodzi więc o pewnego rodzaju "wolną listę" fińską, przy czym należy zaznaczyć, że Finlandia nie jest zaangażowana w układach, zawartych w ramach OEEC.

Wolna lista fińska obejmuje następujące towary: filce maszynowe, sieci rybackie, aparaty reentgenowskie, grafit i elektrody grafitowe, siarkę, magnezyt, talk, rozmaite kwasy, zasady i tlenki, szkło wodne, karbid, chlorki, sulfaty, przemysłowe chemikalia i organiczne substancje chemiczne, ekstrakty garbarskie i farbiarskie, kazeinę, kwarc, herbatę, kakao, rodzynki i przyptawy korzenne.

F R A N C J A

Ograniczenia importowe

Celem przeciwdziałania zagranicznemu kryzysowi płatniczemu, powstałemu w związku z panującą we Francji inflacją, rząd francuski zniósł przejściowo skasowane - zgodnie

z polityką liberalizacyjną w ramach OEEC - kontyngentowanie 75% prywatnego importu towarowego z pozostałych krajów OEEC i tym sposobem import z tych krajów, z małymi wyjątkami, podporządkowany znów został ograniczeniom ilościowym. Zgodnie z odpowiednimi zarządzeniami opublikowanymi w "Journal Officiel" zaprowadzone znów zostaje kontyngentowanie importu szeregu artykułów przemysłowych pewnych surowców i niektórych podstawowych środków żywnościowych. Wykaz towarów, podlegających nadal liberalizacji, obejmuje: liczne artykuły żywnościowe, m.in. mięso i bydło, surowce chemiczne jak siarka i fosfaty, materiały budowlane, rudy metali, pewne chemikalia i barwniki, sztuczną żywicę, kauczuk naturalny i syntetyczny, skóry surowe i wyprawione, rozmaite gatunki drzewa, surowce tekstylne, metale kolorowe, surowce dla przemysłu szklarskiego itd.

Wysokość nowych kontyngentów importowanych i ich podział na poczczególne kraje na razie nie jest jeszcze ustalony. Pozatem rząd zapowiada, że nie ograniczy się do redukcji importu, lecz również zamierza przedsięwziąć szereg kroków celem wzmożenia eksportu. Nastąpić to ma przez udzielanie subwencji w formie zwrotu podatków i świadczeń socjalnych oraz przez przyznanie rozmaitych przywilejów.

Prasa zagraniczna twierdzi, że zmniejszenie importu będzie miało trwałe rezultaty tylko w tym wypadku, jeśli podjęta będzie równolegle akcja zmierzająca do przywrócenia równowagi finansowej, co znowu łączy się ze stabilizacją kursu franka.

Płatności za towary importowane

Francuskie Ministerstwo Finansów ogłosiło nowe przepisy walutowe, dotyczące płatności za towary importowane. Na podstawie tych przepisów, za towary importowane będzie się płaciło jak następuje: dewizy zagraniczne na termin mogą być zakupywane tylko w tym wypadku, jeśli import towarów ma nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia zakupienia dewiz. Zakupy dewiz zagranicznych "cash" mogą nastąpić tylko po udowodnieniu rzeczywistego dostarczenia towarów. Jeśli towary nie zostały dostarczone w ciągu trzech tygodni unieważnia się transakcję. W niektórych wypadkach francuski Urząd Dewizowy zezwoli na dokonanie wpłat z góry przed dostarczeniem towarów, jeśli się udowodni, że transakcje zostały dokonane zgodnie z przyjętymi zwyczajami handlowymi.

H O L A N D I A

Dalsza liberalizacja

Holenderski Minister Gospodarki podał do wiadomości, że zostały zniesione wszelkie ograniczenia importowe na

węgiel i stal. Procent liberalizacji podniósł się w ten sposób z 60 na 71%. Dalsza liberalizacja obrotów będzie rozpatrywana po 1 marca 1952 r.W związku z ograniczeniami importowymi Wielkiej Brytanii mają być czynione starania, aby mimo tych ograniczeń umowa angielsko-holenderska została wykonana.

I N D I E

Kontrolu importu w pierwszym półroczu 1952 roku.

Typy pozwoleń importowych

1/ pozwolenie ogólne /general licence/, które jest ważne na import z wszystkich krajów z wyjątkiem Południowej Afryki.

2/ Pozwolenie na miekką walutę /soft currency licence/ ważne na import z innych krajów niż: Stanych Zjednoczone A.P., Kanada, Filipiny, Boliwia, Kolumbia,Costa-Rica, Kuba,San Domingo,Nicaragua, Panama, Salwador,Wenezuela i Związek Południowej Afryki,Połudn.Guatemala,Meksyk.

Okres ważności

Pozwolenia są ważne przez okres jednego roku od dnia wydania. Zwyczajowo dodaje się do tego okresu jeszcze 15 dni. W czasie tych 15-tu dni nie może być jednak otwierana akredytywa.

Podstawą dla odprawy celnej jest wartość cif,wykazana w pozwoleniu importowym.

Przed ostatecznym zobowiązaniem się w stosunku do zagranicznego dostawcy importerzy winni uzyskać zezwolenie importowe. Import bez zezwolenia jest surowo karany.

Wnioski o pozwolenie importowe mają być złożone przez "stałych importerów" do 30.4.1952 r., przez nowych importerów - do 29.2.1952 r., a przez tych,którzy chcą importować surowce dla własnego użytku - do 15.4.1952 r.

I N D O N E Z J A

Utrudnienia importowe ze względów dewizowych

Z dniem 4 lutego 1952 r.wchodzą w życie w Indonezji nowe oficjalne kursy dewiz, a mianowicie parytet: 11.40 rupii = 1 $. Rząd indonezyjski nie zamierza jednak związać rupii w sposób sztywny z powyższym parytetem.

Eksporterzy wywożący towary do krajów o walucie twardej /strefa dolarowa/, otrzymują " dolarowe bony eksportowe", opiewające na kwotę wynoszącą jedynie 70% wartości eksportu. Natomiast importerzy, przywożący towary z tych krajów, otrzymają nadal przydział dewiz jedynie w zamian za "dolarowe bony eksportowe", opiewające na kwotę pełnej wartości importu. Importerzy będą więc zmuszeni nabywać te bony od eksporterów, przyczem cena będzie się kształtowała według prawa popytu i podaży. Dotychczasowy system certyfikacji został zniesiony.

I R A N

Reglamentacja importu

Na mocy zarządzenia rządu z końca 1951 r., władze perskie opublikowały listę 36 grup towarów, które mogą być importowane bez kontroli Urzędu Dewizowego. Pomiędzy tymi grupami wymienione są następujące tekstylia: przędza bawełniana i nici do szycia, wyroby bawełniane, wełna z merynosów i przędza wełniana, juta surowa oraz płótno jutowe na opakowania.

I R L A N D I A

Import koni

Prasa irlandzka podała do wiadomości, że minister rolnictwa będzie udzielał zezwoleń na import koni z zastrzeżeniem, że będą zachowane przepisy weterynaryjne.

J A P O N I A

Program importowy

Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Przemysłu w Tokio podało do wiadomości, że przyjmuje wnioski o pozwolenie importowe dla następujących towarów pochodzących z wszystkich innych źródeł z wyjątkiem strefy dolarowej: surówki, rud żelaza, manganu, cyny, chromu, tungstenu, ołowiu, miedzi, niklu, antymonu, cynku, kobaltu, molybdenu, bauksytu, azbestu oraz surowej wełny.

Minister Handlu Zagranicznego i Przemysłu podał do wiadomości, że wnioski o pozwolenie importowe na ryż, pszenicę i jęczmień, będą przyjmowane do dnia 31.3.1952 r.

N O R W E G I A

Zwiększenie kontyngentów importowych

Z dniem 1 maja 1952 r. Norwegia zamierza umieścić wyroby tekstylne na liście towarów zliberalizowanych w ramach OEEC. Do tej daty rząd norweski zwiększył globalny kontyngent importowy o 43 mln. koron, z czego 40 mln.przypada na tkaniny a 3 mln. na konfekcję.

P E R U

Legalizacja dokumentów przy eksporcie

Na podstawie posiadanych informacji podajemy,że przy wysyłce towarów z portów polskich do Peru za bezpośrednim konosamentem i z przeładunkiem w Amsterdamie lub Londynie wystarcza legalizowanie konosamentów i faktur handlowych przez Polską Izbę Handlu Zagranicznego.

Równocześnie przypomina się, że w konosamentach obowiązuje hiszpańska nomenklatura towarów.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E

Ograniczenie ekrportu obrabiarek, surówki i złomu stalowego.

Rząd Stanów Zjednoczonych nałożył dalsze ograniczenia na eksport obrabiarek, surówki oraz złomu stalowego. Biuro Handlu Międzynarodowego /O.I.T./ przy amerykańskim Ministerstwie Handlu powiadamia, że począwszy od 1 lutego 1952 r. licencje na eksport obrabiarek będą udzielane jedynie w tym wypadku, jeśli ubiegający się o pozwolenie posiadają już gotowe maszyny lub odpowiednie zamówienie na maszyny do celów zbrojeniowych.

Ograniczenie odnosi się przedewszystkim do obrabiarek nieprzenośnych i poruszanych energią elektryczną oraz obrabiarek do metali. Licencje na nowe kwoty złomu będą udzielane tylko dla zaspokojenia potrzeb krajów sąsiedzkich, jak Meksyk albo dla zadysponowania złomem,który nie może być zużytkowany w USA.

Ustalono również kwotę eksportową dla surówki,której eksport nie był dotychczas ograniczony.

S Z W A J C A R I A

Import pończoch nylonowych

W końcu 1949 r. rząd szwajcarski wprowadził ograniczenie przy imporcie pończoch nylonowych, polegające na tym, że ich import był dozwolony tylko pod warunkiem importowania równoważnej ilości przędzy nylonowej. Ograniczenie powyższe zostało zniesione z dniem 1.1.1952 r.

S Z W E C J A

Utrudnienia w imporcie tekstylii

Szwedzkie władze kontroli cen obniżyły nagle dozwolone marże zysku na importowane wyroby tekstylne i kofekcję w handlu hurtowym i detalicznym. Dotyczy to, za wyjątkiem tkanin ze sztucznego jedwabiu, wszystkich importowanych wyrobów tekstylnych, w pierwszym zaś rzędzie tkanin bawełnianych. Istnieje przypuszczenie, że państwa których dotyczy ta dyskryminacja, a zwłaszcza Wielka Brytania zastosują restrykcje odwetowe.

Szwedzka Komisja Handlowo-Przemysłowa zapowiedziała wydawanie pozwoleń importowych na import tekstylii wartości 176,5 mln. k.szw., z czego 170 mln.k.szw.z obszaru szterlingowego i 6,5 mln.k.szw. z Polski i Włoch, oraz na import artykułów skórzanych, aparatów fotograficznych, instrumentów muzycznych, zabawek i artykułów ozdobnych z Niemiec Zachodnich o łącznej wartości 19,3 mln.k.szw.

W Ł O C H Y

Zniesienie ograniczeń w imporcie wyrobów ceramicznych

Niżej podane wyroby ceramiczne mogą być importowane do Włoch i Triestu bez ograniczeń ilościowych:

wyroby ogniotrwałe gliniane i krzemionkowe, sprzęt i aparaty laboratoryjne z krzemionki /poz.811a i b/, lekkie cegły ogniotrwałe /poz.812/, rury itp. części z kamionki dla celów kanalizacyjnych /poz.814/, sprzęt i aparaty oraz części do nich z kamionki dla celów technicznych i chemicznych/poz.813/, naczynia i sprzęt dla użytku gospodarstwa domowego /poz.816/, sanitaria z majoliki i fajansu /poz. 821/, sprzęt i aparaty laboratoryjne z porcelany /poz.825/, sanitaria z kamionki i z porcelany /poz.817 i 828a/.

C Ł A

A R G E N T Y N A

Zwolnienie z opłat celnych

Na podstawie dekretu Nr.1076 z dnia 18 stycznia 1952 r. zwolniony został od opłat celnych import produktu zwanego "Anticario S.D."/ środek przeciwgrzybkowy i owadobójczy, używany w rolnictwie/, a na podstawie dekretu Nr.1831 z dnia 28 stycznia 1952 r. wyjęty został z pod opłat celnych import towarów należących do grup taryfy celnej Nr.2207 i 2208, obejmujących między innymi izolatory z gliny, fajansu i porcelany o średnicy ponad 3 cm.

Opłata celna przy imporcie " Parafenetidina"

Na podstawie dekretu Nr.218 z dnia 8.1.1952 r. produkt chemiczny zwany "Parafenetidina" podlega od daty ogłoszenia w/w dekretu opłacie celnej w wysokości 6% a odprawa celna odbywa się na zasadzie wartości zgłoszonej. Do artykułu tego odnoszą się również przepisy o udowodnieniu przeznaczenia towaru.

B R A Z Y L I A

Podatek od wartości obrotów zagranicznych

Z dniem 1.stycznia 1952 r. wchodzi w życie ustawa z dnia 13.VI.1951 r. zwiększająca podatek od obrotów zagranicznych z 5% na 8%.

F I N L A N D I A

Zmiana taryfy celnej

Z dniem 1 stycznia 1952 r. wprowadzone zostały zmiany w fińskiej taryfie celnej. W wyniku tych zmian podniesione zostały stawki celne o około 1/9 swej dotychczasowej wartości. Przepisy o zmianie ceł nie odnoszą się do tych pozycji, które ujęte są umową GATT'u.

F R A N C J A

Zniesienie cła na wełnę

Rząd francuski zniósł opłaty celne na przywóz wełny surowej /pranej, bielonej, farbowanej i karbonizowanej/ oraz wełny czesankowej.

I N D I E

Zmiana ceł

Zarządzeniem z dnia 24.11.1951 r. zniesiono wszelkie dodatkowe opłaty pobierane przy cle jak i ustalono cło na olej kokosowy w wysokości 31 1/4% ad val.

Zarządzeniem z dnia 24.12.1951 r. zniesiono cło na haczyki wędkarskie, zamieszczone pod poz.84/1/ taryfy celnej.

Zarządzeniem z dnia 2.1.1952 r. zniesiono wszelkie dodatkowe opłaty pobierane przy cle i ustalono wysokość cła dla kopry na 25% ad val.

Zarządzeniem z dnia 24.11.1951 r. wprowadzono cło eksportowe na olej gorczyczny w wysokości 3 annas od lb.

I N D O N E Z J A

Nowy podatek eksportowy

Z początkiem lutego 1952 r. wprowadzono w Indonezji podatek od wywozu głównych towarów eksportowych, wynoszący dla gumy i kopry 25% wartości eksportowej, a dla oleju palmowego, orzechów kokosowych, cyny, olejów ziemnych, pieprzu i kawy - 15% tej wartości. Wywóz "słabych" towarów eksportowych /wśród nich - tytoniu i herbaty/ nie jest opodatkowany.

Zwyżka kosztów przeładunkowych w portach

Prasa holenderska donosi, że indonezyjskie władze wprowadziły z dniem 1.1.1952 r. 200 %-ową zwyżkę opłat dzierżawnych za wszystkie magazyny portowe, place składowe, sprzęt portowy i inne obiekty portowe. Przedsiębiorstwa składownicze w Ostjavie wydały okólnik, w którym donoszą o zwyżce taryf ze względu na w/w zarządzenie oraz na wzrost kosztów eksploatacji w ciągu ostatniego półrocza. Zwyżka ta ma być wprowadzona z dniem 1.2.1952 r.

I R L A N D I A

Zmiana ceł importowych

Na podstawie zarządzenia, obowiązującego od 1o.12. 1951 r. cła importowe na ubrania i konfekcję wynoszą w zasadzie 75%. Wyjątek od tej zasady stanowią: koszule i kołnierzyki - 45%,pończochy, skarpetki,bielizna osobista bluzki i pulowerki wełniane - 5o%, rękawiczki wełniane, chusteczki lniane i parasole - 37,5%.

N O R W E G I A

Zmiana ceł

Nowoopracowana taryfa celna - ujednolica system taryfowy,zmieniając specyficzne cła ad valorem. Skutkiem tych zmian, niektóre cła specyficzne zostały podwojone. Do towarów, które nie podlegają opłacie celnej należą dłuta pneumatyczne, traktory,prasy do metali oraz maszyny nieprodukowane w kraju.

R O D E Z J A P O Ł U D N I O W A

Przywrócenie ceł

Zarządzeniem rządu, opublikowanym w Southern Rhodesia Government Gazette z dnia 4.1.1952 r. przywrócone zostało cło na dżemy, galaretki i miód,wymienione w poz. ex 27 taryfy celnej.

ZWIAZEK POŁUDNIOWEJ AFRYKI

Przywrócenie ceł

Z dniem 25 stycznia 1952 r. przywrócone zostały cła na następujące towary importowane: ubrania gotowe i pulowery zawierające ponad 5o% wełny /poz.Ex 65/b/iv/, przędzę wełnianą lub mieszaną ze sztucznym włóknem,zawierającą jednak więcej niż 5o% wełny /poz.Ex 66o/,skarpetki posiadające więcej niż 5o% wełny /poz.Ex 7Oa/, tkaniny wełniane,zawierające więcej niż 5o% wełny /poz.Ex 76b/, i inne wyroby wełniane.

ZAŁĄCZNIK

Upadek gospodarki brytyjskiej

Stan głębokiego upadku, w jakim znajduje się obecnie gospodarka brytyjska, nie datuje się od ostatnich lat, lecz rozpoczął się znacznie wcześniej - po pierwszej wojnie światowej. Upadek,który szczególnie silnie przejawia się teraz, po drugiej wojnie światowej, jest przejawem ogólnego kryzysu kapitalizmu w Anglii i korzenie jego głęboko tkwią w historii.

Anglia - według wyrażenia Lenina - była "kolebką kapitalizmu" i w okresie pierwszych siedmiu dziesiątków lat XIX stulecia była najbardziej rozwiniętym pod względem przemysłowym krajem świata. W okresie swej potęgi przemysłowej i handlowej Anglia zdob-yła niezmierzone posiadłości kolonialne. Lenin w pracy "Imperializm jako najwyższe stadium kapitalizmu" podkreślił, że"w Anglii od połowy XIX wieku znać było dwie ważne charakterystyczne cechy imperializmu: olbrzymie posiadłości kolonialne i monopolistyczną sytuację na rynku światowym". Swą monopolistyczną pozycję na rynku międzynarodowym kapitalizm brytyjski traci w końcu trzeciego ćwierćwiecza XIX stulecia. Kraje młodszego kapitalizmu zaczynają przewyższać Anglię tempem swego rozwoju gospodarczego.

Wskutek działania prawa nierównomiernego rozwoju kapitalizmu Anglia w ostatnim ćwierćwieczu XIX stulecia zaczęła pozostawać w tyle pod względem szybkości i poziomu przemysłowego rozwoju w porównaniu z krajami, gdzie kapitalizm był młodszy - U.S.A. i Niemcami. Dawna pozycja Anglii jako monopolisty na rynku światowym została podważona. Wszelako przed pierwszą wojną światową przemysł angielski - mimo, że utracił pierwszeństwo - ciągle jeszcze szedł naprzód. Starsze gałęzie przemysłu, na których opierała się ekonomiczna potęga Anglii, rozrastały się nadal chociaż nieco wolniej niż przedtem. Np. w okresie od 1900 do 1913 roku wydobycie węgla wzrosło o 28%, zużycie bawełny podniosło się prawie o 25%, wytop stali - o 57%, a ilość spuszczonych na wodę statków - o 23%.

Ogólny kryzys kapitalizmu, którego głównym i decydującym objawem jest walka dwóch systemów - kapitalistycznego i socjalistycznego, wywarł decydujący wpływ na sytuację Anglii. Jak wskazuje Stalin, Anglia po pierwszej wojnie światowej stała się krajem upadku gospodarczego. Stalin w następujący sposób scharakteryzował rozwój angielskiego kapitalizmu na drodze od "dobrobytu" do ruiny: "Dawniej Anglia zajmowała pozycję monopolistyczną wśród państw

kapitalistycznych. Władała szeregiem olbrzymich kolonii i miała wzorowy jak na owe czasy przemysł. Miała możliwość stania się "światową fabryką" i ciągnięcia ogromnych zysków. Był to okres "pokoju i dobrobytu" w Anglii. Lecz dalszy rozwój światowego kapitalizmu, a zwłaszcza - rozwój Niemiec, Ameryki i po części Japonii, które stały się konkurentami Anglii na rynku międzynarodowym, podciął u korzenia dawną monopolistyczną sytuację Anglii".

Zaostrzenie się walki o rynki zbytu, źródła surowców i strefy lokaty kapitałów w okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu musiało odbić się na kapitaliźmie angielskim ze szczególną siłą. "Za najbardziej "zagrożoną" i "poszkodowaną" stroną w warunkach rozwijającego się kryzysu kapitalizmu - mówił Stalin na XV Zjeździe Partii - uważa się brytyjska burżuazja".

W okresie między pierwszą a drugą wojną światową słabe nawet tempo rozwoju przemysłowego z lat 1900 - 1913 okazało się nie do osiągnięcia dla Anglii. W ciągu dziewiętnastu lat - od 1920 do 1938 r. wskaźnik produkcji przemysłowej w Anglii tylko przez cztery lata przewyższał nieco poziom z r. 1913 / w roku 1920, 1929, 1936 i 1937/. W pozostałych latach był on poniżej tego poziomu. Wydobycie węgla spadło z 287 milionów ten w roku 1913 do 223 milionów ton w 1935 roku, czyli prawie o 20%; zużycie bawełny skurczyło się bezmała o 35%, a jeszcze bardziej zmniejszyła się budowa statków. Okres między dwoma wojnami światowymi cechuje ponadto pozostawanie w tyle przemysłu maszynowego i hutniczego. Ten krańcowy upadek angielskiego przemysłu w okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu wyjaśnić trzeba prawem nierównomiernego rozwoju gospodarczego i politycznego w warunkach imperializmu oraz pasożytniczą degeneracją kapitalizmu brytyjskiego. Ogromne posiadłości kolonialne z wielkimi zasobami surowców i siły roboczej przynoszą angielskim eksporterom kapitału niezwykle wysokie zyski. Kapitaliści angielscy, w pogoni za szczególnie tłustymi kąskami, zawsze woleli wywozić kapitały do kolonii niż lokować je wewnątrz kraju. W niektórych latach eksport kapitałów znacznie przewyższał wewnętrzne lokaty. Skutkiem tego olbrzymiego odpływu kapitałów za granicę było poważne zwolnienie tempa gospodarczego rozwoju Anglii. Wyposażenia takich gałęzi przemysłu, jak węglowy, hutniczy, włókienniczy okrętowy i maszynowy odnawiane było wyjątkowo powoli; przestarzałe urządzenia stały się kulą u nogi brytyjskiego przemysłu. Mało osiągnięto w zakresie modernizacji przemysłu pod względem technicznym. Rezultatem był spadek zdolności konkurencyjnej przemysłu angielskiego na rynku światowym. Koszty produkcji były przed drugą wojną światową przeciętnie 2,3 raza wyższe od kosztów produkcji przemysłu amerykańskiego. Musiało się to odbić w sposób jak najbardziej wyraźny na angielskim handlu zagranicznym, zwłaszcza wobec skrajnego zaostrzania się walki konkurencyjnej na rynku światowym wskutek względnej stabilizacji rynków i pojawienia się lokalnego młodego kapitalizmu w koloniach i krajach zależnych.

Wyjątkowo wielkie znaczenie handlu zagranicznego dla gospodarki utrzymało się w Anglii jeszcze od czasów jej monopolu przemysłowego i handlowego. Rolnictwo tego kraju ulegało degradacji i przez dziesiątki lat posuwało się ku coraz głębszemu upadkowi. Grunty coraz częściej leżały odłogiem, nie obrabiano ich, albo też przeznaczono na tereny zabaw i sportu bogaczy. W roku 1939 importowano 3/4, a w roku 1949 - 68,5% pszenicy. Import cukru w 1938 roku wyniósł 83,1%, a w 1950 - 82,6% ogólnej konsumcji. W 1950 roku sprowadzono z zagranicy przeszło połowę potrzebnego mięsa i 97% masła. Pasożytniczy charakter gospodarki angielskiej wyraża się olbrzymią nadwyżką przywozu nad wywozem oraz chronicznym deficytem bilansu handlowego. Deficyt ten przez dziesiątki lat pokrywany był z dochodów z eksportu kapitałów i z frachtów okrętowych.

Druga wojna światowa wywołała dalsze ekonomiczne osłabienie brytyjskiego imperializmu. Imperializm ten, przyczyniający się wespół z amerykańskimi miliardami do wzmocnienia faszystowskiej dyktatury w Niemczech, uprawniający monachijską politykę opartą na rachubach, że uda się agresję hitlerowską skierować przeciwko Z.S.R.R. ukazał swą słabość gospodarczą, polityczną i militarną, gdy zaczęła się druga wojna światowa. Okazało się, że nie jest on w stanie zabezpieczyć swych własnych kolonii w obliczu agresji japońskiej. Koalicyjny rząd konserwatywno-labourzystowski obawiał się jak ognia zwycięstwa Armii Radzieckiej nad faszystowskimi grabieżcami i na wszelkie sposoby przewlekał utworzenie drugiego frontu. Ekonomiczna słabość brytyskiego imperializmu ujawniła się podczas wojny w tym, że zagraniczna, amerykańska, pomoc stała się najważniejszym źródłem zaopatrzenia kraju w surowce i żywność.

Brytyjski imperializm poważnie osłabił w wyniku drugiej wojny światowej swe pozycje gospodarcze. Na czoło wysunęła się ostra walka konkurencyjna z imperializmem amerykańskim na rynkach światowych. Przestarzały pod względem organizacyjnym i technicznym brytyjski aparat produkcyjny zapowiadał, że nastąpią nowe ciężkie porażki w toku przyszłej wojny handlowej. Zmniejszyły się lokaty kapitałów zagranicą, spadły dochody z kapitałów oraz dochody z żeglugi.

Zaostrzenie się kryzysu systemu kolonialnego szczególnie musiało odbić się na brytyjskim imperializmie, który - jak to podkreślał Lenin - jest imperializmem kolonialnym. Potężny zryw walki narodow-wyzwoleńczej narodów kolonialnych i zależnych po drugiej wojnie światowej znalazł wyraz w tworzeniu armii wyzwolenia narodowego. Udzielenie formalnej niezawisłości Indiom i statutu dominialnego Pakistanowi było wyrazem porozumienia się brytyjskiego imperializmu z burżuazyjną "górą" tych krajów w tym celu, ażeby ocalić pozycje brytyjskiego imperializmu.

Historyczne zwycięstwo wielkiego narodu chińskiego nad imperializmem amerykańskim i reakcyjnym Kuomintangiem oraz utworzenie Chińskiej Republiki Ludowej przyniosły okrutny cios także i angielskiemu systemowi kolonialnemu. Wyjście Chin z orbity krajów zależnych od imperialistów, wojny narodowo-wyzwoleńcze w Burmie i na Malajach, walka narodu perskiego o nacjonalizację przemysłu naftowego - wszystko

to stało się i nadal będzie ciosem dla brytyjskiego imperializmu, podrywa jego siłę i rozkłada utworzony przezeń potworny system niewolnictwa i eksploatacji narodów kolonialnych. Bojąc się utraty zagarniętych w drodze 300-letniej grabieży kolonii i półkolonii, utraty ulokowanych kapitałów i zysków, brytyjski imperializm chwycił się jawnego terroru wobec ruchu wyzwoleńczego narodów Afryki i rozpętał wojnę przeciwko narodom Malajów i Burmy.

Popierając awantury imperializmu amerykańskiego w Azji i zbrodniczą amerykańską interwencję w Korei, imperializm brytyjski występuje nie tylko jako młodszy partner U.S.A., lecz także jako największy na świecie eksploatator kolonialny, starający się za wszelką cenę uratować system niewolnictwa kolonialnego.

Zaostrzenie się kryzysu systemu kolonialnego nie mogło pozostać bez poważnego wpływu na pogorszenie się sytuacji gospodarczej Anglii. Zmniejszenie się angielskich lokat kapitałowych za-granicą /o 45% pomiędzy 1939 a 1948 rokiem/ sprawiło, że zyski z kapitałów spadły, co znowu uwidoczniło się w brytyjskim bilansie płatniczym.

Przywódcy labourzystowscy, którzy podczas wyborów do parlamentu w roku 1945 uzyskali większość głosów i utworzyli rząd, obiecali robotnikom, że drogą reform wprowadzą socjalizm i utworzą "Socjalistyczną Brytanię". W rzeczywistości jednak wysunięty przez nich program miał na celu ocalenie od zguby kapitalizmu angielskiego.

Program przywódców labourzystowskich stanowił sumę posunięć państwowo-monopolistycznych, sprowadzających się do modernizacji przemysłu na rachunek państwa, czyli kosztem mas pracujących oraz do maksymalnej pomocy udzielanej monopolom w celu wzmocnienia ich pozycji na rynku światowym. Posunięcia te przede wszystkim wyraziły się w kapitalistycznej nacjonalizacji niektórych gałęzi przemysłu. Nacjonalizacji uległy te gałęzie, które dostarczają przemysłowi paliwa, środków transportowych i energi elektrycznej. Stosowało się to więc do przemysłu węglowego, transportu wewnętrznego, produkcji elektryczności i przemysłu gazowego. Jednocześnie labourzyści w swych deklaracjach programowych i w praktyce troszczyli się o upaństwowienie przede wszystkim deficytowych gałęzi przemysłu. Było to ratunkiem przed bankructwem dla wielkich kapitalistów.

Przemysł węglowy znalazł się na krawędzi ruiny już po pierwszej wojnie światowej: nie modernizowano kopalń, były one pozatem nierentowne. Niski stopień mechanizacji przemysłu węglowego, spadek wydajności pracy i wysokie koszty wydobycia węgla - wszystko to sprawiało, że wzrastały koszty produkcji we wszelkich gałęziach przemysłu, używających węgla. Podobnie było z kolejnictwem.. Tabor kolejowy był zużyty. Koleje przynosiły jedynie straty magnatom kolejowym, np. w 1947 r. - w ostatnim roku przed nacjonalizacją - koleje przyniosły 16 milionów funtów szterlingów straty. Przeprowadzona przez Partię Pracy nacjonalizacja zapewniła właścicielom kopalń i kolei uzyskanie pełnej rekompensaty oraz stały roczny dochód z obli-

gacji otrzymanych w-zamian za akcje. Oczywiście, właściciele kopalń i magnaci kolejowi byli całkiem zadowoleni z takiej "nacjonalizacji". Pozatem nacjonalizacja zgodna była i z interesami kapitalistów wszelkich innych branż, gdyż spodziewali się oni po niej obniżki cen węgla i zmniejszenia wydatków na transport. Labourzystowska nacjonalizacja przeprowadzona została w interesach wielkiej burżuazji i zasadniczo różni się od urzeczywistnianej w interesie narodu nacjonalizacji socjalistycznej.

Program Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii, "Droga Wielkiej Brytanii do socjalizmu", w następujący sposób charakteryzuje labourzystowską kapitalistyczną nacjonalizację: "Kapitalistyczna nacjonalizacja nie zmienia charakteru eksploatacji robotników, ponieważ kompensacja, wypłacana byłym właścicielom, zapewnia tym ostatnim, jak i poprzednio, otrzymywanie niezapracowanego dochodu kosztem robotników, przy czym wypłata odszkodowań zagwarantowana jest przez rząd państwa. W rękach kapitalistów pozostaje ten sam kapitał, a zmienia się tylko postać papierów wartościowych. Jednakże celem kapitalistycznej nacjonalizacji jest nie tylko wypłata rekompensaty dla byłych właścicieli; jest nim także zapewnienie nowych udogodnień przedsiębiorcom z innych gałęzi przemysłu przez zapewnienie im towarów i usług po niskiej cenie. Dlatego właśnie robotnicy w znacjonalizowanych gałęziach przemysłu zmuszani są do bardziej intensywnej pracy przy utrzymaniu niskiego poziomu ich płac. Kapitalistyczna nacjonalizacja ma być ratunkiem dla całego kapitalizmu kosztem robotników pracujących w znacjonalizowanych branżach".

Na tym polega przeprowadzona przez były rząd labourzystowski nacjonalizacja części przemysłu stalowego. Kapitalistyczny charakter tej nacjonalizacji uwidocznił się przy tym szczególnie jasno. Przede wszystkim nie znacjonalizowano wszystkich firm hutniczych lecz tylko ich część - ogółem mniej niż 100, zatrudniających nieco więcej niż połowę ogólnej liczby robotników tej gałęzi. Znacjonalizowano tylko te przedsiębiorstwa, które produkują surówkę żelaza, stal surową i odlewy ze stali, te zaś, które ponadto obrabiają stal i żelazo i wypuszczają na rynek wyroby gotowe nacjonalizacji nie podlegały. Poprzedni właściciele otrzymali niesłychanie wysoką odpłatę za swe zakłady. Wzamian za akcje właściciele uzyskali zapewniające wysoki, stały dochód, obligacje. Dochód ten nie podlega wahaniom koniunktury rynkowej.

Znacjonalizowane stalownie tworzą monopol państwowo-kapitalistyczny, którego zadaniem jest dogadzać wzrastającym potrzebom przemysłu wojennego w zakresie stali dla produkcji broni. Nowa korporacja w sposób nieunikniony zacznie walkę konkurencyjną z tworzonym w ramach "planu Schumana" wielkim "ponadpaństwowym" europejskim pool'em stalowo-węglowym w postaci monopoli hutniczych Niemiec zachodnich, Francji, Włoch, Luksemburga, Holandii i Belgii. Ten supertrust, kierowany przez hitlerowskich zbrodniarzy wojennych z Kruppem na czele, pozostaje w rękach monopolistów amerykańskich.

Celem nowego supertrustu zachodnio-europejskiego jest zrobienie z przemysłu stalowego wymienionych wyżej krajów arsenału dla przygotowań wojennych przeciwko ZSRR i krajom demokracji ludowej. Zarazem "plan Schumana" stanowi oręż amerykańskiego imperializmu w jego walce z imperializmem brytyjskim. Utworzenie nowego supertrustu jest jednocześnie znamieniem walki z angielskim przemysłem stalowym, zwiastuje wyparcie angielskiej stali ze światowych rynków. Nacjonalizacja części przemysłu stalowego przez labourzystów miała na celu walkę o utrzymanie rynków światowych dla zbytu angielskiej stali. Jednocześnie Partia Pracy liczyła na to, że przy pomocy nacjonalizacji brytyjskiego przemysłu stalowego wytworzy warunki dla zwiększenia produkcji stali w Anglii w interesie przygotowań do agresywnej wojny. Pod flagą kapitalistycznej nacjonalizacji labourzystowscy leaderzy realizowali wyścig zbrojeń. Nacjonalizacja w interesie angielskiego kapitału monopolistycznego, niezgodna z interesami angielskiej klasy robotniczej, dokonywana była pod demagogicznym płaszczykiem "demokratycznego socjalizmu".

Tak zwany"demokratyczny socjalizm" prawicowych labourzystów nie jest niczym innym jak polityką osłaniania rozwoju kapitalizmu państwowo-monopolistycznego przy pomocy "socjalistycznej" frazeologii. W powojennych warunkach olbrzymiego wzrostu sił socjalizmu, gdy historyczne o światowym znaczeniu sukcesy Związku Radzieckiego z nową siłą zademonstrowały całemu światu korzyści, wynikające z wyższości socjalistycznego systemu gospodarki nad kapitalistycznym, prawicowi labourzyści uciekli się do w najwyższym stopniu ordynarnego oszustwa. W celu zdezorientowania mas pracujących ogłosili oni poprostu, że kapitalizm "wzrósł już w socjalizm", a swe posunięcia zmierzające do ocalenia angielskiego kapitalizmu ogłosili jako "szczególną formę socjalizmu". Pod przykrywką demagogii na temat "demokratycznego socjalizmu" prawicowi labourzyści - ci czołowi sługusi angielskiej burżuazji imperialistycznej - starali się wydobyć angielski kapitalizm z upadku i wzrastających trudności kosztem wzmożenia wyzysku mas pracujących. Wszelako całokształt wypadków po drugiej wojnie światowej dowiódł, że pomimo wściekłego nacisku na klasę robotniczą zadania tego labourzystom nie udało się wypełnić. W dodatku labourzystowska polityka podporządkowania kraju amerykańskiemu imperializmowi, polityka wyścigu zbrojeń i uciskania narodów w krajach kolonialnych i zależnych zaostrzyła sprzeczności, wzmogła trudności i gnicie angielskiej gospodarki. Upadek ekonomiki angielskiej zrodził się z ogólnego kryzysu kapitalizmu i jest nie do uniknięcia w warunkach utrzymywania się panowania burżuazji.

Wobec wzrostu i wzmacniania się międzynarodowego obozu pokoju i demokracji oraz wydatnego pogłębienia się kryzysu systemu kolonialnego, angielskie klasy panujące zaprzedają narodowe interesy Anglików amerykańskim imperialistom, którzy podporządkowują sobie angielską gospodarkę. Zaślepione nienawiścią i strachem przed wzrastającymi siłami socjalizmu i postępu obie partie angielskiej burżuazji- konserwatyści i labourzyści - poddając się dyktatowi USA,

sztucznie odgradzają angielską gospodarkę od stosunków handlowych ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej. Wzdraganie się przed ekonomiczną więzią z obozem pokoju i demokracji, posłuszeństwo wobec amerykańskiego dyktatu oraz zaprzedanie interesów narodu angielskiego przez konserwatystów i prawicowych labourzystów - oto są ważne momenty, warunkujące dalsze wzmaganie się procesu gnicia i upadku angielskiego kapitalizmu po drugiej wojnie światowej. Wielkie dawniej mocarstwo stało się młodszym partnerem USA. Angielskie klasy panujące starają się jednocześnie zatuszować skrajnie zaostrzone sprzeczności amerykańsko-angielskie i krok za krokiem ustępują amerykańskim imperialistom, czego rezultatem jest osłabienie imperium i jego wyprzedaż na rzecz amerykańskiego imperializmu.

Dawna "władczyni mórz" ustąpiła Stanom Zjednoczonym swoją przewagę morską, a w samej Anglii rozlokowały się amerykańskie jednostki lotnicze, okupujące całe rejony kraju. W okresie powojennym angielska burżuazja chwyciła się "gospodarczych szczudeł" początkowo - pożyczki waszyngtońskiej, a potem - plan Marshalla. Zarówno pożyczka, jak i "dary" w ramach planu Marshalla wykorzystywane były przez amerykański imperializm jako środek nacisku na imperialne pozycje Anglii oraz sposób przenikania do brytyjskich kolonii i podporządkowywania Anglii Stanom Zjednoczonym.

Charakterystyczną cechą powojennej Anglii są wielkie trudności i wstrząsy gospodarcze, zachodzące w warunkach ogólnego upadku kapitalizmu angielskiego. Tuż po drugiej wojnie światowej - zimą 1946/47 roku - Anglia przeżyła ostry kryzys opałowy, kiedy to z racji braku węgla zmniejszono dopływ energii elektrycznej i przerwano komunikację, Taki sam kryzys opałowy przebyła Anglia zimą 1950/51 roku. Liczne doniesienia brytyjskiej prasy gospodarczej dowodzą, że na Anglię spada nowy trzeci kryzys opałowy, który będzie jeszcze cięższy niż kryzys w 1950/51.

Już 9 sierpnia ubiegłego roku brytyjskie Ministerstwo Prasy zakomunikowało oficjalnie, że wskutek spadku zapasów węgla zagrażającego kryzysu,dopływ energii elektrycznej do przemysłu będzie w okresie od listopada 1951 r. do marca 1952 roku zmniejszony o 20%. Zmniejszenie dopływu prądu pociąga za sobą spadek produkcji w całym przemyśle i wzrost bezrobocia. Ograniczenie zużycia prądu było w latach powojennych normalnym zjawiskiem w Anglii, ale w tym roku ograniczenia były już nawet latem, Trzeba dodać, że napięcie prądu zostało poważnie zredukowane.

Powtarzanie się kryzysów opałowych przez parę lat po znacjonalizowaniu kopalń jest jasnym dowodem, że labourzystowska obietnica likwidacji zacofania i pokonania kryzysu przemysłu węglowego były czczą gadaniną. Wydobycie węgla zwiększyło się nieznacznie w pierwszym roku po nacjonalizacji, ale przez następne trzy lata pozostało na poziomie o 25% niższym niż w 1913 roku i o 10% niższym niż w roku 1937.

Jeżeli w roku ubiegłym wyraźnego kryzysu węglowego w Anglii nie było, to dlatego, że zdecydowano się na poniesienie strat w eksporcie oraz importowano węgiel z zagrani-

cy. W tym roku USA dostarczyć mają 750.000 ton węgla w ciągu zimy /do końca kwietnia/, co jednak nie przyczyni się do lepszego zaopatrzenia ludności, lecz pójdzie przede wszystkim na potrzeby ciężkiego przemysłu, pracującego dla zbrojeń. W górnictwie obserwuje się odpływ robotników /podobnie jest i na kolejach/, a kapitalistyczna prasa angielska nawołuje, aby górnicy "wykazywali większą cierpliwość" i na rozmaite sposoby stara się uzasadnić, dlaczego kopalnie nie mogą rzekomo podwyższyć płac.

Kapitalistyczna nacjonalizacja nie uchroniła od kryzysu w transporcie, przeżywanego przez Anglię po wojnie. Labourzystowski rząd zobowiązał się do renowacji gruntownie zniszczonego taboru kolejowego, w rzeczywistości jednak żadnej masowej renowacji taboru ani zużytych torów kolejowych nie dokonano.

Jak widać z opublikowanych za dwa ostatnie lata sprawozdań zarządów znacjonalizowanych gałęzi gospodarki główną przyczyną tego, że nie dokonano masowego odnowienia sprzętu w przemyśle węglowym i transporcie jest nałożenie na te gałęzie gospodarki konieczności wypłacenia kolosalnych sum ich poprzednim właścicielom. Byli właściciele kopalń otrzymać mają odszkodowanie w sumie Ł 353.300.000, a nie Ł 165.000.000 - jak poprzednio przewidywano. Odsetki od obligacji,otrzymanych przez dawnych właścicieli kopalń, początkowo wyznaczono na 2,5%, po przeprowadzeniu nacjonalizacji podwyższono do 3%, a następnie - do 3,5%. Znacjonalizowane gałęzie gospodarki są z reguły deficytowe dlatego, że ciągnięte z nich zyski idą na wypłatę odsetek od obligacji i najrozmaitrzych sum kompensacyjnych.

Masowej renowacji podstawowych urządzeń nie przeprowadzono też i w innych gałęziach przemysłu jak np. włókienniczy, maszynowy, wełniany i inn., nie podlegających nacjonalizacji. Jedną z przyczyn tego jest forsowanie za wszelką cenę eksportu. Pogoń za wzmożonym eksportem doprowadziła do tego, że produkcja przemysłu maszynowego i produkcja innych branż idzie po większej części na wywóz.

Chociaż brytyjski przemysł maszynowy w porównaniu z kryzysowym rokiem 1938 zwiększył nieco swą powojenną produkcję, to jednak ta wzrastająca liczba maszyn i obrabiarek idzie przede wszystkim na eksport z uszczerbkiem dla rynku wewnętrznego. Udział sprzętu mechanicznego w eksporcie angielskim podniósł się z 35% w 1947 roku do 37% w roku 1949. W tym ostatnim roku 40% wyprodukowanych maszyn i obrabiarek, a niekiedy nawet 50%, kierowane było za granicę. Jednocześnie wzrost wywozu wykonanych w kraju maszyn i obrabiarek nie został wyrównany przywozem sprzętu mechanicznego produkcji zagranicznej.

Zmiany w poziomie technicznym przedsiębiorstw przemysłowych nastąpiły głównie w tych gałęziach, które wiążą się z produkcją zbrojeniową w branży chemicznej, samochodowej i lotniczej. Zacofanie i upadek cechuje coraz bardziej ten przemysł, który pracuje na potrzeby cywilne rynku wewnętrznego. Wyścig zbrojeń przyspiesza proces gnicia i upadku gospodarki brytyjskiej i jest czynnikiem wzmagającym techniczne zacofanie przemysłu. Olbrzymi wzrost asyg-

nowań na zbrojenia wiąże się z przestawieniem w przeważającej części przemysłu budowy maszyn na obsługę wojennych gałęzi gospodarki. Bezpośrednio przeznaczona na cele zbrojeniowe produkcja przemysłu maszynowego i metalowego w roku 1950/51 wyniosła Ł 170.000.000, a w r. 1951/52 osiągnąć ma Ł 360.000.000. Z tej ostatniej sumy na produkcję samolotów przewidziano Ł 60.000.000, na budownictwo okrętowe i maszyny dla statków morskich - Ł 60.000.000, a na wyposażenie w sprzęt radiowy i radarowy - Ł 18.000.000. Brytyjski przemysł budowy maszyn produkuje rocznie obrabiarki wartości Ł 40.000.000, a tymczasem wykonanie programu zbrojeniowego wymaga w ciągu najbliższych dwóch lat obrabiarek na sumę Ł 115.000.000. Tak więc, militaryzacja poderwie również eksport obrabiarek, a w kraju dostarczone będą one tylko tym gałęziom wytwórczości, które mają znaczenie wojskowe.

W latach powojennych W. Brytania przeżyła dwa ciężkie kryzysy walutowe. Pierwszy nastąpił latem 1947 roku, gdy posłusznie wobec dyktatu amerykańskiego i zgodnie z warunkami lichwiarskiej pożyczki $ 3.750.000.000 / na podstawie waszyngtońskiego porozumienia/ Anglia zmuszona była ogłosić wymienialność funta na dola-ry. W wyniku tego deficyt bilansu płatniczego, który w 1946 roku wyniósł Ł 370.000.000, w 1947 podskoczył do Ł 600.000.000. Nastąpiło gwałtowne skurczenie się walutowych rezerw Anglii, zagrażające ich zupełnym wyczerpaniem. Dlatego rząd brytyjski zniósł swobodną wymienialność walut. Kryzys walutowy w 1947 roku wywołany był przede wszystkim wzrostem cen wywindowanych przez amerykańskie monopole. Wzrost cen doprowadził do wyczerpania przez skarb Anglii kredytów waszyngtońskich już w 1947 roku, a kredyty te miały wystarczyć do roku 1950.

Nowa fala kryzysu walutowego nastąpiła we wrześniu 1949 roku. Wall Street podyktowała Anglii dewaluację funta szterlinga, a w ślad za tym - dewaluację pieniądza większości krajów kapitalistycznych, przy czym wartość funta w stosunku do dolara obniżona została o 30%. Amerykanom chodzi tu o otwarcie drogi amerykańskim lokatom kapitałowym w krajach Wspólnoty Brytyjskiej oraz w koloniach innych kapitalistycznych krajów Europy. Wall Street wykorzystała kryzys walutowy 1949 roku po to, aby zadać cios blokowi szterlingowemu. W końcu tego roku Holenderskie Indie Zachodnie, Grecja, Norwegia, Izrael, Iran i Egipt opuściły strefę szterlingową i znalazły się w finansowej zależności od Nowego Jorku. Sfera wpływów banków angielskich skurczyła się tym samym i dochody ich spadły. Zgoda rządu labourzystowskiego na dewaluację funta w myśl dyktanda Waszyngtonu była skutkiem nie tylko podporządkowania się monopolistom z za oceanu, lecz także była wyrazem stosowania się do dyrektyw Brytyjskiej Federacji Przemysłowców. Dewaluacja funta szterlinga, jak mniemały angielskie monopole, powinna była wpłynąć na zwiększenie eksportu / z jednoczesną rachubą na zwiększenie wpływów dolarowych i osłabienie deficytu bilansu płatniczego/, przyśpieszyć inflacyjną zwyżkę cen w kraju, obniżyć stopę życiową mas pracujących i zwiększyć zyski kapitału monopolistycznego.

Trudności Anglii w dziedzinie handlu zagranicznego wzrosły silnie w okresie powojennym i odbiły się na bilan-

sie płatniczym, którego pasywność stała się zjawiskiem chronicznym. Amerykański imperializm wykorzystuje deficyt bilansu płatniczego i trudności imperialistów brytyjskich w handlu zagranicznym w celu wzmożenia stopnia zależności Anglii od USA. Zmuszając Anglię do stopniowego likwidowania handlu z ZSRR, Chińską Republiką Ludową i europejskimi krajami demokracji ludowej /lista zakazanego przez Waszyngton eksportu do tych krajów sięga 100.000 pozycji/, USA podrywają gospodarczą samodzielność Anglii. Wzrasta tym samym uzależnienie od dolara, a jednocześnie mnożą się trudności ekonomiczne Anglików.

Poprzedni rząd labourzystowski ogłosił jako swe naczelne zadanie w polityce gospodarczej forsowanie za wszelką cenę eksportu, by opanować rynki zagraniczne i zmniejszyć deficyt bilansu handlowego, a tym samym płatniczego. Wywóz towarów w Anglii zwiększył się o 60% w porównaniu z poziomem przedwojennym, ale nie wskutek oparcia przemysłu na nowych technicznych podstawach, lecz przede wszystkim wskutek wzmożenia wyzysku angielskiej klasy robotniczej, przyśpieszenia tempa pracy i obniżenia realnego poziomu płac. Rząd labourzystowski przy poparciu konserwatystów, spełniał żądanie monopoli, systematycznie obniżał zdolność nabywczą szerokich mas, forsował eksport i ogałacał z towarów angielski rynek wewnętrzny.

Zwiększenie eksportu z Anglii w latach powojennych było możliwe dzięki temu, że przejściowo Japonia i Niemcy zniknęły jako eksporterzy z rynku światowego. Jednakże w latach 1949 i 1950 nastąpiło znaczne zwiększenie wywozu produkcji monopoli niemieckich i japońskich za którym ukrył się imperializm amerykański. Przeciętny miesięczny eksport z Niemiec zachodnich, który w r. 1949 sięgał 317.000.000 marek zachodnich, w 1950 roku wzrósł do 697.000.000 marek. W marcu roku ubiegłego wyniósł on już 1.090.000.000 marek. Przeciętna japońskiego wywozu wzrosła z 43.000.000 dolarów w 1949 roku do 68.000.000 - w 1950, a w marcu 1951 r. wywóz osiągnął już 96.000.000 dolarów. Zwiększenie wywozu maszyn, artykułów chemicznych, stali i węgla z Niemiec zachodnich oraz zwiększenie japońskiego eksportu wyrobów włókienniczych na rynki azjatyckie - oto niektóre z przejawów nacisku monopolistów amerykańskich na pozycje handlowe Anglii.

Sprzeczność interesów brytyjsko-amerykańskich przejawia się też w walce o źródła surowca i strefy eksportu kapitałów, a szczególnie wyraźnie uwydatnia się w walce o rynki zbytu. Deficyt brytyjskiego bilansu płatniczego maluje jaskrawo trudności imperialistów brytyjskich, ich uzależnienie od imperializmu amerykańskiego oraz rywalizację anglo-amerykańską. Fakt, że deficyt bilansu płatniczego jest wyrazem powojennego pogłębienia się ogólnego kryzysu kapitalizmu, nie zmienia się wskutek pewnego "polepszenia" bilansu w roku ubiegłym. Wielkiej Brytanii udało się w 1950 r. zwiększyć rezerwy walutowe kosztem zwiększenia sprzedaży surowców kolonialnych strefy szterlingowej do USA i kosztem zmniejszenia własnych rezerw surowców i wyrzeczenia się szeregu zakupów w strefie dolarowej.

Już na początku roku bieżącego rządowy "Economic Survey for 1951" zmuszony był przyznać, że polepszenie bilansu płatniczego jest zjawiskiem przejściowym i zależnym od różnych okoliczności. Brytyjskie burżuazyjne pismo "Statist" pisało w numerze z 3 marca ub. roku, że "obecny boom w handlu zagranicznym wywołany zbrojeniami co najwyżej maskuje, ale nie usuwa kryzysu dolarowego". Masowe zakupy surowców przez Stany Zjednoczone w związku z gromadzeniem zapasów strategicznych i z wyścigiem zbrojeń znacznie zwiększyły się po interwencji amerykańsko-brytyjskiej w Korei. Zakupy te sprawiły, że ceny surowców wzrosły fantastycznie i zwiększyły dolarowe wpływy bloku szterlingowego.

Z olbrzymiego wzrostu cen surowców ciągną niesłychane zyski właściciele plantacji kauczukowych na Malajach i w Burmie, monopoliści, władający kopalniami rudy, cyny i miedzi w Afryce i Azji, posiadacze akcji angielskich monopoli kolonialnych, lecz tracą na tym masy pracujące Anglii, w które godzi wzrost cen towarów importowanych. Zwyżka cen surowców wywołuje wzrost rozpiętości między cenami eksportowymi i importowymi szeregu towarów gotowych.

W 1950 roku nastąpiło powiększenie rezerw złotych i dolarowych Anglii jako bankiera strefy szterlingowej. W 1951 r. zaczął się katastrofalny odpływ złota. 3 października brytyjskie Ministerstwo Finansów ogłosiło, że tylko w ciągu lipca, sierpnia i września zapasy złota i dolarów w Anglii zmniejszyły się o $ 598.000.000. Jak podkreśliło pismo Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii, "Labour Monthly", zbrojenia amerykańskie zdruzgotały brytyjski bilans płatniczy. Z chwilą amerykańskiej agresji w Korei zaczęła się zarysowywać szczególnie ostro sprzeczność interesów Anglii i krajów imperium na tle gonitwy zbrojeń. O ile wielka zniżka cen surowców w okresie pomiędzy wybuchem wojny w Korei a marcem roku ubiegłego była - jak to podkreślała burżuazyjna prasa angielska - "trucizną" dla Wielkiej Brytanii /wielkiego importera surowców/, to okazała się "pożywką" dla innych krajów obszaru szterlingowego /znacznych eksporterów surowców/. Te same czynniki, które denerwowały Anglików, dawały pozostałej części strefy szterlingowej nadwyżki dolarowe. Gdy latem ceny spadły nieco, a Stany Zjednoczone po wywarciu presji na rynek międzynarodowy postanowiły zainicjować politykę wstrzymania się od zakupów /np.cyny/ nastąpiła sytuacja odwrotna: Anglia mogła próbować łatać straty poniesione w czasie olbrzymiej haussy, ale interesy jej posiadłości i dominiów znacznie się pogorszyły. Takie były wyniki celowej dezorganizacji międzynarodowego rynku przez chcące osłabić Commonwealth i jego metropolię Stany Zjednoczone.

W wyniku gonitwy zbrojeniowej Anglia wstąpiła w roku 1951 w fazę poważnego kryzysu handlu zagranicznego, grożącego wyczerpaniem rezerw walutowych. Anglii grozi nowy, trzeci z kolei kryzys walutowy, a zapowiada się on jako znacznie dłuższy i ostrzejszy niż kryzysy z 1947 i 1949 roku.

W okresie lat 1947 - 1949 rząd labourzystowski żądał ofiar od mas ludowych Anglii w celu uratowania angielskiego handlu zagranicznego i polepszenia bilansu płatniczego. Robotników namawiano, aby "przyciągali pasa" i z maksymalnym nakładem sił pracowali dla kapitalistów pod hasłem

"eksportować albo umrzeć". Obecnie nawoływanie do forsowania eksportu stanęło w sprzeczności z jeszcze bardziej uporczywym nawoływaniem do zbrojeń. Jako główne zadanie ogłoszono zbrojenia w imię interesów milionerów amerykańskich i angielskich. Wyścig zbrojeń prowadzi do rozwoju przemysłu wojennego i przekazywania surowców oraz maszyn na cele przygotowań do wojny agresywnej.

W lipcu i wrześniu roku 1950 labourzystowski premier Attlee dwukrotnie ogłosił program zwiększenia wydatków wojennych. Attlee oświadczył wówczas, że zwiększone będą zamówienia na cele wojskowe, zbudowane zostaną nowe fabryki czołgów. Jednocześnie premier zakomunikował o dodatkowych asygnowaniach na zwiększenie produkcji wojennej. Początkowo Ł 100.000.000, a potem dalszych jeszcze Ł 100.000.000. Ogólna suma wydatków wojennych na następne trzy lata wyznaczona została w wysokości Ł 3.600.000.000. W styczniu 1951 r. Attlee oświadczył, że rozłożony na trzy lata program zbrojeniowy będzie kosztował Ł 4.700.000.000. Ozna-cza to, że przeciętne wydatki wojskowe w skali rocznej będą wynosić niemal Ł 1.600.000.000. Wydatki preliminowane na kończący się z dniem 31 marca 1952 r. bieżący rok budżetowy miały wynieść Ł 1.300.000.000, lecz jak wynikało z mowy budżetowej Saitskella, wygłoszonej 10 kwietnia ub. r. zostały one podwyższone do Ł 1.470.000.000. Należy dodać, że pierwotna kwota Ł 1.300.000.000 obejmowała tylko wydatki bezpośrednie na zbrojenia i na "obronę cywilną", ale nie uwzględniała robienia zapasów oraz wydatków na nowe zakłady przemysłu zbrojeniowego.

Niezależnie od tego podwyższonego preliminarza /Ł 1.470.000.000/, w budżecie asygnowano Ł 143.000.000 na gromadzenie zapasów materiałów strategicznych, Ł 14.000.000 na budowę koszar oraz Ł 16.000.000 na rozwój kolonii, co jest również asygnowaniem na cele wojenne. Tak więc w 1951/52 na przygotowania wojenne Anglia miała wydać Ł 1.673.000.000. Udział wydatków zbrojeniowych w budżecie brytyjskim zwiększył się dwukrotnie i osiągnął 35% wszelkich wydatków budżetowych. Łącznie z asygnowaniami na pokrycie kosztów, związanych z poprzednimi wojnami, wypłatą procentów z tytułu długu państwowego, kompensacji za szkody itd., wyniesie to więcej niż połowę wszystkich preliminowanych wydatków budżetowych. Zwiększenie wydatków wojennych na bezpośredni rozkaz Waszyngtonu spada ciężkim brzemieniem na ekonomikę Anglii, i tak będącą w stanie głębokiego upadku.

W opublikowanej w dniu 17 lutego 1951 roku rozmowie z korespondentem "Prawdy" Stalin powiedział: "Premier Attlee powinien był wiedzieć z własnego doświadczenia, jak również z doświadczeń Stanów Zjednoczonych, że pomnażanie sił zbrojnych kraju i wyścig zbrojeń prowadzi do rozwijania przemysłu wojennego, do redukowania przemysłu cywilnego, do zaniechania wielkich budowli cywilnych, do zwyżki podatków, do wzrostu cen towarów masowego spożycia". To stwierdzenie Stalina dobitnie potwierdza angielska rzeczywistość gospodarcza.

W związku z olbrzymim wzrostem wydatków na zbrojenia spada znacznie ilość nowych maszyn i obrabiarek, przeznaczonych dla cywilnych gałęzi przemysłu. Jak podało pismo Labour Research", 70% zwiększonych wydatków wojennych z okresu najbliższych trzech lat miało pójść na zwiększenie produkcji wojskowej, a z tego suma Ł 1.700.000.000 wyasygnowana została na wzrost produkcji maszyn, samochodów, samolotów, budowę statków itp. Produkowany w tych właśnie gałęziach sprzęt stanowi połowę całego angielskiego eksportu. W związku z brakiem surowców - siarki, papieru, bawełny, szkła, budulca, metali kolorowych i inn. - największe straty poniósł przemysł maszynowy, budowlany i odzieżowy. Wyścig zbrojeń wywołał brak surowców w przemyśle hutniczym, "Economist" stwierdził, że w wyniku realizacji "planu Schumana" zmniejszają się dostawy wysokogatunkowej rudy żelaznej z Francuskiej Afryki Północnej. Forsowanie przemysłu zbrojeniowego w Niemczech zachodnich wywołało spadek dostaw złomu z Niemiec zachodnich do Anglii. Wytworzyło to wiele trudności dla stalowni brytyjskich. Opublikowane w maju sprawozdanie organizacji przemysłowców "Aims of Industries, Ltd" stwierdza, że liczne piece martenowskie w Yorkshire były poważnie zagrożone brakiem złomu żelaza: w części tego przemysłowego hrabstwa w ogóle wstrzymano działalność wielkich pieców. Produkcja hutnicza już w pierwszej połowie roku ubiegłego poważnie naruszyła istniejące zapasy surowców w Anglii. W czerwcu zapasy surówki żelaza spadły o 509.000 ton, złomu - o 578.000 ton, stali - o 450.000 ton, a importowanej rudy żelaza - o 750.000 ton. Na niedobór stali pośrednio wpływa brak węgla, m. in. dlatego, że dla przemysłu zbrojeniowego importuje się węgiel z USA, a przez to pojawia się niedobór tonażu okrętowego do przewozu rudy dla hut. Europejskie zasoby rudy okazują się niewystarczające wobec apetytów imperialistycznych, a w dodatku sprzeczność interesów Anglii i USA pogłębia się wskutek tego, że USA sprzątają z przed nosa znaczne ilości surowca, który w normalnych warunkach byłby nabywany przez huty brytyjskie lub kontynentalne.

Militaryzacja gospodarki i przygotowania wojenne ogłoszone zostały przez monopolistów amerykańskich i angielskich za magiczny środek podtrzymywania dobrej koniunktury, pełnego zatrudnienia i wybawienia od kryzysu. W rzeczywistości wyścig zbrojeń dezorganizuje gospodarkę Anglii, jak i gospodarkę całego świata kapitalistycznego i sprawia, że nadchodzi nowa fala kryzysu gospodarczego.

Stalin w referacie sprawozdawczym na XVIII Zjeździe W.K.P./b/ mówił: "Co to bowiem znaczy przeprowadzić gospodarkę kraju na tory ekonomiki wojennej ? Znaczy to nadać przemysłowi kierunek jednostronny, wojenny, znaczy to ze wszechmiar rozwinąć produkcję niezbędnego dla wojny sprzętu, niezwiązaną z zaspokojeniem potrzeb ludności, znaczy to ze wszechmiar ograniczyć produkcję, zwłaszcza zaopatrzenie rynku w artykuły spożywcze - a zatem ograniczyć spożycie ludności i postawić kraj w obliczu kryzysu ekonomicznego".

Całokształt polityki angielskich klas panujących, realizowanej zarówno przez rząd labourzystowski jak i konserwatywny, spycha kraj w otchłań kryzysu i katastrofy gospodarczej. Przez szereg lat rząd Partii Pracy realizował politykę "zamrażania" płac i podwyższania podatków pośrednich, czyli podwyższania cen towarów masowego spożycia. Wyścig zbrojeń i wściekły wzrost cen przezeń wywołany, wzmógł znacznie inflację w Anglii. Już w marcu ubiegłego roku "Economist" pisał, że "inflacja, jak widać, szerzy się we wszystkich dziedzinach gospodarki i sprawia, że zwiększone wydatki w sposób nieunikniony wzmogą nacisk ze strony rosnących kosztów własnych.

Wzrost cen wewnętrznych w Anglii postępuje za wyścigiem zbrojeń. "Umiarkowana inflacja - jak powiedział obecny członek rządu konserwatywnego, Lyttelton, w lipcu ubiegłego roku - staje się katastrofalna".

Według dalekich od prawdy danych oficjalnych, ceny detaliczne wszelkich towarów w Anglii wzrosły w maju ub.roku w porównaniu z poziomem roku 1947 o 24%, ceny żywności - o 35,4%, odzieży - o 36,7%, materiałów opałowych i oświetleniowych - o 26,9%. Już w lutym 1951 r, gdy presja zbrojeniowa na gospodarkę brytyjską nie była jeszcze tak wielka jak teraz, ceny odzieży damskiej podskoczyły o 10%, dziecinnej - o 30%, ceny mebli - o 20 do 25%, a wyrobów dzianych - o 25%. Koszty utrzymania według stwierdzenia byłego ministra handlu Wielkiej Brytanii, Shawerossa w wywiadzie, udzielonym "News Chronicle" wzrosły o 25% w okresie od czerwca 1950 r. do czerwca 1951 roku. W związku z nową podwyżką cen mleka "Sunday Express" stwierdził, że "zwyżka cen jest tak znaczna i dotyczy tylu towarów, że o wiele wyprzedza wzrost płac".

Wzrost cen obarcza coraz silniej masy pracujące Anglii i stał się najważniejszym narzędziem obniżania stopy życiowej klasy robotniczej i jej wyniszczania. Prawicowi labourzyści uznali za "wielkie osiągnięcie" zwiększenia zabezpieczenia emerytów i wprowadzenia rent dla niektórych nowych kategorii osób. Dokonano tego w latach 1946-47 kosztem zwiększenia podatków, co teraz dopiero odbiło się na masach pracujących. W ten sposób świadczenia realne nie zmieniły się wobec inflacyjnej zwyżki cen. Kwoty świadczeń emerytalnych nie zabezpieczają utrzymania i skazują emerytów na wegetację. Presja na stopę życiową mas pracujących odbywa się, jak już wspomnieliśmy, za pośrednictwem podatków. W Anglii nie mniej niż połowa płacy roboczej idzie na podatki bezpośrednie i pośrednie. Wypłata odsetek z tytułu długu państwowego, wynoszących ponad £ 500.000.000 rocznie, oraz wynagradzanie kapitalistom "wojennych strat" odbywa się kosztem robotników. Ten podatkowy nacisk monopolistów na klasę robotniczą uzupełniany jest systematycznym ograniczeniem wydatków na cele zdrowotne, oświatowe oraz na budownictwo mieszkaniowe. Pomimo daleko idących obiecanek labourzystów, budownictwo mieszkaniowe ma w Anglii rozmiary dwa razy mniejsze niż przed wojną, co jeszcze bardziej powiększa głód mieszkaniowy.

Presja monopoli na stopę życiową ludności pracującej wyraziła się w zmniejszeniu konsumcji przeciętnej wiosną roku ubiegłego, gdy jeszcze wpływ zbrojeń nie był aż tak bardzo widoczny jak obecnie. Zużycie cukru na jednego mieszkańca zmniejszyło się w porównaniu ze średnią przedwojenną o 13%, masła - o 32%, ryżu - o 42%, ryb - o 15%, mięsa świeżego i mrożonego - o 54%. Jednocześnie wzrosła konsumcja ziemniaków.

A tymczasem wyścig zbrojeń staje się dla monopolistów źródłem, z którego płyną olbrzymie zyski. O ile w pierwszej połowie 1950 r, przed amerykańską agresją w Korei, zyski towarzystw akcyjnych były mniejsze niż w drugiej połowie roku, to za okres całego roku podniosły się o 10 - 15%, a już pierwsze półrocze 1951 r. przyniosło dalszy wzrost. W pierwszej połowie ubiegłego roku,wg. danych "Financial Times", zyski 1.703 wielkich spółek podniosły się do sumy Ł 901.500.000 z Ł 743.000.000 - w pierwszym półroczu 1950 roku. Stanowiło to wzrost o 20%, zaś dywidendy podniosły się o 10%, a rezerwy - o 23%. Kolosalnie wzrosły dochodu monopoli wojennych. Dywidendy wypłacone przez koncern zbrojeniowy Vickersa prawie podwoiły się /z 6,5% w pierwszej połowie 1950 roku do 12% w pierszej połowie 1951 roku/. Bajecznie podniosły się zyski monopoli kolonialnych. 401 zamorskich spółek kauczukowych, naftowych i innych otrzymało za okres pierwszych 6 miesięcy ubiegłego roku Ł 201.000.000 wobec Ł 141.000.000 przed rokiem, a więc wzrost zysków wyniósł 35%. A przecież już np. w 1950 roku zyski 57 spółek handlu kauczukiem - jak podał "Economist" - wzrosły o 227%.

Dane powyższe jasno dowodzą, kto wygrywa na zbrojeniach, inflacji i bezprzykładnym wzroście cen w Anglii. Zainteresowani są tym monopoliści angielscy wespół z miliarderami amerykańskimi. Prawicowi labourzyści zaprzęgli Anglię do rydwanu amerykańskiego imperializmu, prowadzili wojnę przeciwko narodom kolonialnym i pomagali angielskim monopolistom w grabieniu i uciskaniu klasy robotniczej.

Wg. "Płanowoje Choziajstwo" Nr 5

POLSKA IZBA
HANDLU ZAGRANICZNEGO
W-wa, Hoża 35

11 IX 1914
DRUKI